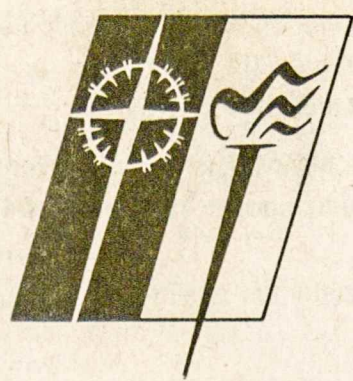

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (1716) 1983 SAUSIS-JANUARY 6

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Mažas keras...

Visų lietuvių dėmesys šiais metais krypta į "Aušros" šimtmetį, nes lemtingų įvykių grandinėje tas laikraštis atliko reikšmingą vaidmenį tautos gyvenime. Tai buvo, galima sakyti, mažas keras, išvertęs didelį vežimą. Šiandieną tai stebina mus, nes kitais atvejais matome daug didesnes pastangas, liekančias be žymesnių pasekmių. Tuo tarpu Basanavičiaus "Aušros" pasirodymas buvo, sakytume, magiškoji gairė, vedusi vis gilyn į tautos atgimimą. Net ir tada, kai "Aušra" po trejų metų darbuotės sustojoėjusi, išjudinta srovė nebesustojo. Ji nusitęsė per ateinančius dešimtmečius visoje Lietuvoje ir išeivijoje, nuolat stiprėdama. Ir šiandieną, kai reikia gyventi rusiškoje priespaudoje, "Aušros" pažadinta tautos sąmonė daro stebuklus. Mažytė Lietuva milžino priespaudoje drįsta priešintis, ginti savitą egzistenciją. Tiesa, yra ir parsišlavėlių, defetistų, talkinančių pavergėjui, engiančių savo brolius, bet tai elementas menko moralinio lygio, paveiktas pavergėjo vilionių, suklaidintas ir sugadintas. Tautai atgavus laisvę, tas elementas bus nusikaltėlių eilėse ir išryškės kaip padugnių žmonės, kuriems rūpėjo ne tautos stiprinimas, o jos naikinimas. Jų pavardės neišdildomai surašytos ne tik pogrindžio spaudoje, bet ir oficialiuose dokumentuose.

ŽVELGIANT į pirmuosius "Aušros" žingsnius, krinta į akis tai, kad ji buvo pradėta leisti užsienyje, taigi išeivijoje. Tai rodo išeivijos reikšmę Lietuvos gyvenimui. Dažnas mūsų veikėjas įvairiomis progomis pareiškia, esą išeivija tautos gyvenime nėra lemiančių veiksnys, o jos spauda — mažareikšmė. Visą atlikianti tauta savame krašte. Išeivijai belieka tik stebėti bei rūpintis vien savo reikalais. Tokiu tvirtinimu tenka labai abejoti. Tiesa, pagrindinis vaidmuo tautos laisvės atgavime priklauso savame krašte gyvenantiems tautiečiams, bet tada, kai tautos kamienas yra paralyžuotas, negali viešai net prakalbėti, rezistencinė pareiga tenka išeivijai, gyvenančiai laisvuose kraštuose. Tai suprato jau prieš 100 metų dr. J. Basanavičius, dr. J. Šliūpas ir kiti, kuriems rūpėjo Lietuvos likimas. Vienintelis jų ginklas išeivijoje buvo spauda. Net radijo, net televizijos jie neturėjo, tačiau sumaniai panaudojo turimą ginklą. Jų pavyzdys turėtų įkvėpti ir dabartinę lietuvių išeiviją, kurią pavergėjas stengiasi izoliuoti nuo gimtojo krašto visomis turimomis priemonėmis ir netgi ją silpninti per savo agentus. Bet išeivija šiandieną turi daug "Aušrų", kalbančių laisvės kalba, turi radijo bangas, kuriomis pralaužia stiprias pavergėjo užvaras, izoliuojančias Lietuvą nuo laisvojo pasaulio. Dėlto išeivijos balsas šiandieną yra reikšmingas ir pavergtiesiems, ir laisviesiems, ir pavergėjams.

TOKIOJE šviesoje turėtume matyti ir išeivinės spaudos paskirtį. Jau dabar matyti, kad kaip kurie mūsų laikraščiai linksta į biuletenio pobūdžio leidinius, pasitenkina kronikinėmis vietos žiniomis ir nemato pagrindinių mūsų tautos problemų. Jaunieji mūsų žurnalistai, išėję vietinės mokyklos, į laikraštinių darbų žūrį kaip informacijos profesiją, kurios paskirtis — skleisti bei rinkti žinias. Jų nuomone, tai komercinio pobūdžio darbas, apmokamas, kaip ir visose kitose įmonėse. Idėjinė spaudos pusė jiems nerūpi. Kas kita lietuviškoje spaudoje. Jos paskirtis yra idėjinė — kovoti už Lietuvos laisvę ir išeivijos lietuviškumą. Neužtenka rinkti bei skleisti informaciją — reikia svarstyti, spręsti ir išskylančias problemas, gaivinti priespaudą kenčiančius, stiprinti lietuviškumą išeivijoje. Tai nuo "Aušros" laikų nužymėtos gairės, kurios galioja ir dabar. Jomis vadovaujasi mūsų spaudos darbuotojai. Išskyrus redakcijų, administracijų ir spaustuvių žmones, visi kiti dirba spaudos baruos kaip savanoriai be jokio atlyginimo, pridėda nemažai dargi savo lėšų. Jie dirba idėjai. Tai stiprioji išeivinės mūsų spaudos pusė. Kai didieji komercinės spaudos milžinai kraista, bankrotuoja, mūsų spauda gyvuoja, nes ji parėmta kilnia idėja ir skaitytųjų parama bei aukomis. Ši mūsų spaudos pobūdį reikėtų išlaikyti ir ateityje, nes jis plaukia iš mūsų išeivijos paskirties.

KANADOS ĮVYKIAI

Mažėjanti infliacija

Metinė infliacija Kanadoje sumažėjo iki 9,8%, pirmą kartą peržengdama 10% ribą pastarųjų pusterčių metų laikotarpyje. Didėsianis džiaugsmui betgi nėra rimtos priežasties, nes infliacijos nukritimas paliko tame laikotarpyje gerokai pakilusias maisto bei kitų gaminių kainas, perbrangius namus, augstą butų nuomą, brangų benzina, sumažėjusį atlyginimų didinimą, reikording bedarbių armiją. Infliacijos sumažėjimo buvo siekiama dolerių suvaržymu, atnešusiu augstas palūkanas paskoloms, kuriom tik dabar prasideda ryškiau pastebimas atoslūgis, pranašautas JAV prez. R. Reagano, gynusio tokią ekonominę politiką. Ji daug kas kritikavo, reikalaujanti varžtų atšaukimo doleriams. Visdėlto R. Reaganui

pavyko pasiekti geresnius rezultatus JAV, negu mūsų šiam P. E. Trudeau Kanadoje. Ten metinė infliacija nuo 12,4% nukrito iki 4,6% — dvigubai daugiau negu Kanadoje. Su tokiu infliacijos nuosmėiu R. Reaganas yra geresnėje pozicijoje skelbti kovą nedarbui, sumažinti varžtus doleriams.

Ministeris pirm. P. E. Trudeau pakvietė provincijų premjerus į Kanados konstitucijos reikalams skirtą konferenciją 15-16 d.d. Otavoje. Pagrindinis dėmesys toje konferencijoje teks indėnų bei eskimų teisių nustatymui, bet galės būti paliesti ir kiti konstitucijos paragrafai. Ontario premjeras R. Levesque, vis dar boikotuojantis Kanados konstituciją, specialiu laišku pareikalavo, kad Kanados parlamentas (Nukelta į 8-tą psl.)

Kauno senamiesčio dalis (nuotrauka daryta 1981 m.). Iš Lietuvos gautoje nuotraukoje įrašytas posmas: "Kas puoštu, kas puoštu mūs' senąjį miestą, jeigu čia nebūtų bažnyčių gražių! O kur gi, o kur gi širdis pasiguostu, jeigu ne pavėsy altorių šventų!"

Pranešimas iš V. Vokietijos

Anksčiau – Sadūnaitė, dabar – Sadūnas

Jonas Sadūnas saugumiečių uždarytas psichiatrinėje Vilniaus ligoninėje

V. Vokietijos katalikų laikraštis "Deutsche Tagespost" paskelbė straipsnį "Jonas Sadūnas psichiatriniam areštui". Straipsnis iliustruotas nuotrauka, kurioje matyti Jonas Sadūnas su savo seserimi Nijole. Nuotrauka daryta 1979 m. rugpjūčio mėnesį. Štai ką rašė "Deutsche Tagespost".

Prieš kurį laiką rašėme apie grėsmingą Nijolės Sadūnaitės brolio padėtį. Jonas Sadūnas buvo Vilniuje suimtas ir nugabentas į psichiatrinę kliniką. Žinia pasiekė telegrafiniu keliu Nijolės Sadūnaitės komitetą Bochume.

Sadūno likimas yra blogesnis negu prieš 14 dienų buvo manoma. Matyt, valdžiai pasiliko vienintelė išeitis, nes Jonui nebuvo galima įrodyti nei menkiausio nusikaltimo. Per kratą jo bute, kaip žinoma, nerasta jokių įkalčių. Tik jo dukros Marijos žaislas su lietuviškos trispalvės spalvos mis buvo įkalts — "tautinės vėliavos laikymas", į kurį matyt, sovietiniai kaltintojai rimtai nežiūrėjo. Tokiu atveju nelieka nieko kito, kaip psichiatrinė klinika.

Ką ten daro?

Kas tokioje klinikoje vyksta, Vakaruose pakankamai žinoma iš liudininkų. Ten belaisviai yra uždaryti neribotam laikui. Yra tokių, kurie per 20 metų išbuvo pamišėlių namuose. Jiems visų pirma duodami patys stipriausi vaistai, kurie sukelia didelių skausmų ir augstą temperatūrą. Klinikų sąlygos, kančios, kurias turi pakelti sveikieji tarp psichinių ligonių, prašoka betkokį įsivaizdavimą Vakaruose. Žmonės laikomi uždaryti ligi jie "pasveiksta", tai reiškia ligi jie dviasiskai sulaužomi ir palinksta į pageidaujamą partijos kursą. Dažnai taip nebūna. Tada tik masinis spaudimas iš Vakarų gali išgelbėti. Kai nelaisvės sukelti nemalonumai pasidaro didesni negu buvo galima iš kalinio laukti, tada jie be paaiškinimo paleidžiami.

Todėl čia ir Nijolės Sadūnaitės komiteto verdu reikia raginti imtis veiksmų už persiekiojamą šeimą ir visų pirmą prašyti, kad Joną paleistų. Tai galima padaryti, pavyzdžiui, siunčiant protesto laišką ambasadoriui Semjonovui Bonnoje.

Michaelės laiškas

Donauierte, Bavarijoje,

gyvenanti vienuolė mokytoja sesuo Michaelė jau daug metų vadovauja Nijolės Sadūnaitės vardu pasivadinusiam jaunimo būreliui, kuris rūpinasi skriaudžiamais Lietuvos katalikais. Sesuo Michaelė 1982 m. gruodžio 4 d. išsiuntinėjo tokį bendralaiškį.

Mieli bičiuliai! Tai joks malonus kalėdinis laiškas — tikrai ne! Tai šauksmas! Ir aš norėčiau, kad jis jus suvirpintų! Su pasibaisėjimu patyrėme, kad Jonas Sadūnas, mūsų Nijolės Sadūnaitės brolis, nugabentas į psichiatrinę kliniką. Tai į dangų šaukianti neteisybė žmogui, kuris nepadarė nei mažiausio nusikaltimo. Tai atskiras atvejis, kuris, tebūnie pasiskusta Dievui, nėra retas. Tai betgi toks atvejis, kuris mus ypač artimai paliečia, nes Jonas ir jo šeima mums seniai, galima sakyti, yra pasidare asmeniškai pažįstami ir artimi. Tačiau, kaip visuomet tokiais atvejais, šis smūgis pirmoje eilėje nukreiptas ne prieš tam tikrą žmogų, bet prieš mūsų Viešpatį ir tikinčiųjų Bendriją.

Patarimai veikti

Ką mes turime daryti? Nuo jo bėgti? Nieko nematyti ir nieko negirdėti? Bėgti, kaip mokiniai, kurie kaip tik tada Jėzų paliko, kai jis buvo nuvestas irėjo prie kryžiaus? Ar mes to norim? Ne! Bet ką mes galime padaryti? Mes galime melstis!! Su visa savo meilės jėga šaukimės į Tėvą danguje, kuris juk nėra kurčias: "Tėve mūsų... Teatinie Tavo karalystė!" Gal galėtumėte, jei to jau nedarote, ir šokiadieniais išklaisyti šventąsias Mišias ir jas šiam reikalui paaukoti. O kaip su Rožinio malda? Apie tai man nereikia nieko sakyti — jūs patys esate išradingi, kai mylite.

Ką mes galime padaryti? Melstis ir užjausti — tai pirmas dalykas. Tačiau tikrai jūs visi paklausysite Nijolės Sadūnaitės komiteto raginimo ir pasiūsite protesto laišką nurodytoju adresu. Jūsų širdies skausmas turi jame atsispindėti, o ne kokia neapykanta, nes anie vėlnio stumiami žmonės "nežino, ką daro", kai jie tokiu akivaizdžiu būdu mindžioja žmogaus teises.

Ką mes galime padaryti? Ir Jono žmonai turėtume pasiųsti sveikinimą, bent keliais žodžiais jai pranešti, kad mes už ją meldžiamės. Šiuo atveju būtų svarbu pasiųsti laišką

su pranešimu apie jo įteikimą. Tai duotų mums galimybę šiek tiek toliau kontrolei. Gavę pranešimą apie laiško įteikimą, atsiųskite jį mums ar Nijolės Sadūnaitės komitetui Bochume.

Paskleisti žinia

Dar kartą klausimas: ką mes galime padaryti? Mes ne tik patys nešiosime kentėjimą, kuris ištiko Joną ir dėl kurio Nijolė tikriausiai daug labiau kenčia, negu dėl savo pačios šešerių metų bausmės, bet ir apie tai papasakosime kiek galima didesniais skaičiais žmonijai, kad apie Joną ir Nijolę susidarytų platus solidarumo ratas. Kalbėkite apie tai, kur tik atsiras proga! Iškelkite šį reikalą ir į kartais paviršutiniškas kalėdines šventes, primindami, kad nevisi žmonės gali švesti "Linksmas Kalėdas".

Atleiskite, mieli bičiuliai, kad iš jūsų tikiuosi prisidėjimo nešti šitą kryžių. Taip darydami, gal jūs savo pačių išganytum iš naujo patirsite, kad yra svarbesnių dalykų, kaip tas gana beprasmiškas bėgiojimas prieš Kalėdas, atimamas galimybė pamatyti esmingesnius dalykus. Šėtoniškoji taktika gal net yra apskaičiavusi, kad mes Vakaruose kaip tik dabar taip labai užsiėmę esame ir todėl neturėsime laiko pastebėti jų gėdingų poelgių.

Kaip tik savo solidariais veiksmais dėl savo brolių ir seserų, kenčiančių už tikėjimą, įsisąmoninkime, kad Kalėdos yra šventė, kurioje pasirodė Dievo solidarumas su mumis pražuvusiais žmonėmis Jėzumi. Teikviepa tai mums pasitikėjimo! Ta prasme jau šiandien linkiu malonėmis gausių švenčių! Telaimina jus Dievas! Ketinu jums netrukus vėl parašyti. Jūsų sesuo Michaelė, Jono žmonos adresas: Vilnius, Architektų 27-2, Marytė Sadūnienė.

Laiškas iliustruotas Jono Sadūno šeimos nuotrauka, daryta 1978 m. lapkričio 27 d. Joje matyti Jonas ir jo žmona su dūkrele ant kelių.

Jau anksčiau esame pranešę apie tarptautinio komiteto Viktorui Petkui ir Nijolei Sadūnaitėi remti kreipimąsi į Vakarų visuomenę dėl Jono Sadūno uždarymo psichiatrinėje ligoninėje. Apie tai paskelbė Vakarų Vokietijos katalikų žinių agentūra KNA ir laikraštis "Deutsche Tagespost".

Pasaulio įvykiai

SOVIETINĖS INVAZIJOS TREČIOSIOS METINĖS PASAULIO DĖMESĮ atkreipė į nesibaigiantį karą Afganistane. Jų proga didelės afganistaniečių demonstracijos įvyko Teherane prie Sovietų Sąjungos ambasados, kur buvo nuo stiebo nuleista ir sugedinta raudonoji vėliava. Mažesnių demonstracijų su vėliavų deginimu Sovietų Sąjungos ambasados susilaukė Paryžiuje, Bonnoje, Zenevoje, Indijos New Delhi mieste bei kitose laisvojo pasaulio vietovėse. JAV prez. R. Reaganas pareikalavo sovietinių kariuomenės dalinių atitraukimo, nepriklausomybės sugrąžinimo Afganistanui specialiomis derybomis. Komunistinė Kinija skatino kitas valstybes suteikti Afganistano partizanams didesnę moralinę bei materialinę paramą. Su L. Brežnevo mirtimi pasklido gandai, kad naujasis kompartijos vadovas J. Andropovas nori užbaigti beviltišką karą. Tuos gandus išsklaidė TASSo agentūros pareiškimas, kad sovietų kariuomenė nebus atitraukta iš Afganistano, kol kitos valstybės nesusitabdytų banditų gaujų rėmimo. Tais banditais vadinami didvyrišką kovą vedantys partizanai, atmetantys sovietinį B. Karmalio režimą, kuris remiasi demokratine liaudies partija, suskilusia į dvi dalis. Viena partiečių grupė yra prosovietinė, o kita siekia atvirų ryšių su partizanais.

Maskvos Vietnamas

Afganistanas dabar vadinamas Maskvos Vietnamu, prisimenant JA Valstybės ištikusią tragediją Vietnamo kare. Skirtumas tik tas, kad į Afganistaną neleidžiami užsienio žurnalistai. Apie dalį įvykių sužinoma tik iš užsieniečių diplomatų pranešimų, užsienin pabėgusių afganistaniečių. Trys milijonai tų pabėgėlių yra Pakistane, vienas milijonas — Irane. Per trejus karometus Sovietų Sąjunga beveik nieko nelaimėjo: 120.000 jos karių savo kontrolėje turi tik sostinę Kabulą, kaikiuriuos didesnius miestus, tiekimo ryšius Kabulą. Trys ketvirtadaliai Afganistano teritorijos tebėra partizanų kontrolėje. Spėjama, kad kovose žuvo apie 5.000 sovietų karių, apie 10.000 buvo sužeista ar susirgo sunkiomis ligomis. Afganistano karių skaičius sumažėjo iki 40.000 vyrų dėl nuolat vykstančių pabėgimų ir netgi perėjimų pas partizanus. Karui laimėti Afganistano kariuomenė turėtų būti padidinta iki 200.000 vyrų, sovietų kariuomenės daliniai — iki 400.000. Tokio įsivėlimo į Afganistano karą vengė L. Brežnevas ir, atrodė, vengs J. Andropovas. Ekonominei nepopuliariaus B. Karmalio režimo paramai Maskva kasmet išleidžia \$350 milijonų vertės rublių sumą, kurios didžioji dalis tenka įvežamam maistui. Afganistano žemės ūkį visiškai sugriovė kara veiksmas. Tai sunki problema Kremliaus vadams, kurie ir savo gyventojams turi pirkti grūdus užsienyje, didėlemis sumomis remti ekonomi-

niame akligatvyje atsidūrusią, nepriklausomybės siekiančią Lenkiją.

Puola popiežių

Sovietinė TASSo agentūra paskleidė žurnale "Komunistas" paskelbtą straipsnį, aštriai puolantį popiežių Joną-Paulių II ir Vatikaną. Popiežius vadinamas konservatyviu antikomunistu, pakeitusiu Vatikano politiką. Esą Vatikanas prisidėjo prie "Solidarumo" unijos įsteigimo, remia pogrindžio veiklą Lenkijoje, kursto neramumus R. Europoje. Tai pirmas toks aštrus Jono-Pauliaus II ir Vatikano puolimas sovietinėje spaudoje. Iš tikrųjų Jono-Paulius II vengė atvirų gen. W. Jaruzelskio režimo kritikos, o katalikų priemas arkiv. J. Glempas netgi palaikė ryšius su kariniu režimu, visą laiką siekė kompromisinių sprendimų. Galimas dalykas, šiuo puolimu norima sustruktūdyti šiemet numatytą Jono-Pauliaus II apsilankymą Lenkijoje. Italijos komunistų partija, nesutarianti su Maskva dėl įvykių Lenkijoje, ėmė ginti popiežių Joną-Paulių II ir Vatikaną. Pasak jos, didžiausias absurdas dėl įvykių Lenkijoje kalte suversti Jonui-Pauliui II ir Vatikalui. Esą Italijos komunistams tokia Maskvos polemika bei jos pasirinktas tonas yra nesuprantama mįslė.

Nauji šnipai

Atlanto Sąjungos būstinėje Briuselyje buvo susidomėta sunkvežimių vairuotojais iš Sovietų Sąjungos bei jos satelitinio valstybių. Prieš keletą metų Zenevoje pasirašyta sutartimi tie sunkvežimiai buvo įsileisti V. Europon. Spėjama, kad jų vairuotojai atlieka šnipų uždavinius. Kaikurie buvo pastebėti matuojant upių gilumą, kiti nukrypsta nuo pagrindinių kelių. Įtartinai atrodė olandų praneštas faktas, kad kaip kuriems sovietų sunkvežimiams kelionė nuo V. Vokietijos sienos iki Roterdamo uosto trunka net keturias dienas. Kyla rimtas įtarimas, kad tokie vairuotojai yra sovietinių tankų karininkai, susipažįstantys su upėmis, tiltais, strateginiais keliais.

Šiame numeryje:

Mažas keras...

"Aušra" buvo tas mažas keras, kuris išvertė didelį vežimą

Anksčiau Sadūnaitė, dabar – Sadūnas

Saugumiečiai pradėjo persekioti Sadūnaitės brolių Joną

Bauda už tikinčiųjų lankymą

Nubaustasis kunigas Gražulis nelaimėjo ir sovietiniame teisme

Falklando salų karo atgarsiai

Tame kare britai pastebėjo savo klaidas ir jas taiso

Lietuvos laisvinimas ir išeivija

Dabartinis VLIKas, Bendruomenė ir atliktini ateities darbai

"Broliai, aš jūsų daugiau nebarsiu..."

Kun. A. Perkumo sukaktys ir vysk. V. Brizgio kelionės Venecueloje

"Gandhi"

Premijuotasis filmas, jo turinys, aktoriai ir vertė

Pastangos savajai kultūrai

Lietuvių Kultūros Instituto darbai ir užmojai V. Vokietijoje

Devintą kartą rinkomės tremtyje

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas Floridoje

Beįsiekiant vyskupo tako

Rašytojo Aloyzo Barono "30 istorijų suaugusiems" gvildenant

TEVIŠKOS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$17, pusmetinė — \$9. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$17.00 per year, \$9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Bauda už tikinčiųjų lankymą

Rašo "LKB Kronika" 52 numeryje apie kun. Antano Gražulio teismą ir prienikių pareikšimą

1982 m. vasario 2 d. Prienų rajono laikraštis "Naujas gyvenimas" persispausdino iš "Tiesos" (1982.I.26) straipsnį "Melas iš saktyklos", nukreiptą prieš Šilalės vikarą kun. Vytautą SKIPARĮ ir pridėjo tokį komentarą: "Prienų bažnyčios vikaras Antanas GRAŽULIS bei Užuguosčio bažnyčios klebonas Zenonas NAVICKAS (kalinės už "LKB Kronikos" dauginimą brolis — red.), siekdami tikinčiųjų akse diskredituoti mokytojus, komunistus ir aplamai visus ateistus, naudojasi tais pačiais metodais, kaip ir laikraštyje minimas Šilalės bažnyčios vikaras Vytautas SKIPARIS".

Prienų parapijos tikintieji nusiuntė valdžios įstaigoms griežto protesto raštą su 1500 parašų. Rašte skelbiama, kad laikraštis neteisingai yra apkaltinęs jų vikarą kun. Antaną GRAŽULĮ.

1982 m. vasario 3 d. kun. Antanas GRAŽULIS buvo nubausintas už tai, kad vykdydamas kunigo pareigas, lankė tikinčiųjų namus.

1485 Prienų tikintieji pasirašė po protesto raštu, kuris buvo pasiūstas Lietuvos KP CK pirmajam sekretoriui GRISKEVIČIUI. Štai sutrumpintas protestas:

"1982 m. vasario 3 d. Prienų rajono Administracinė komisija nubaudė mūsų parapijos vikarą kun. Antaną GRAŽULĮ 50 rub. bauda, kad jis 1982 m. sausio mėn. bėgėję Prienų miestą lankė mūsų šeimas. Tuo būdu jis pažeidė LTSR ATP 1966. V.12 įsaką, kurio niekad neradome paskelbto laikraščiuose ir net nežinojome, kad toks draudimas yra įstatymais pagrįstas, o ne koks nors ateistinis draudimas.

Kun. Antanas GRAŽULIS Administracinės komisijos nuobaudą laikė neteisinga ir apskundė Prienų raj. liaudies teismui. Deja, teismas į šį reikalą pasižiūrėjo tik formaliai. Ir suprantama, tarybiniam ateistiniame teisme kunigas negalėjo laimėti prieš vykdomąjį komitetą.

Todėl išklausę Prienų raj. liaudies teismo sprendimą, pareiškiamo, kad kun. Antanas GRAŽULIS tarybinių įstatymų nepažeidė, o tik vykdė savo, kaip kunigo, tiesiogines pareigas.

Bažnyčios teisių kanonai ir Vilkaviškio vyskupijos sinodo nutarimai reikalauja, kad kunigas kasmet aplankytų savo tikinčiuosius.

Atsakingi tarybiniai valdžios pareigūnai ne kartą deklaravo spaudoje ir per televiziją, kad tarybinė valdžia nesikiša į Bažnyčios vidaus reikalus.

Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija sako: "Kiekvienas žmogus turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę; šita teisė apima laisvę keisti savo religiją bei įsitikinimus ir laisvę išpažinti savo religiją bei įsitikinimus tiek pavieniui, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai mokant, dalyvaujant pamaldose ir atliekant religines apeigas (18 str.)."

Helsinkio Baigiamajame akte pabrėžta, kad "dalyvaujantioms valstybės pripažinti ir gerbti asmenybės laisvę išpažinti vienasmeniška arba bendrai su kitais religiją arba tikybą, veikiant pagal savo paties sąžinę..." (7 sk.).

Tą patį tvirtina ir Religinės laisvės deklaracija, kurią praeitų metų Generalinės Asamblėjos sesijoje pasirašė ir Tarybų Sąjunga.

Mes girdime per radiją, kad Tarybų Sąjunga gina airių tau-

tos katalikus. Tai kodėl Prienų rajono ateistai nesimoko iš augštesnių savo pareigūnų?

Valstybių, pasirašiusių tarptautinius dokumentus, vidaus teisių kodeksai negali prieštarauti aukščiau minėtiems tarptautiniams įsipareigojimams. LTSR ATP įsakai (1966. V.12 ir 1976.VII.28) negali būti priešingi tarptautiniams susitarimams ir LTSR Konstitucijos 50 str.

Iš savo patyrimo matome, kad Lietuvos ateistai, kurių yra tik mažuma, iki šiol nesugebėjo kovoti su religija ideologiniais ginklais, kaip mokė Leninai. Jie tesugeba kovoti tik grubios prievartos priemonėmis.

Mes tvirtiname, kad tokie bedievių kovos su religija metodai Dievo iš lietuvių širdies neišraus, bet tik parodys jų tikrą veidą.

Bausmė kun. Antanui GRAŽULIUI yra ir mums bausmė. O gal tai yra atlyginimas už mūsų sąžiningą darbą gamyboje ir žemės ūkyje?

Mes kvietime ir kviesime savo parapijos kunigus, kad pašventintų mūsų namus bei aplankytų mūsų šeimas, nes mes kunigus mylime ir gerbiame, juos išlaikome ir už juos meldžiamės.

Šio grubaus fakto akivaizdoje reiškiamo griežčiausią protestą".

Kun. Antano GRAŽULIO teismas vyko ne teismo salėje, bet mažame kabinete, kuriame galėjo tilpti vos keliolika žmonių. Visi kiti Prienų tikintieji stovėjo teismo koridoriuje.

Teisėja bandė įrodinėti, kad kunigui lankytis pas tikinčiuosius nedraudžiama, tačiau tarybiniai įstatymai tokį kunigo lankymą iš namo į namą po Kalėdų laiko kalėdojimu. Teisėja nesiteikė paaiškinti, kokie tie tarybiniai įstatymai, kurie šitaip supranta kalėdojimą, nes jų iš tikrųjų nėra.

Kun. Antanas GRAŽULIS teisme įrodinėjo, kad Prienų miesto Administracinė komisija jį nubaudusi neteisingai, nes jis iš tikinčiųjų lankymosi metu nepaėmęs jokios aukos. Be to, jis lankėsi tik pas tuos tikinčiuosius, kurie pageidavo. Kun. GRAŽULIS klausė teisimą: "Nuo kada tarybinis pilietis negali aplankyti kitą tarybinį pilietį, kai šis pageidauja?"

Reikia atkreipti dėmesį, kad tiek Prienų miesto Vykdomojo komiteto Administracinė komisija, tiek Liaudies teismas parodė didelį nemokšiskumą, nes kun. Antanas GRAŽULIS buvo nuteistas remiantis LTSR ATP 1966 m. gegužės 12 d. įsaku, kuriame nėra nė mažiausios užuominos apie kalėdojimą. Apie kalėdojimo draudimą yra užsiminta tik Religinių susivienijimų nuostatuose, kuriuos LTSR ATP patvirtino 1976 m. liepos 28 d. Tačiau ir nuostatuose nepaaiškinta, kaip reikia suprasti kalėdojimą. Lietuvoje žodį "kalėdoti" visi suprantą taip, kaip aiškinama "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne", t.y. "rinkti duoklę". O kunigas Antanas GRAŽULIS, lankydamasis pas tikinčiuosius, aukų nerinko. Todėl teismo sprendimas palikti Administracinės komisijos sprendimą galioti sukėlė tikinčiuosiuose didžiulį pasipiktinimą. "Tai ir valdžia, kalba prieniškiai, kad už kunigo apsilankymą pas mus baudžia 50 rub. bauda!"

B. STUNDŽIA

Nors karas dėl Falklando salų pasibaigė pergalės paradu Londone, bet jo atgarsiai dar nenutyla. Anglijos spauda dabar apšaudo savo laivyną, prikišdama jo vadovybei nepasiruošimą karui ir daug kur apsilėidimą, nes buvo netekta keturių laivų ir daug jūreivių.

Naparusšti laivai

Sakoma, kad laivai buvo gaisrų židiniai: neįstengta sprogių sukeltų gaisrų užgesinti, nepanaudota elektroninių įrangų, galinčių nukreipti nuo taikinio atskrendančias raketas. Esą karo laive "Sheffield" gynybinis radaras buvo išjungtas, kad netrukdytų ryšiams per satelitą su Londonu.

Ir žurnalo "New Scientist" darbuotojai išskėlė laivyno vadovybei eilę kaltinimų ir nurodė nemažai padarytų nemalonijų klaidų. Kai į laivą "Sheffield" pataikė "Exocet" raketa, sprogimas sunaikino laivo durkyje (gale) esantį pagrindinį generatorių. Netrukus nustojo veikti ir laivo rage (priekyje) esantis generatorius. Vienas atsarginis generatorius kažkodėl neveikė, o antro negalėjo pataisyti, nes ant borto nebuvo atsarginių dalių. Nesant elektros srovės, neveikė vėdinimo įrenginiai, ir laivo patalpos prisipildė tirštų dusinančių dūmų.

Taip pat neveikė vandens siurbiai, nes kaikiuriams irgi trūko dalių. Neveikė ir mažas atsarginis dujų turbinos siurblys.

Mažai ką pagelbėjo rankiniai anglies dioksido gesintuvai, nes daugumas buvo beveik tušti. Tie gesintuvai buvo pagaminti iš minkšto plieno, tad vengta juos ant borto pripildyti, kad nesprogtų. Po Falklando įvykių karo laivynas gavo nerūdijančio plieno gesintuvus, kurie gali būti pripildomi vietoje.

Daug jūreivių mirė apsinuo-diję anglies monoksido dujomis (smalkėmis), nes trūko

trumpalaikių kvėpavimo įrangų. Atrodo, kad anglų laivyno vadovybė nepasimokė iš nelaimės, įvykusios JAV lėktuvnešyje "Forestal", kur sprogsi raketa beveik sunaikino laivą, o jūreiviai mirė nuo smalkių.

Kaikurie anglų laivai, pvz. minų gaudytojai, turi vos porą kvėpavimo įrangų visai įgulai. Dabar laivynas užsakė 15.000 tokių įrangų, kurias naudojant pakanka kvėpavimui oro 8 minutėms. Ant vieno korvetės tipo laivo kvėpavimo įrangoje, kurią naudojo gelbėjimo dalinys, suspaustas oras greit išsibaigė, nes nebuvo pakankamai jų pripildyta, nors turėjo užtekti 20-čiai minučių.

Degantys čiuziniai

Buvo nustatyta, kad minkštieji gultų čiuziniai lengvai degė, sukeldami nuodingų dūjų debesį. Dabar tie čiuziniai keičiami spyruokliniais. Kaikuriuose laivuose jūreiviai šaltyje gesino sukeltus gaisrus, dėdami tropikines baltos medvilnės uniformas, nes eilinės uniformos, pasiūtos iš sintetinių medžiagų, nuo karščio tirpdavo ir prilipdavo prie jūreivių kūnų. Įdomu, kad 1970 m. airiai sudegino darbinių jūreivių uniformų siuvyklą, kur buvo naudojama medvilnė ir vilna. Tada laivynas perėjo prie sintetinių medžiagų (poliesterių) uniformų.

Netobulos įrangos

Dabar keičiamos hidraulinės sistemos, kurios vartojamos pakelti valtis, inkarams. Trūkus kur nors vamzdžiui, trykstantieji hidrauliniai skysčiai būna geras ugniai kuras. Dabar atskiras sunaikintas linijas bus galima išjungti.

Modernūs karo laivai turi įrangas, galinčias susekti atskrendančias raketas, kurios vartoja radarą, kaip antai raketa "Exocet", ir išmatuoti nuotolį iki jų. Bet raketa "Exocet" įjungia savo radarą 12-15 km atstume nuo taikinio, ir lieka tik 40 sekundžių pavojaus perspėjimas.

JULIUS SASNAUSKAS, atliekas bausmę Sibire. Jis buvo suimtas ir nuteistas už patriotinę veiklą Lietuvoje

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvį Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

PRISIMINIMAS

Jau praėjo skausmingi vieneri metai, kai Viešpats' pasiėmė pas save mano mylimą vyrą

a.a. Stasį Burdinavičių.

Už jį bus atnašaujamos šv. Mišios Aušros Vartų šventovėje Hamiltone 1983 metų sausio 15, šeštadienį, 10.30 v. ryto.

Prašau draugus ir pažįstamus pasimelsti už a.a. Stasio vėlę.

Dideliame nuliūdime pasilikusi žmona —

Ona Burdinavičienė

PRANEŠIMAS

Mylimas vyras, tėvas ir senelis

A+A

PRANAS ARTIŠAUSKAS,

64 metų amžiaus, staigiai mirė 1982 metų gruodžio 25 dieną Mississaugoje, Ontario. Palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje 1982 metų gruodžio 28 dieną iš Lietuvos Kankinių šventovės.

Velionis paliko liūdinčią žmoną Kathy Artišauskienę, dukrą Elizabeth Zielinski, žentą George Zielinski, vaikaičius — Markų ir Kristiną.

Šią liūdną žinią pranešame velionies draugams bei pažįstamiems, kviesdami prisiminti jį savo maldose.

K. Artišauskienė
E. Zielinski
G. Zielinski

Mielam tėveliui

A+A

STASIUI PACEVIČIUI

Lenkijoje mirus,

BIRUTĘ STANULIENĘ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

O. J. Ažubaliai
B. S. Prakapai

O. V. Marcinkevičiai
J. V. Vingeliai

A+A

STASIUI PACEVIČIUI

Lenkijoje mirus,

dukrai BIRUTEI, žmonai VALERIJAI, žentui TEODORUI ir visai STANULIŲ šeimai gilią užuojautą reiškia —

A. D. Bajorinai
A. J. Zalagėnai

V. A. Kėžinaičiai
Br. J. Maziliauskai

A+A

STASIUI PACEVIČIUI

Lenkijoje mirus,

žmonai VALERIJAI, dukrai BIRUTEI ir žentui TEODORUI STANULIAMS bei jų šeimai gilią užuojautą reiškia —

K. Batūra
K. Kiaunė
P. Jankaitienė
P. Jaunius
S. Jokubynienė
B. Jokubynas
P. Butėnas

J. Rukša
B. Romeikienė
A. Saulis
Ž. Šilinkaitė
B. Mackevičius
A. Zalagėnas
A. Jucienė

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

AUSZRA

laikraštis išleidžiamas Lietuvos miltetoju.

1883 m.

Tilžėje.

Spaudinta už pinigų skaititų „Auszros“ pas O. v. Mauderode.

„Aušra“, išleista Tilžėje prieš 100 metų. Kairėje pusėje – viršelis, dešinėje – turinys

Italijos radijas apie Lietuvą

1982 m. gruodžio 13 d. Italijos radijo stotis RA12, girdima visame krašte, panašiai kaip Kanados CBC, transliavo 10 minučių programą apie dabartinę būklę Lietuvoje. Pranešėjas kalbėjo apie prievartinę Lietuvos prijungimą prie SV. Sąjungos 1940 metais, sovietinės kariuomenės įsiveržimą bei krašto okupaciją, masines lietuvių deportacijas į Sibirą, apie religinę ir tautinę spaudą. Esą šiandieną okupuotoje Lietuvoje vyksta tyli kova už religines teises, už tautinę kultūrą. Lietuviai stipriai priešinosi komunistinei ideologijai ir rusiškai asimiliacijai. Vienintelė kunigų seminarija esanti labai suvaržyta, kontroliuojama saugumiečių. Kandidatai negali įstoti kunigų seminarijos bei sovietinės valdžios leidimo. Vėdinto, kad ir labai sunkiomis sąlygomis, seminarija gyvuoja, susilaukia kandidatų, kurie ryžtasi pakelti visus sunkumus. Dėlto italų radijo pranešėjas lietuvių tautą pavadino herojiška. Minėtoji radijo programa buvo sudaryta pasinaudojant „LKB Kronika“, kurią Italijoje iš lietuvių kalbos verčia prela. V. Mincevičius ir spausdina mėnesiniame „ELTOS“ biuletenyje, kurio tiražas siekia 3000 egzempliorių. Gavėjų tarpe yra daug žymių Italijos veikėjų, politikų, žurnalistų, dvasininkų. „Kroniką“ gauna net pats Šv. Tėvas, kuris per ją sužino apie tikrąją būklę Lietuvoje. Minėtoji „ELTA“ taip pat siunčiama Kinijon, kurios informacijos tarnyba domisi sovietine politika Lietuvoje.

Prie šios informacijos galima pridurti, kad žymūs lietuvių bičiulis, kadaise gyvenęs Lietuvoje, kardinolas A. Samore buvo ištiktas širdies

smūgio ir dabar gydo. Jis yra 78 metų amžiaus.

Romoje jau ruošiamasi Šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakčiai 1984 m. Kol kas viskas tebėra planavimo stadijoje. Tikimasi, kad bus sudarytas specialus komitetas, kuris rūpintis 1984 metų kazimierinėmis iškilmėmis. Tuo reikalu Romoje lankėsi iš JAV kun. V. Dabušis, centrinio komiteto narys. Numatoma kazimierinės iškilmės pradėti Romoje 1984 m. kovo 4, t.y. šv. Kazimiero dieną.

Rašant šias eilutes, spaudo-

je pasirodė UPI agentūros žinutė, kad Šv. Tėvas Jonas-Paulius II nauju Lomžos vyskupu, vietoje mirusio M. Sasinovskio, paskyrė kun. Julijū Paetz, 47 m. amžiaus. Kunigu jis buvo įšventintas 23 metų amžiaus. Išista dešimtmetį darbavosi Vatikane kaip vyskupų sinodo sekretoriato narys; nuo 1976 m. buvo popiežiaus pagalbinių tarnautojų eilėse. Lietuviai tikisi, kad naujas vyskupas nebus taip nacionalistiškai nusiteikęs, kaip velionis M. Sasinovskis, ir leis sekmdienines pamaldas lietuvių kalba Seinų bazilikoje. Krs.

Lapkričio neramumai Latvijoje

Britų dienraščio „The Guardian“ pranešimas

„Nacionalizmas kelia sąmąsą Latvijoje“. Taip pavadintą, Donald Fields pateiktą žinią 1982 m. gruodžio 15 d. išspausdino britų dienraštis „The Guardian“.

Praėjusį mėnesį neramumų scena buvo Latvija, rašo Fields, ligi šiol pati ramiausia iš visų trijų Baltijos respublikų, kurias 1940 m. prisijungė Stalinas.

Vakaruose pirmosios žinios apie nacionalistinius pasireiškimus vakar buvo gautos Stockholme iš laisvųjų latvių pasaulinės federacijos generalinio sekretoriaus dr. Juliaus Kadelio.

Sostinėje Rygoje neramumai prasidėjo 1982 m. lapkričio 15 d., kai 17 m. amžiaus moksleivis Ričardas Usans buvo išgabentas į psichiatrinę ligoninę už tai, kad prie Laisvės paminklo paskaitė Biblijos ištrauką.

Tautinės dienos išvakarėse valdžia pasirūpino, kad apie paminklą būtų pastatyta tvo-

ra. Pareigūnai sakė, kad dabar ten pradėtas remontas, o buvo aiškūs tikrieji motyvai: trukdyti demonstruojantiems padėti gelii. Lapkričio 18, Nepriklausomybės dieną, civilis-kai apsirėngę KGB valdininkai suėmė kažkiek latvių, kurie bandė prieiti prie paminklo, ir nusižėdė juos tardyti.

Pagal dr. Kadelio informaciją, pats drąsiausias veiktas buvo tas, kad ant čia pat esančios ligoninės dūmtraukio viršaus kažkas iškėlė ir apšvietė rausvos ir baltos spalvos latvišką vėliavą.

Sakoma, kad sunku buvo ją nuimti, bet po trijų dienų visos KGB pajėgos buvo suteiktos kitur – prie pirmojo nepriklausomos Latvijos prezidento Janio Čakstės kapo, kur vyko tradicinis minėjimas.

Paskutinis žinomas įvykis yra iš 1982 m. lapkričio 24 d., kai buvo sudegintas paviljonas, kuriame būdavo laisvai prekiuojama vaisiais ir daržovėmis. Alkani demonstrantai tuo būdu pareiškė protestą prieš „plėšikišką“ kainas.

Kaip pasipriešinimo centras prieš Maskvos valdymą, Latvija žymiai mažiau reikiškėsi už Lietuvą, kurioje Katalikų Bendrija yra atsparos židiny, ir už Estiją, kurioje kultūrinės tradicijos yra smarkiai palaužiamos. Ji ir smarkiai surusinta kaip jos kaimynės – 2,5 milijono krašto gyventojų skaičiuje latviai sudaro nežymią daugumą, o Rygoje – tik ketvirtadalis.

Tačiau nemažiau kaip 20 latvių sąžinės tarnybių kenčia sovietiniuose kalėjimuose. Studentų skleidžiami nacionalistiniai atsisaukimai yra įprasta kasdienybė. Latviai sudarė trečdalį tu 45 asmenų, kurie 1979 m. pasirašė baltiečių atsisaukimą. K.B.

BOOKBINDING STUDIO
„SAMOGITIA“
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station „B“
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Lietuvos laisvinimas ir išėivija

MYKOLAS JAKAS

VLIKO seimų progomis 1981 ir 1982 metais kėliau visą eilę aktualių politinių klausimų. Deja, iki šiol jie nesulaukė dėmesio nei veiksmu, nei visuomenėje. Bandau juos kelti nauju būdu, tikėdamasis platesnio visuomenės dėmesio. Galbūt skaitančioji visuomenė dabar atkreips didesnį dėmesį. Pernai, atrodo, pasiūlymai ir mintys nesulaukė jokių komentarų. Tiesa, tai gal rašančiojo kaltė: juk kiekvienas reikalas turi būti tinkamai ir geru laiku iškeltas. Iš kitos pusės gal kalta ir visuomenė, kurioje pergautas apatijos. Pagaliau tokia neįjauki tyła gal ženklina faktą, kad visuomenė mažai besidomi mūsų vyriausia politine vadovybe, ir tai kaip tik rodo, kad problemų kėlimas ne tik reikalingas, bet ir būtinas.

I

Pernai kėlėme VLIKO santykių su Lietuvių Bendruomene išlyginimo, sunormavimo klausimą. Pakartotinai norime jį pabrėžti, nes manome, kad jis svarbus. LB yra jau įspilietinis institucija. Jos uždaviniai yra svarbūs, darbai nemaži, kaikiuriose srityse net dideli. Tiesa, jos kaikiurie dabartiniai vadovai ja ir toliau (kaip anksčiau) veda nevisiems priimtiniu keliu. Nevisuomet čia įieškotina piktos valios. Daugeliu atvejų tai nesuprastas LB esmės ir tiesiog labai ribotas pajėgumas. Tačiau vadai – ne bendruomenė. Reikia skirti principą ir idėją nuo vieno ar kito veiksmo ar net daugeliui nepriimtinos linijos. Vadai pasikeis, o Bendruomenė, ypač bendruomenė, liks. VLIKas turėtų nuosirdžiai siekti veiksmingo sutarimo ir tokio solidarumo, kuris įgalintų abi institucijas tarnauti geriausiems Lietuvos interesams prigimtinėje plotmėje ir tinkamiausiais būdais bei priemonėmis.

II

Pernai kalbėjome apie stiprinimą planavimo, organizavimo ir vadovavimo funkcijų. Sakėme, jog yra girtina, kad VLIKas pats bando atlikti daug su Lietuvos laisvinimu susijusių darbų. Ir atlieka. Bet gal būtų kiek prasmingiau ir produktyviau (ilgnesnėje perspektyvoje), o gal net ir padėtų kaikiurias problemas išspręsti, jei VLIKas, užuot bandęs vienas viską atlikti, daugiau ribotųsi planavimu, organizavimu ir vadovavimu. Vadovavimas iš tikrųjų suponuoja ne tiek darbo funkciją, kiek planavimo ir organizavimo funkciją.

Taip pat sakėme, kad dalindamasis darbu su kitomis institucijomis VLIKas greičiausiai galėtų išspręsti ir anas painias vadovavimo problemas, kurios kaikiuriuos žmones ir jų sam būrius veda į alkligatvius.

Pagaliau atvirai tarėme, kad gal VLIKO seimas galėtų būti pradžia tokio ne revoliucinio, bet prasmingai kitokio žvilgsnio į vadovavimo problemą ir VLIK-LB sąveiką.

Deja, nei VLIKO seimas, nei visuomenė neatkreipė dėmesio į šį siūlymą. O jis dėmesio vertas, nes yra pozityvus ir neišjungia galimų kompromisų, tarnaujant pavergtosios Lietuvos interesams.

Apskritai, gal jau laikas atkreipti rimtą dėmesį į VLIKO ir lietuvių visuomenės santykius. Gal tam tikra proga tokiame naujam žvilgsniui gali būti 1983 metais minėtina VLIKO 40 metų sukaktis. Daug svarbesnis, žinoma, akstinas yra gyvenamosios realybės pakitimas ir reikalas visiems prie to taikytis.

Manydami, kad VLIKO – lietuvių visuomenės santykiai persvarstytini, ir net įgardinami tai daryti, joku būdu neįsūlome, kad VLIKas iškreiptų savo prigimtį ar atsisakytų savo prerogatyvų. Tačiau norime ar ne 1983 metai nėra 1943-ji.

Tiesa, kaikas nepakito. Nepakito lietuvių laisvės troškimas. Nepakito pats svarbus mūsų uždavinys – padėti atkovoti Lietuvai laisvę. Nepakito VLIKO prigimtis, jo uždaviniai, jo mandatas kalbėti

bei reikšti tautos politinę valią ir užsienyje vadovauti jos laisvės kovai. Nepakito ir tas glaudus ryšys, kuris sieja VLIKą su išėivija.

Tačiau pakito pati išėivija. JAV-se ir Kanadoje lietuvių visuomenės daug didesnę dalį sudaro tuose kraštuose gimę lietuviai. Imigrantai – duoneliautojai ar politiniai pabėgėliai kasdien mažėja: miršta ar senatvės slegiami tilsa. Tokia nepakeičiama gyvenimo realybė. Vaikais Amerikon atvažiavę šiandien yra vidurinio amžiaus žmonės, kurių gal tik ketvirtadalis dalyvauja lietuviškame gyvenime. Jų lietuvių kalbos mokėjimas silpnesnis, jų tautinė priklausomybė kvestionuojama jų pačių, jų politinis nusistatymas jau retai panašus į išėivii nusistatymą. Jų vaikai sudarys lietuviškoje visuomenėje tik mažą dalį.

Negali su šia realybe nesiškaiyti jokia institucija ir organizacija. Negali ir VLIKas. Tiesa, VLIKas nėra iš išėivijos ir nėra jai pavaldus, bet jis veikia išėivijoje ir naudojasi jos įvairiopa parama. Kaip tik todėl jis ir negali būti neįtrauktas jos kaitai ir tos kaitos niuansams.

Mes esame nevieną kartą pasisakę prieš įvairių politinių analfabetų, nuotykininkų ar tik bruzdelininkų pastangas kankinti VLIKui, jį sudarantioms grupėms (ypač politinėms) ir jo darbu. Kovosime prieš tokias pastangas ir toliau, ragindami ir patį VLIKą neiti su tokiais asmenimis ar organizacijomis į betkokias draugystes.

Tačiau būtų netikslu, jei VLIKas neskaitytų laiko ženklų ir nedarytų reikiamų išvadų. Sustingimas formose ar administraciniuose kazusuose nebuvo ir nėra jokia ypatinga dorybė. Gyvenamojo metodo reikalavimai nėra savyje blogi – ar jie mums patinka, ar ne. Priimkime juos kaip iššūkį savo kūrybingumui. Atsiiepkime į juos neįtardami nuo principinių nusistatymų.

Išėivijos veido kaita yra laiko imperatyvas. Tarp 1952 metų lietuvių, gyvenančių Amerikoje ir Kanadoje (ar betkur laisvajame pasaulyje) ir 1982 metų yra ne tik milžiniškas fizinis skirtumas (pirmieji išmire ar susenę, antrieji suaugę ir subrendę), bet ir visuomeninis, matomas jų pasaulėžvalgoje, politiniame nusistatyme, tautinėje asmenybėje.

Tai yra faktas, kurio pakeisti negalime, bet galime prie jo prisitaikyti, neišleisdami iš akių pačių svarbiųjų pavergtos tautos interesų, kuriems tarnaujame.

Pagaliau mums atrodo, kad tarp šių trijų problemų – santykių su Bendruomene, veiklos planavimo, organizavimo ir vadovavimo stiprinimo bei santykių su visuomene peržiūros – yra organinis ryšys, kuris įgalins visas tris spręsti kartu lengviau ir prasmingiau. Trumpai – vieną problemą išsprendus, kitos bus lengviau spręsti. Dar paprasčiau – spręsti visas kartu.

III

Pernai rašėme apie reikalą pavergtosios Lietuvos politinės analizės. Nors ir labai sunku, bet reikia bandyti suvokti pavergtosios Lietuvos gyvenimo realybę, suprasti tautos nusistatymą kaikiuriais svarbesniais politikos klausimais. Turint galvoje, kad VLIKas atstovauja politinei tautos valiai, jai pačiai to negalint, užmojis įsigilinti į politines tautos nuofaikas ir nusistatymus nėra nei naujas, nei nerealias.

Deja, tai iki šiol nebuvo padaryta. Gaila. Uždavinys yra svarbus ne tik pats savyje, bet ir santykiams normuoti tarp VLIKO ir tautos kamieno (bent dvasine prasme), VLIKO ir išėivijos.

Rašėme, kad iš VLIKO visuomenė laukė ir tebelaukia gyvenės, geriau organizuotos demokratinės akcijos ir antikomunistinės veiklos. Teigėme, kad demokratija yra tas lopšys iš kurio kilo modernioji Lietuvos valstybė, tas aruodas, kuriuo šiandien minta lietuviškasis valstybingumas, toji dirva, kurioje sudygo po-

litinės mūsų teisės. Truputį nuostabu, kad demokratija nėra daugiau pagavusi mūsų širdžių ir užvaldžiusi kūrybinę protą.

Taip pat teigėme, kad komunizmas yra visa tai, kas nėra demokratija. Jis yra demokratijos priešingybė. Komunizmas didele dalimi kaltas dėl Lietuvos tragedijos.

Siūlėme atitinkamos lėktūros paruošimą, jos platinimą, seminarus, susirinkimus, demonstracijas, dalyvavimą amerikiečių antikomunistinėje veikloje.

Ir šioje srityje VLIKas nepadarė ypatingesnės akcijos. Mes manome, kad tai labai svarbus reikalas ir jo nepaisymas yra nepateisinamas. Jau daugiau kaip dešimtmetis šie klausimai keliame, ir tyła darosi vis sunkiau suprantama.

Pagaliau penktuoju pernai keltas Seinų krašto bei Gudijos lietuvių reikalas. Kaip iš spaudos buvo matyti, šis klausimas susilaukė dėmesio ir prieš seimą įvyksiamę VLIKo pirmininko susitikime su vietos visuomene, ir pačiame seime. Puiku! Gerai, kad seimas jį svarstė. Žinia, VLIKas klausimo neužmiršo ir toliau, gal tik visuomenė apie VLIKo akciją nepakankamai buvo informuota.

IV

Šalia šių keltinių ir kiti klausimai. Štai, jau kelinti metai JAV teisingumo departamento Speciali Tardymo Istaiga, apkaltnis visa eilė amerikiečių, tarp jų ir lietuvių, kelia jiems bylas, beveik persekioja. Teismuose naudojasi iš sovietų gautais „autentiškais dokumentais“ ir „liudininkais“.

Gaila, kad iki šiol lietuvių neįsugebėjo savo akcijos prieš tokią atskirus žmones nukreiptą ir tautos garbę žeminančią veiklą sujungti, nors tos akcijos esama. LB ir ALTA kaika daro. Girdėti, ir VLIKas kaika daro, bet norėtųsi daugiau. Reikalas yra svarbus. Vienoje vietoje buvo užsiminta, kad dirbama šioje srityje daugiau, bet dėl klausimo jautrumo daug dalykų negalima viešumai skelbti. Gal tam yra pagrindas, tačiau šis klausimas iš esmės nėra slaptas. Mums atrodo atvirkesčiai – dienos šviesa galėtų daug padėti klausimui ne tik nušviesti, bet gal net išspręsti. Apskritai, reikėtų labai saugotis, kad slapnumas ar „slaptumas“ netaptų neveiklumo pateisinimu. Ir šioje srityje, kaip ir kitose, iš VLIKO ne tiek laukiame darbo, kiek vadovavimo: kryptinės minties, plano, analizės, paraginimo ir pan.

Norime čia užsiminti ir jau labai seniai kitomis progomis keltą klausimą, kuris, atrodo, turėjo susilaukti dėmesio, bet nesulaukė. Tai anglų kalba politinio žurnalo leidimas. Džiaugiamės tiek daug metų veikiančią ELTA ir jos biuleteniais įvairiomis kalbomis. Džiaugiamės radijo darbu, kuris yra irgi labai naudingas. Tai reikšmingi VLIKO darbai.

Gėrimės „Lituanus“ žurnalu, taip pat jau daug metų reguliariai išėinančiu. Tačiau tiek jis, tiek ELTA, tiek kiti periodiniai anglų ar kitomis kalbomis

mis leidiniai turi savo specifines paskirtis, ir Lietuvos laisvinimo politinės problemos ten vietos neranda. Nėra tai nei keista, nei peiktina – tai nėra tu leidinių užduotis. Mes gi manome, kad būtų gera turėti, sakykim, bent keturis kartus per metus išėinančią žurnalą, kuris specialiai svarstytų lietuviškojo valstybingumo problemas, politinius Lietuvos laisvinimo klausimus ir pān. Jame galėtų rasti vietos tokių klausimų nagrinėjimas, kaip jau minėta JAV teisingumo departamento akcija prieš kaikiuriuos imigrantus, Helsinkio problema, Lietuvos pagrindžio spaudos informacija, Lietuvos sienų klausimai, Europos ir Vidurio Europos federacijų klausimai, Mažosios ir Rytų Lietuvos problematika, apskritai geopolitiniai svarstymai, visa plati sovietų imperijos problematika, žvelgiant į ją iš lietuviškojo taško ir t.t. Tiesiog nuostabu, kaip mes iki šiol neįstengėme suprasti tokio žurnalo reikšmės ir naudos.

V

Norime šia proga pasiūlyti VLIKui sustiprinti ir visuomeninių santykių reikalą, t.y. tai, ką amerikiečiai vadina „public relations“. Turime čia galvoje tris aspektus.

Pirma, reikėtų pasirūpinti geresne ir dažnesne informacija spaudoje. Dabar lietuviškoje spaudoje apie VLIKą arba nieko, arba blogai. Kartais atrodo, kad organizacija ir norėdama negalėtų visą laiką būti tokia prasta: neveikli, negudri, nejudri, piktavale ir t.t. Žinome betgi, kad taip nėra. Tai ir turėtų atsisipindėti spaudoje, kuri be išimties sakosi esanti objektyvi.

Antra, reika būtinai sustiprinti visuomeninį auklėjimą mūsų mokyklose ir jaunimo organizacijose. Kursas apie Lietuvos laisvinimo pastangas, problemas ir VLIKą turėtų būti dėstomas visose aukštesnėse klasėse ir jaunimo organizacijų padalinuose. Informuoti jaunimą politiniais klausimais dar nereikia jį supolitininti. Iš kitos pusės politinis analfabetizmas nėra jokia dorybė, kurios reikėtų siekti ar ją branginti.

Visuomeniniam švietimui talkinti būtina išleisti apie VLIKą, politines grupes, jų istoriją ir programas santraukinių vadovėlių-veiklų, tinkamą ir klasės darbu, ir apskritai informacijai. Santraukinis reikiška trumpas, bet ne atmetinis. Atvirkščiai, pats jo santraukinis charakteris turėtų atspindėti kokybę.

Pagaliau trečia, irgi senoka mintis – ruošti rajonines konferencijas. VLIKui būtų labai naudinga palaikyti glaudesnį kontaktą su visuomene. Vienas būdų – VLIKO vadovams kelis kartus per metus susitikti su laisvinimo darbą dirbančiais ir jį remiančiais lietuviiais, juos informuoti ir su jais pasidalinti mintimis. Toks susitikimas su visuomene buvo bandytas VLIKO seimo išvakarėse Klevelande ir, atrodo, buvo naudingas tiek VLIKO žmonėms, tiek klevelandiečiams.

1982 m. spalio pabaigoje įvyko V. Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimas Bonnoje, kuriame dalyvavo ir Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Iš kairės: A. SODONIS, L. SRUOGINYTĖ, M. BALAIŠYTĖ. Apatinėje nuotraukoje – P. Amerikos lietuvių jaunimas mokosi Vasario 16 gimnazijoje. Iš kairės: I. DOBLEVIČIUS (Urugvajus), S. SIDARAVIČIUTE (Venecuela), D. FORNARA (Urugvajus) Nuotr. M. Šmitienės

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ATGIMUSI "LITUANICA"

Panevėžio aviacijos sporto klubas surengė aviacinės technikos parodą, kurioje buvo išstatytas ir skraidantis "Lituancos" modelis. Jį buvo užsakiusi Lietuvos kino studija rež. Raimondo Vabalio kuriamam filmui apie Stepono Dariaus ir Stasio Gireno skrydį per Atlantą. Beveik po 50 metų Soldino miške sudužusių šešiavietį lėktuvą atkūrė dešimties žmonių grupė, vadovaujama Panevėžio aviacijos sporto klubo vyr. inž. Vlado Kėnsgailos. Meninis filmas bus skirtas S. Dariaus ir S. Gireno skrydžio penkiasdešimtiesmečiui.

VĖLYVAS RUDUO

Gamtos grožį bei jos gyvūnų garsinantis Leonardas Grudinskis "Tiesos" 1982 m. gruodžio 12 d. laidoje džiaugiasi žiemai nenorėjusiu pasiduoti lapkričio mėnesiui: "Lapkričio 27-ąją keliaudamas Druskininkų traukiniu, Valkininkuose sūfikau grybautojų. Dvi moterėlės su dviem anūkais pušnyuose palei Šalčią prisirinko artipilnį balaninį krepšį žaliuoklių. Grižęs namo, pasiskambinau pažįstamiems miškininkams. Pasirodo, žaliuoklės dygo lapkritį ir Labanoro, ir Minčios, ir Šimonių giriose, ir Kapčiamiesčio miškuose, Vyžuonų šile prie Šventosios. Žinoma, ne visur ir ne taip gausiai, kaip grybingių metų rudenį. Tai džiaugsmas grybautojams, įdomus faktas grybų tyrinėtojams — mikologams..." Pask L. Grudinskio, 1973 m. visas gruodis buvo šiltas. Vilnietis inž. V. Vikielis, tada lankydamsis Lazdijų rajone, gruodžio 27 d. pušinėlyje už Gerdašių aptiko pulkėlį sveikų voveruškų. Esą biologijos mokslų kandidatas J. Mazelaitis apie tą radinį pasakojo: "Voveruškų dygsta, esant 10-12 laipsnių šilumos. Kaip žinia, 1973-ųjų gruodis vietomis nepagalvėjo tokios temperatūros. Pasitaiko, kad, esant sausrui, voveruškų tarsi "užsikonservuoja" ir tili sulaukusios drėgmės, vėl atgyja". Pamenus šilę prie Kauno prof. A. Minkevičius 1946 m. gruodžio pradžioje prisirinko krepšį žaliuoklių, rudmėsčių, kelmūčių ir geltonųjų baravykų.

PAMINKLAS LENINUI

1982 m. gruodžio 9 d. Panevėžyje atidengtas paminklas Leninui jo vardu pavadintoje aikštėje, sukurtas Lenino premija laimėjusio skulptoriaus Gedimino Jokūbonio su architektu Jauniu Makariūnu. Pagrindiniai laikraščiai įdėjo tą patį susovietintos ELTOS pranešimą "Atėjo Leninas visiems laikams". Pirmasis tą amžiną laikomą okupantą-atėjęnį garbino Panevėžio miesto kompartijos I sekr. R. Rimaitis, po jo — paminklą atidengęs vilniškės kompartijos I sekr. P. Griškevičius, ne užmiršęs paminėti ir naujo kompartijos vado J. Andropovo, artėjančio Sovietų Sąjungos šešiasdešimtiesmečiui. Kalbėtojų eilės papildė kompartijos veteranė O. Andrejeva. Panevėžio jaunimo vardu žodį tarusi komjaunuolė darbininkė V. Ruzgaitė.

Simon's Travel

kviečia sutikti Kalėdas ir N. Metus su giminėmis Lietuvoje!!!

Gruodžio 20 — sausio 3 d.d. Skubėkite užsisakyti vietas!!!

- Priimame užsakymus šventinėms dovanoms giminėms Lietuvoje (automobiliams ir kitiems daiktams)
- Parduodame lietuviškas plokšteles bei suvenyrus
- Sutvarkome dokumentus išvykimams
- Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, vyrai, žmonai, broliui ar seseriai.
- Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Kelionės į Lietuvą 1983 m.

Gegužės 12	Birželio 23	Liepos 21	Rugsėjo 8
Gegužės 19	Liepos 7	Rugpjūčio 11	Spalio 6
Gegužės 26	Liepos 14	Rugsėjo 1	Gruodžio 19

Skelbiams išvykimo dienas iš Toronto į vienas ar dviejų savaičių keliones į Vilnių arba į Vilnių bei kitus Europos miestus.

Smulkesnių žinių teiraukites:
2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEKS 09-966766 TOR
tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

[Istaigos savininkai — Vytas ir Audronė Siminkevičiai]
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

Sveikiname

draugus bei pažįstamus
švenčių proga ir linkime
laimingų bei sveikatingų
naujų metų —

Jonas ir Marytė Rybiai
Sūnūs Zigmas ir Petras

Hamilton, Ont.

HAMILTON

PREL. J. TADARAUSKUI dėl susilpnėjusios sveikatos atsisakius iš lietuvių paraprijos klebono pareigų, Hamiltono vyskupas P. Reding parapriją pavedė lietuviams pranciškonams, kurių vadovybė nauju klebonu paskyrė kun. Juvenalį Liaubą, iki šiol vadovavusį lietuvių katalikų misionierių St. Catharines, Ont. Naujasis klebonas pareigas perėmė 1982 m. lapkričio 1 d. Prel. J. Tadarauškas, kurį laiką gydydis ligoninėje, išvyko į Putnam, Conn., ir apsigyveno Matulaičio poilsio namuose. Jam galbūt būtų buvę maloniau apsigyventi lietuvių paraprijos klebonijoje Hamiltone, bet to neleidžia vyksupijos taisyklės, reikalaujančios, kad buvęs klebonas apsigyventų kitur. Naujasis klebonas, perėmęs prel. J. Tadarauško įsteigtą ir 32 metus valdytą parapriją, gražiai tvarkosi. Parapijiečiai duosniai remia jo pastangas. Visas paraprijos gyvenimas pagyveno, suaktyvėjo, pamaldų lankymas pagausėjo.

Krs.

IKURTUVĖS. J. Saunorienė ir Vl. Jasinevičius, išėję pensijon, pardavė turėtą didelį namą ir nusipirkė mažesnę, kurin persikėlė gyventi. Dr. A. Saunorio žmona Sofija su p. Sakalene suruošė įkurtuvių pobūvį. Dalyvavo: p.p. Sakalai, Kronai, Pilkauskai, Palmeriai, Urbonai iš Toronto, Kamaičiai, Ks. Butėnė, P. Vitienė, P. Kučinskaitė, dr. A. Saunorio šeima, R. Krukovičienė ir sūnus Gediūnas. J. Saunorienė ir Vl. Jasinevičius buvo įteiktos dovanos. Sveikinimo kalbas pasakė B. Krasas ir G. Palmeris. Visiems padėkojo J. Saunorienė. G. P.

KLK MOTERŲ DR-JOS HAMILTONO skyrus 1982 m. gruodžio 12 d. atšventė metinę šventę. Nėra dalyvavo šv. Mišiose su savo vėliau. Po pamaldų par. salėje buvo bendri pusrūčiai. Pirmininkės patarimu narės pasikvietė savo vyrus. Buvo labai malonu kartu dalyvauti. Tai buvo proga padėkoti vyrams už pagalbą mūsų veikloje. Jų padėkotas galim tęsti ir vykdyti tolimesius veiklos planus. Pirmiausia laukia blynų balius, vėliau — gėlių ir rankdarbių paroda, gal ir margučių paroda. M. T.

GERAI PRAEJO prieškalėdinis susikaupimas. Turėta 40 valandų Šv. Sakramento adoracija. Kun. P. Baltakis, OFM, vedė trijų dienų rekolekcijas.

NAUJA AV PARAPIJOS TARYBA hamiltoniečiai rinko sausio 9, sekmadienį po Sumos, Jaunimo C. salėje. Lig šiol mūsų paraprijos komitetas buvo sudaromas skyrimu būdu. Naujasis klebonas kun. J. Liauba nori parapriją turėti atsakingą ir visiems paraprijiečiams atstovaujančią 20 žmonių tarybą.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLĄ gruodžio 19 d. surengė Kalėdų eglutę, kurioje mokyklų vaikai atliko 2 v. vaidinimėlį "Vaikučiai — avinukai". "Gyvataro" Jaunųjų šokėjų grupė pašoko keletą šokių.

D. J. TRUMPICKAI savo pirmąją dukrelę pakrikštijo Vanesos vardu. Jaunųjų tėvų sesutė D. Grajauskaitė ir broliukas A. Trumpickas buvo krikšto tėvais.

ANT. ST. JANKAUSKAI nesitėkai iš užjūrio susilaukė giminių. Iš Austrijos politinių pabėgėlių stovyklų Kanados valdžia jiems atvežė St. Jankauskienės posūnį Mariją Šidlauską. Jis iš dabar maištaujančios Lenkijos, Wrocławio miesto, ištrūko į laisvąjį pasaulį.

M. D. JONIKŲ POSŪNIS LIETUVOJE dr. Alg. Jonikas, prieš metus viešėjęs Hamiltone, žuvo automobilio nelaimėje: grįžtant iš savo tėvo laidotuvių Vilniuje prie Tauragės susidūrus dviejų automobilių, buvo užmuštas. Šis jaunas lietuvis gydytojas buvo chirurgo Klaipėdos ligoninėje.

KAZIMIERAS GUDINSKAS savo pensininkišką gyvenimą pradėjo pobūviu, kurį suorganizavo jo sūnūs. Jam įteikta pensininkų reikalingų daiktelių ir menininko paruoštas albumas. K. Gudinskas gruodžio 6 d. paliko "Firestone" padangų gamybos įmonę, kurioje iš tarnavo 34 metus.

MEDŽIOTOJŲ — ŽŪKLAUTOJŲ klubo kasmet rengiamas "Laimės ratas" įvyko gruodžio 11 d. Jaunimo Centre. Laimingieji išlošė kalakutus, kumpius ir viso kio gėrimėlio. Vakaro pelnas skiriamas klubo reikmėms.

riamas klubo pastato vidaus įrengimams finansuoti.

PO N. METŲ vėl padidės lietuvių pensininkų skaičius. Pensijas išsitarė "Stelco" palieka Ed. Kudaba ir P. Lukavičius. Iš "Dofasco" plieno įmonės po 30 metų tarnybos išėjo Pr. Ročys. Gruodžio 17 d. "Fordo" pensininku tapo A. Repčys. Anksčiau, dar prieš Kalėdas, į specialiai "Stelco" privileijuotų pensininkų skaičių pateko ir V. Kazlauskas su V. Pilkausku. Abu turėjo elektriko-priziūrėtojo darbus savo skyriuose.

LAIVAS "JUSTAS PALECKIS" buvo įplaukęs į Hamiltono prielauką su 11 lietuvių jūrininkų. Laivas, Kuboje išskrovęs atvežtas trąšas, grįždamas užsuko į Hamiltoną paimti Iranui skirtą "Stelco" plieno. Kaikurie hamiltoniečiai savo tautiečius laive aplankė.

A. A. JONAS DIDŽBALIS, ilgesnį laiką negalavęs, gruodžio 15 d. mirė McMaster ligoninėje. Vėliovinis buvo 73 metų, apartamentų savininkas, anksčiau turėjęs maisto krautuvę Canon gatvėje. Paliko žmoną Albiną, savo artimuosius Kanadoje ir Amerikoje ir vieną seserį Lietuvoje. Gruodžio 18 d. iš AV šventovės buvo palaidotas Mississaugoje Šv. Jono liet. kapinėse. Kilęs nuo Šakių. Mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje ir Kauno VD universitete. Tai buvo labai ramaus ir sugyvenamo būdo žmogus, aukomis rėmęs lietuvių veiklą. K.M.

St. Petersburg, Florida

METINIAI LIETUVIŲ KLUBO narių susirinkime 1982 m. lapkričio 13 d. išrinkta nauja valdyba: pirm. A. Gudonis, vicepirm. K. Vaičiūnis, sekr. A. Krulienė, finansų sekr. E. Purtilienė, išd. J. Kirtiklis; direktoriais — E. Bazėnas, A. Budrikis, A. Grabauskas, P. Juška, P. Kraujalis, S. Lungys, J. Pupelienė. Revizijos komisijon išrinkti: J. Žvynys, P. Dalinis, A. Šukys.

RAŠYTOJA ALĖ RŪTA, dalyvavusi LK Mokslo Akademijos suvažiavime, 1982 m. lapkričio 28 d. lietuvių klubo salėje paskaitė ištrauką iš nespausdintos savo knygos apie lankymąsi Lietuvoje. L. Ž.

St. Catharines, Ont.

BENDRUOMENĖS KNYGYNĖLIS. Apylinkės valdybos pirmininku esant St. Šetkui, buvo įsteigtas knygynėlis. Dalį knygų tada suaukojo vietos lietuviai ir dalis buvo nupirktą naujų. Po kurio laiko tas knygynėlis, sumažėjęs skaičiumi, buvo uždarytas — nebeveikė. Prieš keletą metų P. Balso iniciatyva jis vėl buvo atidarytas ir atsirado nemažas skaičius skaitytojų. Paskutiniaisiais metais knygynėlis padidėjo: buvo nupirktą naujų knygų ir kaikurie tautiečiai paaukojo savo nuosavas. Iš aukotojų, kuriems tenka didelė padėka, paminėtini: vietos romovėnų skyrius, J. ir J. Kazragiai, O. ir A. Šukiai, Ypatinga padėka priklauso S. ir I. Tauterams — jie paaukojo 16 knygų.

Vietos lietuviai yra taip pat labai dėkingi ir buvusiam klebonui kun. J. Liaubai, OFM, ir lietuviams pranciškonams Toronte. Kun. J. Liauba parūpino knygynėliui didesnę spintą, nes senoji jau buvo perpildyta, ir tarpininkavo pas Toronto lietuvių pranciškonus, kurie paskolino mums nemažai knygų. Dabar knygynėlis smarkiai padidėjo. Tikimės, kad padidės ir skaitytojų skaičius, nes pasirinkimas knygų kur kas didesnis, negu anksčiau.

Knygynėliui vadovauja didelis knygos mylėtojas P. Balsas, kuris daug rūpėsiu ir darbo į jį įdeda. Jam pagelbsti Ant. Gverzdys. A. G.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavoje namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antardieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadieniais nuo 10 v. iki 7 v.p.p., šeštadieniais nuo 9 v. iki 12 v. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
santapus	8 1/2%
kasdienines palūkanas	8 1/2%
už santapus	8%
term. depoz. 1 m.	11%
term. depoz. 3 m.	12%
reg. pensijų fondo	9 1/2%
90 dienų depozitus	11%

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask.	13 1/2%
asmeninės paskolas	17%

London, Ontario

KALĖDŲ NAKTĮ religinį koncertą atliko "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. Ritos Vilienės, ir sol. Irena Černienė. Tai giedojimo per iškilmingas Bernelių Mišias. Šventovė buvo pilnutėlė tautiečių.

PAKRIKŠTYTI: Robertas-Jonas Miras, Jono ir Silvijos (Chailnaukaičiai) Kozakov sūnus; Emilija-Ona, Sauliaus ir Lydijos (Keraitės) Dragūnų dukrelė; Markus-Eugenijus Algirdas, dr. majoro Edvardo ir Rūtos (Dragūnevičiūtės) Juodžių sūnus.

PENSININKŲ KLUBO NARIŲ susirinkimas — sausio 13, ketvirtadienį, 3 v.p.p., paraprijos salėje.

PAMALDOS WEST LORNE IR RODNEY apylinkių lietuviams — sausio 16, sekmadienį, 2 v.p.p., St. Mary's šventovėje.

A. A. VINCAS BABINSKAS mirė 1982 m. lapkričio 6 d. Buvo gimęs Agonijų kaime, Liubavos paraprijoj, Marijampolės aps. Užaugo gausioje šeimoje — šeši broliai ir dvi seserys. 1930 m. atvyko į Kanadą ir apsigyveno Montrealyje. Kurį laiką dirbo popieriaus fabrike Temiscaminge. 1940 m. buvo pašauktas į Kanados kariuomenę ir dalyvavo II D. kare. Grižęs iš kariuomenės, dirbo Osvaldo Gutausko tabako ūkyje. 1950 m. nusipirko tabako ūkį prie Melbourne, Ont. Prasigynėjęs ir nusipirkęs antrą tabako ūkį, 1951 m. vedė Sofiją Jurgelaitę. Laimingai gyveno abu dirbdami per 18 metų tabako ūkyje. Šeimos neturėjo. 1968 m. pardavė abu ūkius ir apsigyveno Londone. Čia turėjo gražų didelį namą. Abu priklausė Marijos Šiluvos paraprijai, duosniai ją remdami. 1982 m. sunkiai susirgo širdimi. Po ilgos ligos mirė 1982 m. lapkričio 6 d., eidamas 79 metus. Paliko žmoną Sofiją. Palaidotas iš Šiluvos Marijos šventovės Šv. Petro kapinėse.

KALĖDINIAI POBŪVIAI pensininkų klubo ir studentų klubo praėjo gražiai ir sėkmingai.

KALĖDŲ EGLUTĖ gruodžio 19 d. paraprijos salėje praėjo linksmam su gražiu vaidinimu, kurį surežisavo mokytoja R. Vilienė. Mokyklos vedėjas L. Eimantas įdomiai apibūdino eglutės reikšmę. Kalėdų senelis (A. Švilpa) pralinksmo vaikukius dovanomis. Visi dalyviai buvo pavaišinti kavute ir pyragaičiais. Koresp.

Winnipeg, Man.

PARODA MUZĖJUJE. Mūsų miesto "Man & Nature" muzėjuje, buvo surengta rankdarbių paroda. Dalyvavo keliolika tautybių. Lietuviams gražiai atstovavo A. M. Jančiukaitė ir T. Timmermanienė. A. M. Jančiukaitė ten pat demonstravo, kaip audžiamos lietuviškos juostos. Vakare 9-tasis televizijos kanalas rodė tos parodos eiga ir ilgiausiai apistojo ties lietuvių papuoštu stalu.

APYLINKĖS SUSIRINKIMAS. KLB Winnipeg apylinkės metinis susirinkimas įvyko 1982 m. gruodžio 12 d. paraprijos salėje tuojau po sekmadienio pamaldų. Pirmininkavo J. Grabys, sekretoriavo V. Rutkauskas. Pirmininkas pakvietė visus atstotus tylos minutei bei pagerbti tik ką mirusį, anksčiau buvusį mūsų bendruomenės valdybos narį a.a. V. Stankevičių. Praėjusių metų susirinkimo protokolą, labai išsamiai parašytą, perskaitė V. Rutkauskas. Buves šios apylinkės pirmininkas J. Grabys padarė pranešimą ir padėjo visiems už pagalbą įvairiuose darbuose. Išd. V. Daubaraitė savo pranešime paminėjo nemažą sumą, kuri yra laikoma banke. Tai įrodymas buvusių valdybų darbštumo. Po to girdėjomės pirmininko pavaduotojo R. Balčiūnaitė ir Tautos Fondo bei Vasario 16 gimnazijos rėmėjų vadovės D. Demereckaitės-Skolny pranešimus. Revizijos komisijos protokolą perskaitė V. Krikščiūnas ir pabrėžė, esą malonu revizuoti tiksliai ir puikiai vedamas izdo knygas.

Sutikus grupei tautiečių, patvirtinta ši nauja apylinkės valdyba: M. Timmermanas, E. Bugailiškis, V. Balčiūnaitė ir J. Razmaite. Revizijos komisija liko ta pati: V. Krikščiūnas, A. Kuncaitis ir V. Rutkauskas. Po to sekė klausimai, samanymai ir... užkandžiai.

E. Fedaras

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų nekaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Čikagos Jaunimo Centro atečiai užtikrinti yra sudaromas jo statytojo a.a. kun. Broniaus Kristanavičiaus, SJ, vardo fondas, kuriam to fondo iniciatorė Natalija Danilevičienė testamentu palieka visą savo turta — apie \$150.000, fondan jau įnešusi pradinę \$30.000 sumą. Fondo kapitalą įvairių tautiečių aukomis tikimasi padidinti iki \$500.000. Fondas priklausys lietuviams jėzuitams, jo kapitalas bus neileičiamas, Jaunimo Centru panaudojant tik gaunamas palūkanas. Ateityje kun. B. Kristanavičiaus, SJ, fondo kapitala galės perimti jėzuitai nepriklausomai atgavusioje Lietuvoje. Fondo direktoriais išrinkti — Jonas Dainauskas, Česlovas Grincevičius, kun. Vaclovas Gutauskas, SJ, Juozas Kreivėnas ir Robertas Vitas. Fondo įgyvendinimas pareikalaus nemažai laiko. Sumažėjus tautiečių skaičiui, tada tikrai reikės didelės finansinės paramos ne tik Jaunimo Centru, bet ir jame veikiančioms institucijoms.

JAV Lietuvių Fondas savo veiklos dvidešimtmečio sukakties minėjimą pradėjo Čikagos Jaunimo Centre 1982 m. gegužės 1 d. įvykiu narių suvažiavimu, jį pratęsė iškilii Bavarijos operos sol. Lilijos Sukytės koncertu rugsėjo 27 d. Minėjimą užbaigė taip pat Jaunimo Centre 1982 m. lapkričio 27 d. surengtas pokylis. Fondo steigėjų vardu kalbėjo dabartinis valdybos pirm. dr. G. Balukas. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad LF kapitalas 1982 m. spalio ir lapkričio mėnesiais padidėjo \$21.000. Nuo įsteigimo 5.160 narių per 20 metų LF sutelkė \$2.340.000. Šios sumos \$640.000 sudaro vien tik palikimai. Per 20 metų lietuvių švietimo, kultūros, mokslo, jaunimo reikalams LF iš gautų palūkanų paskyrė milijoną dolerių. Pirmą kartą iš gauto pelno buvo paskirta tik \$1.200, o 1982 m. — jau net \$120.000, šimteriopai daugiau. Suvedus 1982 m. apyskaitą, turbūt dar bus galima pridėti apie \$20.000. Lietuvių Fondo tarybos pirm. S. Baras padėkojo steigėjams, ypač LF pradininkui dr. A. Razmai, buvusiems bei dabartinėms tarybos ir valdybos nariams, jų pirmininkams. Dr. A. Razma, dabar vadovaujantis Pasaulio Lietuvių Dienų organizaciniam komitetui, pasidžiaugęs ligšioliniais rezultatais, ragino siekti, kad ateityje lietuviybės išlaikymo reikalams iš gauto pelno būtų susilaukta kasmet po ketvirtadalį milijono dolerių. Pasibaigus sveikinimams, LF tarybos narys sol. J. Vaznelis, bosas, padainavo keletą operų arijų, fortepijonu palydėtas muz. A. Vasaičio. Sukaktuvinio pokylio dėka LF uždarė paaugo \$22.000.

Vasario 16 minėjimų medžiaga radio valandėlėms lietuvių ir anglų kalbomis vėl paruoš AL-Ta. Norintieji ta medžiaga pasinaudoti prašomi nedelsiant pranešti ALTos centrui, 2606 West 63rd St., Chicago, IL 60629, kokių juostelių jiems reikės.

Urugvajus

Lietuvių Moterų Federacijos Čikagos klubas, vadovaujamas pirm. M. Marcinkevičienės, Motievių lietuvių jaunimui atsiuntę \$500. Ši suma turėjo būti panaudota premijoms studijuojančiam jaunimui, aktyviai dalyvaujančiam lietuviškoje veikloje. Premijas po \$100 laimėjo — A. M. Grigorio-Šleivyte, G. L. Kazlauskaitė, C. Dorelytė, L. Pretkute ir S. Baliukonis. Skirstant premijas, buvo atsiųvelgta ne tik į lietuvišką veiklą, bet ir ekonominę šeimų būklę.

Australija

Sydnejaus lietuvių paraprijos savaitgalio mokykla 1982 m. mokslo metus užbaigė gruodžio 5 d. pamaldomis Šv. Joakimo šventovėje. Jas laikė kun. P. Martuzas. Oficialioji dalis įvyko paraprijos salėje, kuri buvo papuošta mokinių darbų parodėle. Ją įvadiniu žodžiu pradėjo mokyklos vedėja Julija Lašaitienė. Padėkos žodį mokytojams tarė kun. P. Martuzas, pakeitęs susirgusį mokyklos globėją mons.P. Butkų. Mokinių grupės suvaizdino "Lapės teismą", šoko, deklamavo eilėraščius. Australijos Lietuvių Fondo atstovas B. Stacionis įteikė pinigines dovanėles geriausiems mokiniams — E. Šliogerytei, A. Lašaičiui, J. Virzintai, D. Anku, R. Venclovai, B. Migevičiūtei, D. Stacioniūtei. Iškilinė baigta mokinių atlikta dainų ir šokių pyne.

ALB krašto valdyba paskelbė atsišaukimą į Australijos lietuvių organizacijas, raginančių susitikinti bei paremti atstovų dalyvavimą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese, studijų dienose ir jaunimo stovykloje. Atsišaukime pabrėžiama, kad aktyvūs jaunieji ALB veikėjai beveik visi savo veiklą pradėjo jaunimo kongresų atstovais. Tad ALB apylinkių valdybos, jaunimo organizacijos ir tėvai skatinami pasirūpinti gausiu lietuvių dalyvavimu jaunimo kongrese. ALB apylinkių valdybos turi pasirūpinti, kad būtų surastas toms apylinkėms nustatytas kongreso atstovų skaičius. Apylinkėse reikia įsteigti Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrius arba bent įjungti į ALB apylinkių valdybą specialų narį jaunimo reikalams. Visos lietuvių organizacijos kviečiamos savo aukomis paremti Australijos lietuvių jaunimo atstovų kelionę į kongresą.

Baltiečių komitetas Perth surengė bendrą lietuvių, latvių ir estų popietę 1982 m. spalio 31 d. Lietuvių Namuose. Popietės proga buvo suruošta baltiečių tautinio meno parodėlė, kurios lietuviškam skyriui vadovavo O. Liutikienė, o visai popietei — P. Čekanauskas. Salėje kalbėjo baltiečių atstovai, buvo rodomi filmai. Meninę programą atvirame ore atliko lietuvių ir latvių tautinių šokių grupės.

Britanija

Tradicinį kalėdinį bazarą baltietis moterys surengė 1982 m. lapkričio 27-28 d.d. Londono Latvių Namuose. Lietuvėms atstovavo labdaros draugija "Dainava", vadovaujama pirm. J. Kerienės. Savo skyriuje dainavietės buvo sutelkusios nemažai tautinių juostų, mežginių, rankdarbių, gintaro dirbinių, įvairių suvenyrų. Daug lankytojų suviliojo laimikiais turtinga loterija. "Dainavos" gautas pelnas bus panaudotas labdaros reikalams.

Prel. Juozas Gutauskas, Skotijos Lietuvių veikėjas Glasgow, pakvietė savo gyvenvietę. Naujasis jo adresas — Nazareth House, 1647 Paisley Road West, Glasgow G52 3QT, Britain.

Prancūzija

Inž. Adolfas Venskus, VLIKO atstovas iš Europos lietuvių krikščionių demokratų tarybos pirmininkas, 1982 m. lapkričio 17 d. lankėsi Europos parlamente Strasburge. Čia jis susitiko su James Scott-Hopkinsu, kuris priklausio iniciatorių grupei, pasiūliusiai rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos išlaisvinimo klausimu. Toji rezoliucija, kurią remia ir kaikurie kiti parlamentariai, Europos parlamente bus svarstoma š. m. sausio 13 d.

Vokietija

Vasario 16 gimnazijos evangelikų moksleivių kapelionas ir jaunimo ratelio vadovas kun. Fr. Skėrys kiekvieną rudenį suorganizuoja ekskursiją autobusu į kurią nors žymesnė vietovė. Šion evangelikų ekskursijon priimai ir katalikai moksleiviai. Praėjusių rudenį buvo surengta jau 25-toji ekskursija, kuriai buvo pasirinktas per 3-4 valandas lengvai pasiekiamas Liuksemburgas. Čia ekskursantai turėjo proga susipažinti su nepilna 100.000 gyventojų turinčia valstybėlės sostine. Jos senamiestis supa augšti mūrai — senojo gynybos siena, turėjusi karėvines, neblogai išsilaikiusias ir dabar. Prie senamiestio glaudžiasi modernūs daugiaaugščiai pastatai. Juose yra įsikūrusios Bendrosios Europos Rinkos įstaigos, Europos teismas. Daug kam yra žinomas Liuksemburgo orauostas, nes iš jo per Islandiją pigiausiai pasiekiami Š. Amerika. Net ir daugelis Vasario 16 gimnazijos mokinių iš Kanados ir JAV atskrenda į Liuksemburgą. Iš jo orauosto kasdien į Mannheimą važiuoja pigus autobusas.

A. A. Ona Kriauzaitė-Rinkienė 1982 m. lapkričio 25 d. mirė Luebecko senelių namuose. Vėliovinė buvo gimusi 1898 m. kovo 3 d. Vilkaviškio apskrityje. Nepriklausomybės metais gyveno Kaune. Su savo vyru Gustavu pokaryje apsigyveno Luebecko DP stovykloje. Jos vyras mirė 1959 m. ir buvo palaidotas Vorkerkerio kapinėse, kurios dabar priglaudė ir a.a. O. Rinkienę. Kadangi ji buvo evangelikė, laidotuvių apeigas atliko evangelikų kunigas. Laidotuvsė dalyvavo gausus lietuvių būrelis su visa VLB Luebecko apylinkės valdyba, ant vėlionės kapo padėjusia tautine juosta papuošta gėlių vainiką.

Linutės nuotykis

Gatvėje rasta parpuolusi senutė buvo lietuvi

Linutė, grįždama iš tautinių šokių repetitijos, ant apšalusio šaligatvio pastebėjo suknubusią senutę. Greit pribėgusi pačiupo ją už parankės ir padėjo atsikelti. Išsiganusi senelė giliai atsiduso ir prabilo: "Ačiū Dievi, kad kojos nesusilaužiau, turbūt tik susitrenkiau krisdama, ačiū tau už pagalbą".

Aplink gatvėje nebuvo žmonių, tai Linutė pasirėjo už parankės parvesti ją iki pat namų. Senutė ėjo iš lėto, truputį šlubuodama, bet kalba rūsosi gana sklandžiai. Linutė sužinojo, kad ji gyvena visai netoli nuo jos, augstame bute. Kai Linutė pasisakė grįžtanti iš lietuvių tautinių šokių repetitijos, senutė apsiplėdė ašaromis. Linutė sumišo, nežinojo kas nutiko. Už kelių minučių susijaudinusi pasakė, jog ir ji esanti lietuvi. Pasipasažojo, kad į Kanadą atvažiavo labai seniai ir čia ištėkėjo už kanadiečių. Gyveno kaime, vyras seniai miręs, o sūnus žuvęs automobilio nelaimėje. Į Torontą atsikėlusi gyventi visai neseniai. Dar pasisakė, kad su lietuvišiais neteko susitikti, bet Lietuva jai esanti brangi ir gyva jos širdyje, aiškiai prisimenanti gimtinę ir motinos išmokytas dainas.

Linutei tai buvo tikra staigmena. Atsisveikindama senutė ją paglostė ir pakvietė kada nors aplankyti.

Linutė grįžo namo susimąsčiusi. Nuėjusi į virtuvę, paklausė: "Mamytė, ar prie Kūčių stalo būtų vietos ir senelėi?" Mama nustebeusi tarė: "Ką tu čia kalbi, juk tavo senelė jau seniai mirusi!" Tada ji papasakojo šio vakaro nuotykių ir apkabinusi motiną prašė, maldavo leidimo pakviesti Kūčių vakarienei sutiktą senelę, kuri esanti labai miela ir panaši į jau mirusią jos senelę. Mama pagalvojusi sutiko, o Linutės širdis apsiplėdė džiaugsmu. Ji atsigulusi į lovą ilgai, ilgai neužmiglo, galvojo kokią dovanėlę nupirkti senelėi ir apie Kūčių vakarą.

A. Abr.

Gimė Jėzulis

Štai jau gimė Betlėjui, Tarp gyvulių tvarte, Mažytis Kūdikelis Didžiausiam neturte.

Pirmieji piemenėliai Suklupo ant šiaudų... Danguj žvaigždė žibėjo, Spindinti sidabru.

Atėjo trys karaliai Iš svetimų šalių Pagarbint Visagalio Tarpe pulko angelų.

Toks silpnutis Kūdikelis Karalius Jis Dangaus, Pasaulio Atpirkėjas — Suklydusio žmogaus.

Snaigų karalaitė

Žiūri Linas pro langelį, Itikėt negali. Baltos lankos, baltas kelias, Net klevai pabale.

Kviečia mamą, kviečia tėtį Ir sesutę Alę — Ei, ateikit pažiūrėti Į snieguotą šalį.

Šiņakt snaigų karalaitė Su mumis viešėjo... Dūksta zuikiai ir stirnaitės Po pusnis kaip vėjas.

Žiemužė

Žiema snieguoto audeklo daug turi,

Pasiuvo medžiams rūbelius, Visiems nameliams po keptuvę, Dar antklodėlį daug prisiųs.

Ji rūpestinga lyg motulė, Užklojo patalų lankas, O po eglaitėm zuikiai guli, Sapnuoja sodoje morkas.

Senis šaltis

Atvažiavo senis šaltis Vidury nakties, Traukia pykę, jam nešalta, Tupi ant pusnies.

Pro šakas tik žvalgos, žiūri — Renski vaikai... Ką pačiupt iš šito būrio Mąsto jis rimtai.

Kam paglostyti per ausį, Kam pašaldyti rankas — Kas tėvelių nepaklausė Tam vargšeliui bus nekas...

Šalčiui pasidarė gėda: Darbo čia aš nerandu! Čia vaikučiai apsirėdę, Mėtosi sniegu.

A. Abr.

Vysk. VINCENTAS BRIZGYs tarp Venecuelos lietuvių jo garbei surengtoje vakarieneje jo lankymosi metu

"Broliai, aš jūsų daugiau nebarsiu..."

Sukaktuvinininko žodžiai, tautiečių padėka, vyskupo kelionės

V. UTENIS

Po turiningos ir nuoširdžios vysk. V. Brizgio kalbos sukaktuvinininkas kun. A. Perkumas, SDB, tarė padėkos žodį. Sakė nebuves toks tobulas, kokių jį norėjo parodyti kalbėtojai savo geraširdiškuose sveikiniuose. Tačiau, nors ir kartais suklysdamas, įsiekęs teisybės taip, kaip jis ją suprato: norėjęs daryti tik gera, padėdamas tautiečiams religiniuose ir tautiniuose reikaluose. Kreipdamasis į tautiečius, jiems dėkodamas ir juos atsiprašydamas už pasitaikiusias silpnības, jis sakė: "Broliai, aš jūsų daugiau nebarsiu, bet ir jūs manęs nebarkite, o man padėkite, kad galėčiau būti jums dar artimesnis ir naudingesnis. Mano širdis buvo ir yra kupina meilės visiems lietuviams, kaip ji yra kupina meilės gerajam Dievui".

Padėkos įrašas

Baigiant pagerbimo aktą, jungtinio komiteto pirmininkas pakvietė tribūnon visus jo narius ir paprašė vyskupą Brizgį komiteto vardu įteikti kun. Perkumui Vytim ir trispalvę papuoštą graviruotą padėkos lentelę su įrašu: "Venecuelos Lietuvių Bendruomenės Organizacijų Jungtinis Komitetas, giliai vertindamas nuopelnus Lietuvai ir lietuviams ir, dėkodamas už trisdešimt katalikiškos pastoracijos metų Venecuelos lietuvių tarpe, aukštinio vienuolystės jubilėaus proga kunigui Antanui Perkumui, SDB, reiškia nuoširdžiausią padėką už jo nenuilstamą pastangą ir nuveiktus darbus, aukojant savo gyvenimą Bažnyčiai ir tautai".

Minėjimo akte buvo perskaitytas raštas, kurį šia proga kun. Perkumui atsiuntė nuncijus Venecueloje arkivyskupas Luciano Storero.

Vaišių nuotaikoje

Sugiedojus "Ilgiausių metų", prasidėjo vaišės, nusitęsios iki vėlyvo pavakario. Jų metu kiekvienas Bendruomenės narys turėjo progą asmeniškai pasveikinti kun. Perkumą, kai visų nuotaiką skaidrino netilstančios liaudies dainos. Pakili nuotaika, nuoširdžios šypsenos, o protarpiai net ir pasirodžiusios broliškos meilės ašaros byloje bylojo, jog šiomis sukakties iškilėmis yra patenkinti ir rengėjai, ir dalyviai.

Don Bosco parapijos klebonas prašė lietuvių visas svarbiasias savo tautines šventes rengti didžiojoje šventovėje. Tai savotiškai patvirtino ir viena vyresnio amžiaus venecuelietė, kuri, po Mišių nusklubėjusi prie vargonų, prašė choristus neatsisakyti dalyvauti aukštinėje jos vedybų sukaityje. Nieko nebūtų jai malonesnio, kaip ta proga girdėti lietuvių giedant šventovėje savo giesmes, o po to jos namuose leisti svečiams venecueliečiams klausytis lietuviškų dainų.

Salezietės seselės dar kartą užtikrino, jog lietuvių yra visados laukiami jų kopyčioje ir jų salėse.

Vietos spauda aprašė šias iškilmes, o Valencijoje išėjęs dienraštis "Notitarde" išspausdino straipsnį net su penkiomis nuotraukomis, iliustruojamas vyskupo Brizgio vizitacinę kelionę į tą miestą.

Kas svarbiausia, Bendruomenės gretos pasidardė glaudesnės. Vyskupo pagerbti ir kun. Perkumo sveikinti susi-

rinko visi, nežiūrint kuri politinė tautinio veikimo forma yra kam artimesnė. Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. Aras Mažeika pastebėjo: "Man teko lankytis kitose lietuvių kolonijose Pietų Amerikoje, bet aš nesivaržydamas sakau, kad Venecuelos lietuviai yra patys veikliausi. Kai jie ką nutaria, padaro".

Tokiais įspūdziais dalinasi tautiečiai, baigdami iškilmes.

Vyskupo kelionės

Spalio 4 d. Vysk. Brizgys, lydimas kun. P. Gavėno, Venecuelos Lietuvių Bendruomenės pirm. dr. V. Dambavos ir inž. Deveikio, aplankė lietuvių kolonijas Maracay, Valencijos ir Barquisimeto miestuose. Laikas neleidė vyskupui nusiųsti į Maracaibo, kur jis lietuvių buvo irgi labai laukiamas.

Pirmoji sustojimo vieta buvo San Casimiro miestelis, kur vyskupas aplankė Šv. Kazimiero šventovę ir pasitarė, kokių būdu geriau paminėti šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį. Planuojama didžiąja altorijoje pakeisti šventovo statulą didesnę ir puošnesnę, gal net lietuvių menininko sukurtą skulptūrą. Tai būtų lietuvių dovaną šventovei ir miesteliui. Marija ir Antanas Rudziai jau yra maloniai pasiūlę Bendruomenei būti šitokios dovanos mecenatais. Išliko ir kita mintis — išleisti pašto ženklų seriją, nes tais metais San Casimiro miestelis mini savo dviejų šimtų metų sukaktį. Vyskupas maloniai sutiko savo tarpininkavimu padėti šiuos projektus įvykdyti.

Kiekvienoje lietuvių apylinkėje vyskupas buvo iškilmingai sutiktas, o jo nuoširdus paprastumas visus žavėjo. Kiekvienoje apylinkėje vyskupas atnašavo Mišias ir pasakė pamokslą, o po to — pagerbimo vakarieneje dar tirdavo, rengėjų prašomas, ilgesnį žodį. Vyskupas nevengė paliesti opiausių Bendruomenės problemų (parapijos ateitis, kova prieš nautautėjimą, mišrios šeimos, jaunimo švietimas...), tačiau, jo kal-

bos buvo pilnos optimizmo ir vilties.

Mūsų nedaugel yra...

Kolonijos dydis (apie 800 asmenų) vyskupo, atrodo, nekėk nejaudino, nes ir skaičiumi mažos bendruomenės galinčios daug gero atlikti, jeigu jos dirba vieningai. Kaip tame eilraštyje: "Nors mūsų, broliai, nedaugel yra, bet stiprūs mes, jei riš vienybė". Kiekvienoje apylinkėje vyskupas rodesi gyvenęs tikėjimu, jog Venecuelos lietuviai atliks uždavinį Tėvynei nelengvose išėjimo sąlygose.

Vysk. Brizgys ragino jaunimą į mokslą, linkėjo lietuviams tapti ir turtingais, ir visuomenėje įtakingais, tačiau linkėjo teisingai suprasti žmogaus garbingumą, jo amžinąją paskirtį, pabrėždamas reikalingą jai sėkmingai pasiruošti. Jis ragino lietuvius kasmet organizuoti Lietuvių Dieną, pritardamas Venecuelos Lietuvių Bendruomenės minčiai, kad toji diena galėtų sutapti su karaliaus Mindaugo vainikavimo data.

Kun. Pr. Gavėnas kiekvienoje apylinkėje kalbėjo apie saleziečių veiklą, kviesdamas Venecuelos lietuvių ruoštis šv. Kazimiero metams, o taip pat remti ir aktyviai dalyvauti saleziečių leidžiamame savaitraštyje "Mūsų Lietuva", kad jį taptų svarbiu visų Pietų Amerikos lietuvių laikraščiu. Jis taip pat priminė reikalingą kelti vardą kun. Antano Perkumo brolio Petriuko, kurio šventumas jau yra plačiai žinomas pasaulyje, kad jis Dievo ir Lietuvos garbei būtų pakeltas į palaimintųjų ir šventųjų garbę.

Veikėjų šeimose

Karako mieste vysk. Brizgys buvo apsisitojęs vašingoje inž. Broniaus ir Ninos Deveikių šeimoje, kurie jam suruošė puikias išleistuves. Barquisimete jis buvo apsisitojęs dr. Aleksandro Vabalo šeimoje, o Valencijoje — pas Mečį ir Vandą Balutavičius. Maracay mieste pagerbimą organizavo apylinkės pirm. Henrikas Gavorskis, Vanda Bieliūnienė ir Anita Ravenna. Padėką priklauso Valencijos apylinkės pirm. Juozui Zavadskui ir priėmiamą organizavusiam p. Pselikiui, o Barquisimete — naujai atsikūrusios apylinkės pirm. Vytautui Saurušaičiui, jo žmonai Birutei, taip pat katalikų misijos atstovui Jurgui Dirvelui. Ponai Klovienė ir jos dukrai Jadvygai priklauso nuoširdi padėka už puikų Bendruomenės vaišių suorganizavimą Karako mieste. Minėjimo iškilmes puikiai tvarkė Ričardas Zavadskas.

Būdamas Venecueloje, vysk. Brizgys aplankė nuncijų Storero, Barquisimeto vyskupą ir Venecuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininką. Jis buvo taip pat gražiai priimtas Lietuvių Katalikų Misijos pirmininko inž. Antano ir Aldonos Šulcų. Kun. Gavėną atskirai priėmė Algis Dugnas drauge su buvusiais saleziečių auklėtiniais, dr. Vladas ir Elena Gutauskai, dr. Vytautas ir Apolonija Dambavos.

Venecuelos LB krašto valdyba, LK Misijos taryba, jungtinis komitetas ir Liet. Jaunimo Sąjunga yra giliai dėkingi vyskupui V. Brizgiui už vizitacinę kelionę, kuria Bendruomenė jaučiasi paguosta, iverinta, sustiprinta ir naujai įpareigota dirbti Dievui ir mūsų Tėvynei Lietuvai.

Kadise vestuvės, dabar - kapinės

Atsisveikinus su a.a. Vaciu Stankevičiumi Winnipege

EVERESTAS FEDARAS

Mielas Vacy, rodos, taip neseniai, per mūsų vestuves, buvai vienu iš pabrėžtųjų, ir visi linksmi dainavome 2 ar 3 dienas. Po to, kai atvažiavo tavo žmona iš Vokietijos, auginome šeimas ir darėme planus ateitį. Politiniai pasaulio įvykiai ir darbo bei streikų rūpesčiai visada sukelia mudviejų diskusijas, bet visada išsiskirdavome draugais. Išskyles su augančiu mūsų jaunimu ir dažnos švenčių progos mūsų šeimose visada liks gražus prisiminimas. O kiek juoko ir dainų buvo per jūsų pažežes vasarnamio įkurtuves!

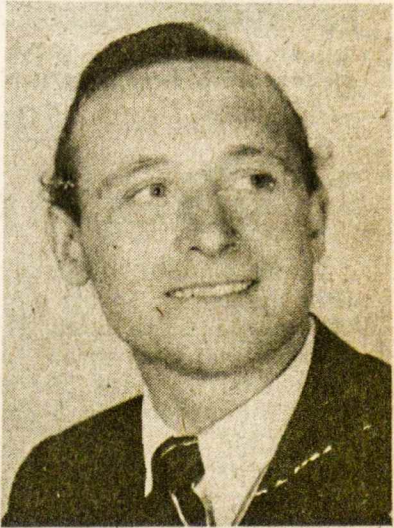
Ir dabar judu su žmona, išleidę savo vaikus į augstuosius mokslus, pradėjote galvoti apie ateinančias senatvės dienas ir užtarnautą poilsį. Deja, nepagydoma liga pradėjo kamuoti tave. Ir kiekvieną kartą, kai sutikdavome tave šiek tiek apgydytą, džiaugdavomės, kad atrodai pagerėjęs ir sustiprėjęs. Bet štai išgirdome staigią žinią, kad tavo šis žemiškas kelionė pasibaigė...

Velionis buvo gimęs 1918 m. rugpjūčio 18 d. Lipikiškių k., Vilkijos valsė, Kauno apskrityje. Užaugo trijų sesučių ir trijų brolių šeimoje. Tėvai buvo ūkininkai, ir jaunas Vacy eidavo 2 km į Vilkijos miestelio mokyklą. Paaukęs dirbo savo tėtės ūkyje arba prie miško medžiagos gabavimo i Nemuno upę.

1939 m. išėjo tarnauti į Lietuvos kariuomenę — pestininkų pulką Seredžiuje. Ten išbuvo ir per pirmąją sovietų okupaciją. Karo metu a.a. V. Stankevičius įstojo į lietuvių savisaugos batalioną. Po karo, batalionui pasitraukus į Vokietiją, velionis atsirado Kemptene. Čia susipažino ir su savo

būsima žmona Gertrud Riedl, 1948 m. emigravo į Kanadą, o 1950 m. atsikvėję savo sužadėtinę ir vedė. Atlikęs imigranto sutartį, 25 metus dirbo "Western Asbestos" statybos bendrovėje. Jo tikslas buvo ne tik prisigyventi bet ir 3 sūnus išleisti į mokslą. Dabar Petras, Algis ir Rolandas yra baigę universitetus, dirba savo profesijose. Nors jo žmona ir nebuvo lietuvaite, bet visi vaikai kalbėjo lietuviškai. Jie, kaip ir jų a.a. tėtė, daug dirbo mūsų lietuviškos parapijos ir kolonijos veikloje.

A. a. Vacy buvo labai darbštus, linksmas ir draugiškas. Niekada neatsisakydavo kitam padėti ir vis niūnuodavo karškas dainas, ypač apie ulonus ir žirgus. Maldos už mirusį buvo atliktos gruodžio 17 d. Thompsono laidotuvių namuose. Gruodžio 18 d. susirinko labai daug žmonių į Šv. Kazimiero šventovę Winnipege ir po Mišių palydėjo velionį į Brookside kapines.

A. a. VACYs STANKEVIČIUS

Palaidotas Jonas Revas

"Nors be ginklo, be tėvynės, bet ryžtu kovosim mes. Mūsų vėliavos tremtyje — mus į Lietuvą parves..." Šis nežinomo autoriaus posmą velionis mėgdavo deklamuoti. Deja, tos vėliavos Tavęs, mielas Jonai, neparvedė tėvynėn...

A. a. J. Revas buvo gimęs 1911 m. Kybartuose. Imigravo Kanadon po II D. karo ir gyveno Toronte. Mirė 1982 m. lapkričio 17 d. Floridoje, sulaukęs 71 m. amžiaus. Dirbo geležinkelio bendrovėje CPR iki pensijos amžiaus. Būdamas pensininkas, mėgo žiemos praleisti Floridoje.

Brolio Zigmo rūpesčiu mirusiojo kūnas buvo parvežtas į Torontą ir palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Velionis buvo linksmo būdo, poetiškos sielos patriotas ir labai paslaugus žmogus. Jis ir pensininko tapęs neatsisakydavo jokio darbo, stengėsi artimui padėti, jei kas pagalbos paprašydavo. Gyvendamas Floridoje, kartais pasirodydavo scenoje, ypač kalėdiniuose renginiuose savo deklamacijomis, dažniausiai patriotiškais eilėraščiais.

Jonas dalyvavo organizacijose, ypač jūrų šaulių, Toronte ir Floridoje. Kartais rašydavo korespondencijas į spaudą ("Trimta", "T. Žiburiai ir kt.). Su a.a. Jonu teko dirbti jūros šaulių organizacijoje, kur jis buvo aktyvus narys ir tvirtas patriotiško nusistatymo.

Pensininko dienas leisdamas Floridoje, jis taip pat netingindavo, užsiimdavo įvairiais darbais. Jis sakydavo, kad ne jo charaktere

riui gulėti per dienas Atlanto palydimo smėlyje. Retai poilsiaudavo švelnios saulės spinduliuose.

Jonas ir šią vasarą buvo atvykęs Torontan pasitikrinti sveikatos, o grįžęs atgal Floridon savo automobilu po kelių dienų gavo širdies smūgį. Nuvežtas ligoninėn, dar pagerėjo, bet tik vienai dienai, kad galėtų pasakyti draugams sudiev ir atsisveikinti amžinai su šiuo pasauliu. Liko liūdinantis brolis Zigmąs Toronte, brolienė Sofija ir būrys artimų draugų bei draugių.

Išlėkis ramiai, Lietuvos sūnau, svetingoje Kanados žemėje, kuri jau priglaudė tūkstančius ateivių, su kuriais Tu drauge atvykai, netekęs tėvynės. G. A.

A. a. JONAS REVAS

Nauja plokštelė Leonas Baltrus — tenoras

Lietuviškos dainos ir arijos su
Ročesterio Filharmonijos instrumentalistais.

LEONAS BALTRUS

Lietuvių ir kitataučių kompozitorių kūrinių

Gaunama Anapilio knygyne ir Prisikėlimo spaudos kioske Toronte

Kaina — \$8.00 JAV, \$10.00 Kan.

Toronto Maironio mokykla prieš Kalėdų šventes surengė mugę, kurioje buvo pardavinėjami įvairūs daiktai bei gaminiai. Nuotraukoje (dešinėje) viena rengėjų — BIRUTĖ BATRAKS su mugės dalyviais

"Kur gintarais..."

montreališko "Gintaro" muzikinė plokštelė, garsėjanti lietuviškos muzikos, tautinių šokių, dainos ir žodžio pyne. Girdėsite skudučius, ragelius, birbynes ir kankles. Plokštelė gaunama pas lietuviškos spaudos platintojus ir pas

Ireną Lukoševičienę,

479 Bouronnais, La Salle, Que. H8R 2Z2 Canada

Kaina — 10 dolerių

OPTOMETRISTAS Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

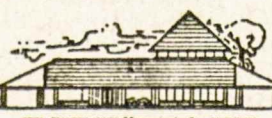
531-4251

Pacientai priimami
susitarus telefonu

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave.,

Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

Toronto atžalyniečiai — AIDA DOVIDAITYTĖ ir VITAS GREIČIŪNAS vieno koncerto metu Lietuvių Namuose Nuotr. O. Burzdžiaus

Filmų pasaulyje

“Gandhi”

ALGIRDAS
GUSTAITIS

Filmą “Gandhi” 1982 m. gruodžio mėnesį į pasaulį išleido “Columbia” filmų įmonė Hollywoode. Spalvotai ekrane bėga apie tris valandas. Kainavo 22 milijonus dolerių. Filmuota Indijoje.

“Gandhi” režisorius ir aktorius yra anglas Richard Attenborough, žinomas savo pacifistine, liberaline galvosena, norinčia griauti kaikiurias karines užtvanas. Už nuopelnus anglų filmams 1976 m. jam suteiktas Sir titulas. Jis yra vedęs artistę Sheila Sim 1945 m. Augina tris vaikus.

Indijos vadą Gandhi vaizduoja Yorkshire, Anglijoje, 1943 m. gimęs Krišna Bhanji, kurio tėvas — indietis gydytojas, dirbęs Mančesteryje, motina — anglė, buvusi modelistė. Praktiškumo dėlei pasivadino Ben Kingsley (taip ir šiame filme). Yra vaidinęs įvairiuose anglų teatruose ir tik porą kartų turėjęs menkaroles filmuose 1973 m. Jo išvaizda ir laikysena patiko kolegai režisoriui, tai ir pakvietė.

Tikro M. Gandhi žmona buvo bemokslė. Jiedu susiporavo būdami 13 metų. Turėjo 4 sūnus. Bet filme M. Gandhi žmoną vaidina 1951 m. Indijoje gimusi graži, išsimokslinusi artistė Rohini Hattangady. Jos tėvas — taip pat artistas. Tai žinant, šių dviejų moteriškių sulydinimas filme padvelkia šokia tokia apgaule.

Gražuolė amerikietė Candice Bergen film vaizduoja žurnalistę, kuri tirpsta pamatčiusi Gandhi. Argi taip buvo?

Kaip artistas pirmaujančiai pasirodė lietuviškos kilmės (to jis nenori kartoti) Sir John Gielgud, vaidinantis lordą Irwin.

Anglijoj gimęs Ian Charleston vaidina kunigą, visokeriopai padėjusį Gandhi laimėti.

Martin Sheen, indiečiams palankius straipsnius siunti-nėjantis žurnalistas, įprastai geras. Savo filminę pavarde pasirinko pagal katalikų vyskupo Sheen pavarde.

Patna, Indijoje, gimęs Roshan Seth, yra baigęs vaidybinius mokslus Londone, žinomas karališkajame Šekspyro teatre. Jis įtikinančiai vaidina žymųjį Indijos valstybininką Pandit Nehru.

Rankraščio “Gandhi” autorius John Briley yra gimęs Kalamazoo, Mich., JAV-ese, parašęs filminius veikalus “Children of the Damned”, “Invasion Quarter”, “Pope Joan”, “The Medusa Touch”, “Eagle’s Wing”, “The Last Dance”, “How Sleep the Brave” ir kt.

Nepatiko įstatymai Londone teisės mokslus bai-

gęs Mahatma Gandhi (g. 1869. X.2, nušautas Indijoje 1948.I.30), 1893 m. atvykęs į Pietų Afriką rado apie 150.000 indiečių atvykusių paprastiems darbams. Dauguma jų, pagal P. Afrikos įstatymus, teisėtai nebuvo vedę. Buvo pareikalauta dokumentiškai įrodyti vedybas, negyventi vien susimetus. Be to, P. Afrika reikalavo, kad indiečiai turėtų dokumentus su pirštų atspaudais. Daugelis jų buvo visiškai beraščiai.

Tie įstatymai nepatiko iš Londono atvykusiam M. Gandhi. Jis pradėjo neramumų, kurie dramatiškai pavaizduoti.

1914 m. grįžęs į Indiją, M. Gandhi ėmė veikti už indiečių išsilavinimą iš anglų kolonizmo. Pirmiausia patarė sugdinti drabužius, pasilikti tik būtinuosius. Čia pat indiečiai vilkosi švarkus, kelnės, mėtė į ugnį. Patys ėmė verpti siūlus, pintis bei gaminti sau drabužius. Iš jųros vandens patys pradėjo išgauti druską, tuo duodant druskos monopolį turinčiai Anglijai per kišene.

Supykę indiečiai nužudo ke-lioliaką policininkų, o supykę anglai nušauka keletą šimtų indiečių.

Pagaliau 1947.VIII.15 Anglija davė Indijai nepriklausomybę.

Filmo išpūdingumas

Filmas “Gandhi” turi veiksmingumo, paremto tikrove. Kartais matyti pertempimų, traukimo vienon pusėn. Ben Kingsley, nors naujokas filmuose, palieka įsidėmimą išpūdį, nes vaidina visą pagrindinį M. Gandhi gyvenimą, maždaug ištisus 34 metus. Pradžioje ir vaidyba, ir išpūdis menkokas, vėliau įsijaučia ir pabaigoje atrodo įtikinančiai.

Režisūra, filmavimas natūralistinis, nenaudota popierinių ar plastikinių būdelių, vien tikri vaizdai.

Tolygių kaip M. Gandhi kovotojų už kitokias tautas ar valstybes yra daug. Jo laimė, kad Indiją valdė Anglija, o ne Sovietų Sąjunga ar Hitlerio Vokietija, kurios tokius taikos pranašus, kaip M. Gandhi, būtų seniai nušlavusios. Lietuvių tauta turi daug ir gal didesnių žmonių kaip Gandhi, tyliai kovojančių, protestuojančių Sovietų Sąjungos pavergtoje Lietuvoje, bet jų didvyriškumo, jų nepaprastai taikingo noro būti laisvais savame krašte Lietuvoje, nepriklausomoje Lietuvoje, jokie didieji žurnalistai, jokie didieji filmų gamintojai nenori girdėti ir, jei ką pagamina, tai tik numestiniai, prabėgomis.

A+A

KAROLIUI KYBARTUI

Niujorke mirus,

jo seserį ELENUTĘ JAŠKIENĘ, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

M. V. Kriščiūnai
Monika Žaliauskienė

Pastangos savajai kultūrai

Naujai įsteigto lietuvių kultūros instituto užmojai ir atlikti darbai V. Vokietijoje

A. LEMBERGAS

Huettenfelde, Romuvoje, 1982 m. gruodžio 3-5 d.d. įvyko antrasis V. Vokietijos Lietuvių Kultūros Instituto (LKI) metinis suvažiavimas. Jį pradėjo instituto vedėjas mokyt. Vincas Bartusevičius, primindamas pogrindžio “Aušroje” paskelbtą persėjimą, kad savo kultūros nekuriiančios bendruomenės išsigimsta. Tie žodžiai ir mums tinka, sakė Bartusevičius. Jei tiesa, kad išeivių kultūra negali išgelbėti gyvenančiųjų tėvynėje, tai dės-nis galioja ir atvirkščiai. Iš tiesų tautinės kultūros vieno-vę sudaro jos atmainų įvairo-vė. Išeivių kultūra irgi yra viena tokia tautinės kultūros atmaina, kurią reikia kurti išeivijos sąlygomis. Vakarų Vokietijoje neseniai įsistei-gęs LKI kaip tik siekia, kad būtų daugiau laiko skiriama savosios kultūros pastangoms.

Iš Berno atvykęs diplomatas ir istorikas dr. Albertas Gerutis suvažiavimą pasveikino Šveicarijos lietuvių ir Lietu-vo diplomatinės tarnybos var-du.

V. Vokietijos LB kr. valdy-bos sveikinimus perdavė Žvi-lė Grodbergienė. Ji pasidžia-gė, kad sumanymas įsteigti šia-me krašte LKI sėkmingai vyk-domas. Krašto valdyba ir atei-tyje pažadėjo remti instituto darbus.

Vasario 16 gimnazijos direk-torius Andrius Šmitas pažymė-jo, kad instituto vedėjas yra buvęs šios gimnazijos auklėtinis. Pirmieji instituto žings-niai jau padarę gerą įspūdį lie-tuvių ir vokiečių visuomenėje. Iki šiol institutas glaudėsi prie gimnazijos, naudodamasis jos patalpomis. Linkėtina, kad jis netrukus galėtų rinktis savoje būstinėje. Pradžia jau padary-ta.

Biblioteka ir archyvas

V. Vokietijos LKI buvo įsteig-tas 1981 kovo 7. Jo veiklą iki šiol tvarkė valdyba, kurią su-darė: vedėjas mag. V. Bartuse-vičius, pavaduotojas dr. Jonas Norkaitis ir sekretorius dr. Kajetonas J. Čėginskas. Orga-nizatoriams viską reikėjo pra-dėti nuo nieko, net sektino pa-vyzdžio nebuvo. Lietuvių Bendruomenės kr. valdyba perleido institutui du nedid-elius kambarius Romuvos pi-lyje. Kambariai jau aptvarkyti ir įrengti pradiniam naudo-jimui. Vienas kambarys — bū-simos centrinės lituanistinės bibliotekos užuomazga. Čia jau saugoma 1.300 tomų iš-velionies dr. Jono Griniaus pa-likimo, kurį institutui perda-vo jo našlė Alina Grininė. Perimta ir dalis velionies dr. Petro Karvelio knygų. Netru-kus ketinama perimti buv. Ky-bartų gimnazijos bibliotekos knygas, dalį Vasario 16 gimna-zijos knygų. Luebecko LB sky-riaus knygynėlį.

Antrasis kambarys skirtas LKI archyviui, taip pat jau esan-čiam užuomazgoje. Pirmiausia surinkti ir sutvarkyti Romu-vos pilies palėpėje buvę išmė-tyti aktai ir dokumentai. Ketinama ateityje perimti bend-ruomenės apylinkių archyvus ir apsaugoti juos nuo žuvimo. Savo archyvus jau pažadėjo perleisti Dortmundo(dar prieš Didįjį karą Vokietijoje įsikū-rusių lietuvių)ir Luebecko apy-linkės. Instituto archyviui ir bibliotekai vadovauja istori-kas A. Šmitas, padedamas dipl. bibl. Artūro Hermano ir mokyt. Marijos Šmitienės.

LKI šiemet pradėjo leisti sa-vo mažųjų raštų seriją. Iki šiol pasirodė du sąsiuviniai po 230 egz., kurie išplatinti nemoka-mai asmenims, galintiems savo aukomis paremti institutą, ne-turintį kol kas savo išteklį.

Metinis visuotinis narių su-sirinkimas, kuriame dalyvavo 10 asmenų, 1982 m. gruodžio 4 d. teigiamai įvertino LK Insti-tuto veiklą ir nutarė ją toliau plėtoti jau nužymėtomis kryp-timis. Ateinantiom dvejim met-am institutui vadovauti iš-rinkti: vedėjas mag. V. Bartu-sevičius, pavaduotojas dr. Vi-lius Lėnertas (pakeitęs dr. Nor-kaitį) ir sekretorius dr. Čėgins-kas. Archyvo ir bibliotekos vedėjų patvirtintas A. Šmitas. Revizorium išrinktas Petras Odinis.

Istorinės studijos

Šiame LKI metiniame suva-

žiavime perskaitytos keturios paskaitos. Meno istorikas dr. Povilas Reklaitis išnagrinėjo Lietuvos pranciškonų-bernardinų meno istorijos programą XVIII š. žemėlapyje “Provincia Lithuania” perspektyvoje. Aiš-kindamas šio reikšmingo reli-ginės kartografijos paminklo ypatybes, dr. Reklaitis apžvel-gė bernardinų veiklą Kretingo-je, Telšiuose, Tytuvėnuose, Kaune ir Vilniuje. Gausiai iliustruota studija parengta kun. dr. Viktoro Gidžiūno re-daguojamai Lietuvos vienuoli-ų istorijai.

Dipl. bibl. Artūras Hermanas apžvelgė keletą naujes-nių vokiškai pasirodžiusių knygų bei studijų apie seną-ją ir naująją Lietuvos istori-ją. Buvo aptarti ir kritiškai įvertinti istorikų Manfredo Hellmano, Mariannės Bien-hold, Bernhardo Manno, Wer-nerio Baslerio, Abos Stražo, Gerhardo Lindės ir Seppo Myl-liniemio darbai. Pastebėta, kad Stražui tebėra būdingos sovietinės istoriografijos pa-žiūros ir Lietuvos nepriklaus-omybę. Diskusijose dr. Geru-tis pažymėjo, kad dar šandien V. Vokietijoje yra universite-tų, kurie priima disertacijas apie Lietuvą, parašytas auto-rių, nemokančių lietuvių kal-bos ir nepanaudojusių lietu-viškų šaltinių. Dr. Reklaitis atkreipė dėmesį į kaikiuriuos istoriko M. Hellmano (kilusio iš Latvijos) biografijos faktus, kurie paaiškina šio autoriaus provincines ir iš esmės Lie-tuvai nedraugiškas pažiūras.

Partizaninės kovos

Apie Lietuvos laisvės kovas 1944-56 metais pranešimą skai-tė dr. Čėginskas. Autoriaus surankioti įvairūs, daugiausia sovietinių šaltinių, duo-menys leidžia nustatyti ketu-ris skirtingus ginkluotosios pasipriešinimo kovos tarp-snius. 1944-46 m. vyko gaivali-nis partizanų judėjimas, ku-riame reikšmingą vaidmenį at-liko dar vokiečių okupacijos metais susikūrusi kovos orga-nizacija — Lietuvos Laisvės Armija (LLA). 1946-49 m. iš-ryškėjo vieningas susijungu-sių laisvės kovotojų organi-zuotas sąjūdis, prisiekęs iš Vakarų atneštą “Bendrojo De-mokratinio Pasipriešinimo Są-jūdžio” (BDPS) pavadinimą. 1949-52 m. veikė persitvarkęs Lietuvos Laisvės Kovų Sąjū-dis (LLKS), vadovaujamas par-tizanų generolų “Vytauto” ir “Vanago”. 1952-56 m. teberu-seno pavienio demobilizuoto patizanų pasipriešinimo židi-niai.

Diskusijose buvo teigiama, kad vis dar nėra sąlygų objek-tyviam šio laikotarpio istori-jos tyrinėjimui, sovietiniai šaltiniai mėgina įvairiais bū-dais nuslėpti tikrąjį šių kovų pobūdį ir apimtį, tačiau, nors nutylėta ir iškraipyta, poka-rio laisvės kovų istorija Lie-tuvoje paliko pakankamai pėd-sakų savo nemirtingai legen-dai.

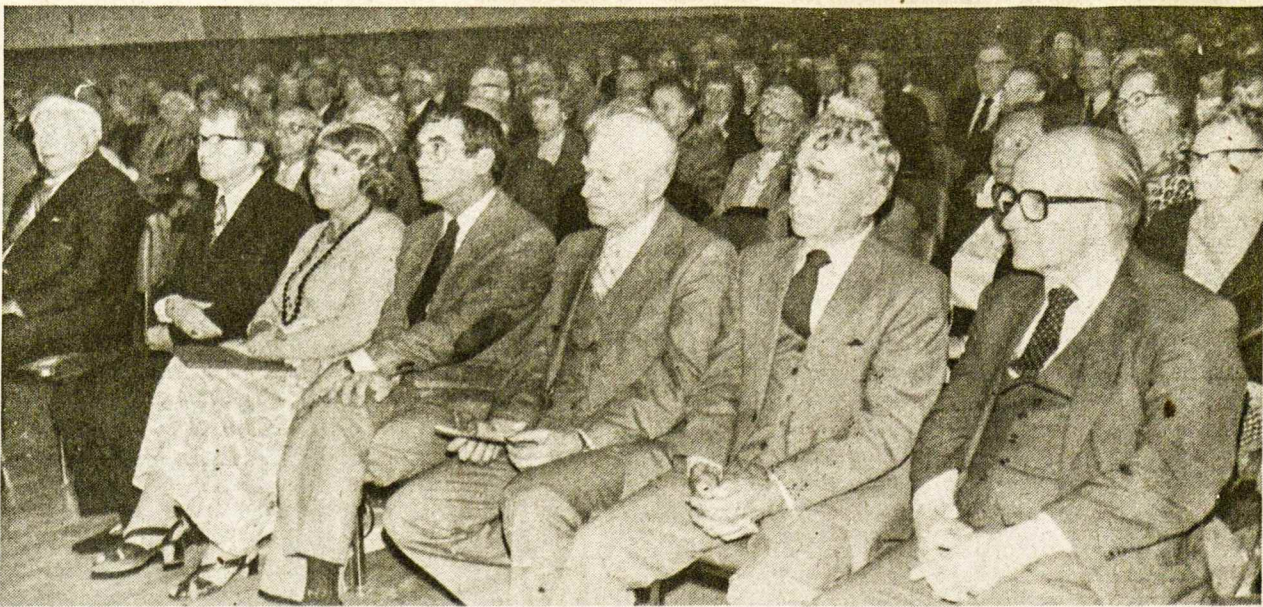
Teologinės naujovės

Kun. Jonas Dėdinas kalbėjo apie naujausias teologines kryptis krikščionybėje. Dauge-lis dabarties teologų mėgina prisitaikyti prie vyraujančių srovių, neišskiriant nė mark-sizmo, kad surastų naujų sielo-ruodos bei dvasinio gyvenimo būdų. Itin madingas šiandien kolektyvinės atsakomybės pa-brėžimas.

Diskusijose išaiškėjo, kad kolektyvinis išganyklos pobūdis anaipol nepanaikina kiekvie-no žmogaus asmeninės atsako-mybės už blogį pasaulyje. Krikščionių mėginimai pasi-naudoti marksizmo nieko gero neatnešė, nes marksizmas ne-siriboja idėjų kova, bet siekia valdžios. Pabrėžta mintis, kad mes turėtume ir toliau remtis savo tradicine lietuviškąja katalikybe, nors ji kaikam šiandien ir nemoderni atrodo.

Buvo numatytas ir kun. Bro-niaus Liubino, “Krivulės” re-daktoriaus, pranešimas iš V. Vokietijos lietuvių praecities, tačiau tiesioginės pareigos au-toriui sutrukdė į suvažiavimą atvykti (aptarnauja 3 vokiečių parapijas).

LKI suvažiavimas pasibaigė sekmadienį, gruodžio 5, Mišio-mis, kurias aukėjo Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun. Dėdinas Huettenfelde šven-tovėje.

Dalis klausovų LFB Los Angeles mieste surengto literatūros vakaro, skirto rašytojo J. Kraliausko kūrybai. Iš dešinės: L. Valiukas, B. Brazdžionis, A. Astašaitis, J. Vidžiūnas, R. K. Vidžiūnienė, J. Kraliauskauskas, V. Kazlauskas Nuotr. A. E. I. Gulbinsko

Devintą kartą rinkomės tremtyje

Sukaktuvinis Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas, įvykęs Floridos St. Peterburge

BRONIUS POVILAITIS

1982 m. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija paminėjo savo šešiasdešimtąją sukaktį nuo jos įkūrimo 1922 m. rug-pjūčio 12 d., kai jos įstatai buvo oficialiai įregistruoti. Įstatuose buvo numatyta, kad ši Akademia stengsis jungti lietuvių katalikus mokslininkus ir sudaryti palankias sąlygas jų darbui, taip pat rūpin-sis nauju mokslininkų prieaugliu. Tos pastangos turėjo tar-nauti tautos švietimo, jos moks-linio bei kultūrinio lygio kėlimui. Atrodo, kad to meto ka-talikų švietimo ir mokslo žmonių dr. Jono Basanavi-čiaus įkurtoji Lietuvių Mokslo Draugija jau nebepatenkino, nes jiems rūpėjo ir religinės vertybės.

Užmojai Lietuvoje ir užsienyje

Savo tikslams siekti Akade-mija numatė steigti bibliotekas, įvairias mokslo instituci-jas, leisti knygas ir metraščius, ruošti kursų bei paskaitas, o taip pat skatinti jaunų intelek-tualų prieauglį. Tiems uždavi-niams atlikti buvo užsimota įsteigti fondą.

Pradžioje svarstyta įsteigti Kaune didelę biblioteką, su-jungiant Kauno kunigų semi-narijos ir arkivyskupijos ka-pitulos bibliotekas, kurios buvo turtingos knygoms, rank-raščiais ir archyvine medžia-ga. Projektas neįvykdytas, nes nerasta lėšų aprūpinti tokią biblioteką tinkamomis patal-pomis. Tačiau vėliau visdėlto buvo nupirktas prof. Pr. Bren-derio biblioteka, o prel. Ado-mas Jakštas paliko Akademi-jai savąją.

Vėlesniais laikais buvo nu-pirktas ir dr. Zenono Ivinskio biblioteka bei archyvas. Prel. Pr. Juoro suorganizuotas AL-KOS muzėjus Putname, ku-riame buvo sukaupta daug lie-tuviško spausdinto žodžio ir daugybės visokių archyvinių da-lykų, buvo irgi perduotas Aka-demijai. ALKOS patalpos dabar yra kelis kartus padidin-tos. Darbas dar nėra galutinai baigtas dėl lėšų stokos. Tinkamai sutvarkius ALKA, jo-je sukaupta medžiaga galės pa-sitarnauti įvairiems lietuvių kultūros reikalamis.

Akademija savo mokslinį gy-vybingumą ir pajėgumą paro-dė narių suvažiavimuose, ku-riuose skaitomos mokslinio tu-rinio paskaitos pagal prelegen-tų specialybę ir pasiruošimą. Suvažiavimai šaukiami kas tre-ji metai. Nepriklausomoje Lie-tuvoje buvo surengti trys to-kie suvažiavimai — 1933, 1936 ir 1939 m. Sovietinė krašto oku-pacija sustabdė Akademijos veiklą. Dr. Stasio Bačkio ini-ciatyvos dėka Akademijos veikla buvo atgaivinta V. Euro-poje ir jau surengti devyni su-važiavimai: 1957 Romoje, 1961 Čikagoje, 1964 Niujorke, 1967 Vokietijoje, 1970 Toronte, 1973 Bostone, 1976 Detroito, 1979 Čikagoje ir 1982 St. Peterbur-gė. Paskaitos nuo pat pradžių buvo grupuojamos į sekcijas pagal temų artimumą. Dvylik-tajame suvažiavime St. Pe-tersburge skaitytosios 33 pa-skaitos buvo sugrupuotos į 14 sekcijų, apimant svarbiausias mokslo šakas.

Vertingi leidiniai

Jau keliolika metų Akademi-jai pirmininkauja kun. dr. An-tanas Liuiama, SJ, kuris yra ir Gregorinio universiteto Romo-je profesorius. Jo pasišven-timo dėka išvystyta nepapr-

tai produktyvi spausdinto žo-džio leidyba. Perspausdinti ir išspausdinti dešimtys suva-žiavimų paskaitų tomų. XI su-važiavimo darbų tomas dar te-beruošiamas. Išspausdinti še-ši “Metraščio” tomai, kur įdė-ti įvairaus pobūdžio straips-niai religinėmis ir įvairiomis humanistinėmis temomis. Tė-siama knygų serija pavadin-ta “Negėstantys žiburiai”. Tai svarbesniųjų mūsų mirusiųjų gyvenimo ir jų minčių mono-grafijos. Be to, imta spausdin-ti lietuviškosios medžiagos šal-tinių knygos, dažniausiai su-rinkta ir suredaguota medžia-ga iš Vatikano archyvų. Aka-demija ligi šiol per visus sa-vo leidinius yra išspausdinu-si apie 20.000 puslapių. Įvai-rūs geradarijai padėjo savo au-komis šį didžiulį darbą įvyk-dyti.

Pamaldos

XII Akademijos suvažiavi-mo (1982.XI.24-28) rėmai buvo maždaug standartiniai, t.y. savo schema panašūs ankščiau buvusiems. Suvažiavimas pra-dėtas Mišiomis, kurias atnaušo vysk. V. Brizgys. Jis pasa-kė ir pamokslą, apibūdindamas šių dienų pramoninio krašto žmogų ir jo egzistenci-jos sąlygas, kurios jį verčia specializuotis į labai siauras sritis. Tose srityse jis paskė-sta ir mažai besidomį religi-niais bei filosofiniais klausimais. Jis nurodė reikala daug-iau domėtis tais klausimais, ypač tobulinti intelektualinį Dievo ir žmogaus supratimą. Suvažiavimas baigtas taip pat Mišiomis, kurias atnaušavo vysk. A. Deksnys, kuris irgi pasakė optimistinėmis minti-mis perpintą pamokslą ryšium su tos dienos Evangelija ir Akademijos suvažiavimu. Ir ki-tomis suvažiavimo dienomis prieš posėdžius buvo skirta laiko Mišioms.

Atidarymas

Iškilminga atidarymo po-sėdį pradėjo prel. J. Balkūnas, St. Petersburg Beach Akade-mijos židinio ir suvažiavimui rengti komiteto pirmininkas. Jis išskėlė mintį, kad Akade-mijos įsteigimas buvo lietu-vių atsakymas į bedievybės plitimą iš Rusijos prieš I D. karą ir užmojis papildyti trū-kumą išmokslintų žmonių.

Akademijos pirm. kun. dr. A. Liuiama, SJ, pasveikino su-važiavimą ir linkėjo našaus darbo jėškant tiesos, nes tik-rasis mokslas yra tiesos jėš-kojimas. Daug kur mokslas naudojamas propagandos rei-kalams. Mokslininkas esąs paties Dievo apdovanotas mal-o-nėmis ir yra nepakartojama asmenybė.

Suvažiavimo proga buvo pa-gerbti ir Akademijos nariai, kurie mirė nuo praėjusio su-važiavimo ligi dabartinio (dr. Kazys Alminas, Vaclovas Ci-žiūnas, mons. Klemensas Raz-minas, Jurgis Balčiūnas, Pet-ras Butėnas, dr. Jonas Grinius, prel. Pranciškus Juras, Ignas Malėnas, dr. Danilevičius, Jo-nas Kuprionis, prel. Juozas Karalius, prel. Liudas Meide-lis). Nežūrint šio nuostolio, Akademijos narių skaičius yra kiek padidėjęs, ir dabar yra 258 nariai.

Suvažiavimą pasveikino žo-džiu vysk. A. Deksnys Europo-je esančių akademikų vardu ir dr. K. Bobelis VLIKO vardu. Raštu pasveikino inž. V. Ka-mantas PLB vardu, dr. K. Va-liūnas, kun. St. Yla, Ateitininkų Federacijos valdyba, Lie-

tuvių Rašytojų Draugija, Tė-vai marijonai, Amerikos Lietu-vių Kunigų Vienybė, o jėzui-tai ir pranciškonai pagerbė suvažiavimą savo aktyviu da-lyvavimu suvažiavimo darbuo-se.

Sekcijų posėdžiai

Paskaitos vyko prieš ir po pietų, dviem ar trim sekcijom posėdžiaujant tuo pat laiku, todėl šių eilučių rašytojas te-galėjo išklausti tik dalį pa-skaitų. Jų santraukos nebuvo paruotos ir išdalintos jų kla-usantiesiems, todėl padaryti pilną paskaitų reportažą ne-įmanoma. Daugelio įdomių pa-skaitų čia negalėsiu nė pami-nėti. Tikiuosi, tai padarys ki-ti suvažiavime dalyvavusieji.

Naujienos gamtos moksluose

Gamtos mokslų sekcijoje prof. dr. Jonas Genys kalbė-jo apie paveldėjimo mokslo pažangą. Jis apžvelgė svar-besniusios tos srities klau-simus: genus ir chromosomas, DNR ir enzimų sintezę, mutaci-jas, mutagenus, poliploidiją, hibridizaciją, klonavimą ir genetinių turtų apsaugą.

Antroji paskaita buvo šias eilutes rašančiojo B. Povilai-čio apie genetinę inžineriją. Buvo paašikinta apie gene-tinę inžineriją, kitaip dar va-dinamą rekombinuotos bran-duolinių rūgščių manipuliaci-jos technika. Ši technika yra paremta tam tikrų enzimų sa-vybe suskaldyti chromosomas ties tam tikrais nukleotidais ir mažus fragmentus. Atskeltų fragmentų galai paprastai yra “lipnūs” ir gali su atitinka-mais galais kito segmento su-sijungti vandenilio ryšiais. Tuo būdu galima per plazmi-des įvesti į bakterijos chromo-somą visai naujus, ankščiau ten nebuvusius genus. Tai at-darė naujus horizontus bio-technologijos tyrinėjimams. Šią techniką naudojant jau komerciškai pagamintas žmo-gaus kilmės insulinas, gami-namas interferonas ir kt. Svars-toma galimybė perkelti iš bak-terijų į augštesniusius aug-galus oro azotą asimiliavimo savybę, sukūrimą bakterijų, galinčių suskaldyti naftą bei jos produktus ir kt.

Sekcijos vadovė geologė Bi-rutė Saldukienė padarė didžio-jo tvano Nojaus laikais lokali-zacijos tyrinėjimų apžvalgą.

Modernieji skaitytuvai

Iš matematikos mokslų sek-cijos, vadovaujamos prof. dr. Česlovo Masaicio, paminėti-na kun. dr. Jono Uleno paskaita apie skaitytuvų (kompiuterių) pritaikomumą lietuviškiems reikalamis. Jis paašikino, kad dabar gaminamų skaitytuvų kaina yra daug mažesnė, gali-na gerą skaitytuvą gauti už \$5.000-10.000. Paskaitininkas, bendradarbiaudamas su kun. K. Pugeviciūnu, bando skaity-tuvos paslaugas pritaikyti įvai-riuos informacines medžiagos telkimui. Viena tokių paslau-gų būtų Lietuvoje leidžiamos “Kronikos” angliškojo vertimo įrašymas. Gaunama labai daug pasiteiravimų iš viso pasa-ulio, jėškiančių įvairių konkre-čių žinių. Skaitytuvai galėtų greitai, pilnai ir tiksliai infor-muoti tuos, kurie interesuoja-si. Politinėje srityje būtų taip pat labai naudinga turėti dide-lį lietuvių adresų skaičių, skai-tytuve, nes tokių poreikavimų vis daugėja. Pvz. ir valdi-nės JAV įstaigos dažnai nori išsiuntinėti bendraraščius, kurie specialiai įdomūs lietu- (Nukelta į 7-tą psl.)

Žvaigždė, spindinti pro medžio šakas, primena biblinius Tris Karalius, keliaujančius į Betleją ir į naują ateitį

Nuotr. Algimanto Kezio, SJ

Devintą kartą rinkomės tremtyje

(Atkelta iš 6-to psl.)

viams. Latviai tokį pareikalavimą gali jau per kelias valandas išpildyti, lietuviai ir estai kol kas nieko platesniu masu neturi skaitytuvė.

Politiniai klausimai

Politinių mokslų sekcijoje Juozas Laučka kalbėjo apie Lietuvos 1922 m. konstitucijos kilmę ir pagrindinius jos principus. Jis analizavo politinius Lietuvos vidaus įvykius, pradedant XIX š. pabaiga, ypač politinių partijų formavimąsi ir jų programų sudarymą. Konstitucija buvo priimta 1922 m. birželio mėn. krikščionių demokratų koalicijos balsais, socialistų grupėms nedalyvaujant balsavime, taigi nepasiekiant prieš. Konstitucija išryškino demokratinį teisų ir laisvių populiarėjimą XIX š. gale ir XX š. pradžioje. Ją svarstant ir formuojant, žvilgsnis krypo į Vakarus. Norėta pabrėžti tautos suverenumo principą, nes visi svarbesnieji klausimai buvo pavesti spresti seimui, o ne prezidentui ar kuriai kitai institucijai.

Inž. Antanas Rudis dėstė apie žmogaus teises Lietuvos konstitucijoje. Jau Gediminas bandė įvesti religinių įstikiminių gerbimą bei nesikišimo į kitų valstybių principą, bet nerado pritarimo Vakarų pasaulyje. Daug humanizmo turėjęs Lietuvos Statutas. Lietuvos konstitucijoje žmogaus teisės buvo apsaugotos. Tik 1938 m. konstitucijoje napasakyta, kad Lietuvos valstybė yra demokratinė. Palyginti, kad ji yra suvereninė ir kad suverenumas priklauso tautai.

Ekonominėje sekcijoje

Ekonominių mokslų sekcijos vadovas prof. dr. Feliksas Palubinskas skaitė paskaitą apie senosios Lietuvos pramoninimą, duodamas daug informacijos iš pačių seniausių laikų ligi maždaug XIX š. Po to kiek daugiau išryškino šias pramonės sritis: geležies, audimo, miško, popieriaus ir stiklo.

Antroji paskaita buvo Jono Sako apie kun. Juozo Vailokaičio įnašą į Lietuvos ekonominį gyvenimą. Kalbėtojas jį vadino nebijojusiu rizikos ekonominiu inovatorium. Paminėjo, kaip jis organizavo praktišką kovą prieš rusų kolonizaciją ir rusifikaciją. Rusų įsteigtas Žemės Bankas išpirkdavo nusilpusių ar bankrotuojančių dvarininkų nuosavybes ir vėliau jas perleisdavo ar pardavdavo daugiausia rusams. Juozas V. buvo pradėjęs akciją telkti kapitalą lietuvių rankose, išpirkti tokius dvarus ir parduoti jau tik lietuviams. Juozas su broliu Jonu buvo įsteigę eilę ekonominių institucijų. Jų įsteigtas Ūkio Bankas sėkmingai veikė ligi sovietinės invazijos. Be to, sėkmingai veikė akcinė "Metallo" bendrovė, akcinė "Palemo-

nė" bendrovė, gaminusi plytas. Jie buvo įsteigę ir akc. b-vė "Maistas", kurios akcijos vėliau perleido kitiems.

Per Ūkio Banką jie buvo suorganizavę pirmuosius Lietuvoje cukrinių runkelių bandymus, norėdami išaiškinti, ar įmanoma Lietuvoje išauginti cukrinius runkelius su pakankamai gausiu cukraus kiekiu.

Juozas V. iš savo pajamų nemažą dalį skirdavo mokslus einančiam jaunimui paremti. Prisidėjo parama ir kitokiais atvejais, pvz. stambia pinigų suma pirkti ginklams Klaipėdos atvadavimo savanoriams.

Trečioje paskaitoje dr. Juozas Kazickas papasakojo labai vaizdžiai savo patirtį iš vieno mėsos studijinės kelionės po dabartinę Kiniją. Aptarė jos geografią, gamtą, įžymybes, žmones, papročius, civilizacijos lygį ir kasdieninį socialinį gyvenimą.

Socialiniai klausimai

Socialinių mokslų sekcijai vadovavo prof. dr. Antanas Musteikis. Pirmąją paskaitą skaitė dr. Baškauskaitė tema "Lietuvių kartos Los Angeles apylinkėse". Jai buvo svarbu nustatyti, kaip mes išreiškiame savo lietuvių. Ji pasigiedo pačių žmonių pasisakymo tacia prasme, ypač kaip apibūdinti lietuvi. Jos nuomone, kalbėjimas lietuviškai negali būti laikomas tikra morfologine lietuviškumo žyme. Svarbiausios žymės gal būtų jausminis prisirišimas ir tęstinumo noras. Reikia praplėsti lietuvių apibūdinimo žymes ir laikyti platesnių ribų, nes, laikantis siauro apibūdinimo, negalės būti patenkintas tęstinumo noras ir tuo būdu grupė gali visai išnykti.

Antrą paskaitą skaitė dr. Antanas Musteikis tema "Religiniai svyravimai šešioliktojo šimtmečio Lietuvoje". Jis svarstė Lietuvos socialinių sluosnių laikyseną katalikybės ir beplintančio protestantizmo atžvilgiu.

Kitose nors ir labai įdomiose ir patraukliose sekcijose paskaitų klausyti neteko. Gausiausiai lankyta sekcija buvo medicinos, į kurios paskaitas atsilankė apie 120 klausytojų. Temos ten buvo širdis ir kraujo spaudimas, eutanazija (mirties palengvinimas), šlindieniniai metodai sveikatai palankyti. Antra klausytojų gausumo sekcija buvo gamtos mokslų su 80 klausytojų.

Atsiųsta paminėti

MALDOS KALENDORIUS 1983 metais, išleistas Religinės Lietuvių Katalikų Salpos (351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). Jame išspausdintos maldos už persekiojamą Lietuvą ir tvarkantis parapijų bei organizacijų, kurioms yra numatytos maldų dienos.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA,

Bejieškant vyskupo tako

Aloyzo Barono "Trisdešimt istorijų suaugusiems"

AUŠRA LIULEVIČIENĖ

Pačiame pirmajame rinkinio apsakyme "Vyskupo tako" pensininkas Balsys ragina rašytoją, kad jis rašytų "realių istorijų, pamokančių ir svarbių" (p. 9). Kaip pavyzdį Balsys rašytojui papasakoja vieną tokią realią istoriją — jį vakare, beinančią iš autobuso namo, sustabdė du jauni vyrai ir pareikalavo pinigų. Kadangi Balsys turturėjo kišenėje tik centus, vyrai jį apmušė už tai, jog tėvas jo neišmokė taupyti, kad pinigų turėtų. "Nešaukiau policijos," užbaigia pasakojimą Balsys, "o namuose apžiūrėjau mėlynės ir nutariau, kad visada reikia nešiotis pinigų, net ir tada, kai nesiruoši nieko pirkti" (p. 10). Balsys įtaigoja rašytoją, kad ir jam prasmingiausias darbas būtų, jei vietoje visokių fantazijų rašytų pamokslines istorijas, žengdamas vyskupo Valančiaus prieš šimtą metų pramintomis pėdomis.

Ši Aloyzo Barono paskutinė kūrybos rinkinį redagavusiam Balsio pasiūlymas bus patikęs — ne tik šis pasakojimas dėtas knygoje pirmuoju, bet ir pats rinkinys pavadintas "istorijomis suaugusiems", sekant Valančiaus "Vaikų knygelės" ir "Paaugusių žmonių knygelės" pavadinimais. Čia teisinga įžvalga, nes šiame rinkinyje Baronas tikrai mėgina eiti vyskupo tako; o tai, kaip skaitytas greičiau pastebės, nėra lengva. Iš vienos pusės, po šimto metų didaktinis vyskupo takas, pasirodo, gerokai užžėlęs (tai išduoda jau ir Balsio papasakotos istorijos, su jų palydinčiu moraliu, tėkmė).

Iš kitos pusės, Baronas, kaip ir Balsio prie sienos priremtas rašytojas, gerokai abejoja pamokančios ir moralizuojančios kūrybos tikslingumu — ne vien dėl moralinės tamsos, gaubiančios nūdienį pasaulį, bet ir dėl savaip suvokiamo rašytojo pašaukimo, kuris galbūt ne tik liepia "kurti, kad visa būtų naudinga" (p. 11), bet ir leidžia girdėti, kaip galve pravažiuojančioms mašinoms taškant vandenį, "medžiuos lietus ir vėjas groja keistas simfonijas" (p. 13). Rašytojas tad jau pačioje pradžioje sau sudaro galvosūki: "Kaip gali eiti vyskupo pėdomis, kai šitokia įvairi žemė, kai kartais tylus triukšmas ir kai kartais skamba tyla" (p. 13).

Didaktiniai pasakojimai

Jei "Vyskupo tako" rimtai imsimė kaip įvadą į visą rinkinį, jis mums išryškins, kas vyksta daugumoje sekančių pasakojimų. Pirmą, jei nebus mums įprasto sukirpimo novelės, o didaktiniai pasakojimai: pavyzdžiai, anekdotai, palyginimai, apsakymai (*Kurzgeschichte* tipo), kurie savo ruožuose skolingi ilgai ir garbingai didaktinės literatūros tradicijai.

Antra, jiems beveik visiems bus būdingas koks nors autoriaus daromas ypatingas posūkis, pastatantis moralinį klausimą kitokio, negu priimtomis moralinėmis normomis jį matytume, šviesoje, dažnai ironiškoje (kaip pvz. ir Balsio istorijoje morales, išdėstomas užpuoliku, yra tas, kad tėvas jo "neišmokė" gyventi — reikią, neišmokė to, ko ir negalėjo išmokyti, būtent, kaip elgtis tokioje naujoje visuomenės aplinkoje, kur smurtas yra ne smerktinas prasižengimas, o kasdienybės dalis).

Trečia, j beveik visas šias pamokančias istorijas lygiaagrečiai įjungiamas ir rašytojo abejojimas pačiu savo "pamokymo" prasmingumu. Jis tarytum klausia, kas yra morali nemoralioje aplinkoje? Ir kaip pritaikyti moralės dėsnius, kurie tėra bendri, kai visi jo pasakojamieji atsitikimai yra kuo nors ypatingi, o jo žmonės kiekvienas yra individas ir

"randa savo atskirą saulę ir savo laimės vaivorykštę" (p. 13)? Nenuostabu, kad Baronas ir moralizuoja, ir pats su savim dėl to moralizavimo nuolat ginčijasi. Tuo jis dalinasi labai charakteringa mūsų amžiaus didaktinės kūrybos žyme.

Visdėlto, ir čia būtų ketvirtas bendras rinkinio pasakojimų bruožas, Baronas, nežiurint abejonių ir traukos kitotiesi pobūdžio kūrybai (iš ankstesnių jo kūrinių stilius sprendžiant, tai būtų daugiau lyriškas pasaulio šventimas), apsisprendžia už "pamokančias" istorijas. Šis apsisprendimas yra reikšmingas, nes jis yra raktas į klausimą, kaip Baronas supranta savo kūrybinį meną ir meną aplamai. Pasirinkdamas didaktinės literatūros formas savo kūrybinei išraiškai, Baronas tuo pačiu mums teigia, kad jis laiko jas tinkamom ir reikalingom mūsų laikui. Taip jis ne tik pagerbia vyskupą Valančių, bet ir skaitytojui atskleidžia pagal kokias "taisykles" jis pats turėtų būti skaitomas. Tik jas priėmę, pajėgsime rašytojo moralinių rūpesčių dalintis ir vertinti jo išrandamas menines priemones tam rūpesčiui išreikšti.

Priešinga menui?

Todėl prieš pasekant, kaip Baronas žingsniuoja vyskupo tako, ir klausiant, ko jis nori mus pamokyti, reikalinga peržengti vieną kliūtį — beveik visuotinai išgalėjusią pažiūrą, kad didaktinė raštija jau savo esmėje yra priešinga menui, o didaktinis tikslas iš karto kūrinių nuleidžia į menkesnės vertės pakopą. Norint to išvengti, galima mintyje laikyti dvi prielaidas. Viena, didaktinė kūryba, kaip ir kiekvienas kitas literatūros žanras, yra įdomi savo forma, net ir tada, kai skaitytas jos duodamas "pamokas" linkeis priimti su rezervu. Antra, ir dar svarbiau, geras didaktinis kūrinys yra ne dorovės vadovėlis, bet įdomus kelias į autoriaus pasaulėvaizdį, j jo galvoje ir jausmo struktūroje, i paties rašytojo suvokiamą ir išgyvenamą santykį su savim pačiu, su žmonėmis, j supančia gamta, kultūra, savo tautos istorija ir galutine tikrove. Jis gali būti jo dvasios veidrodys.

Didaktinio pasakojimo tradicija susiformavo antikinės retorikos poveikyje ir ypač suklestėjo viduramžiais, kai ji buvo Bažnyčios ir mokslo vyrų paskelbta suprantamu būdu perteikti klausytojams krikščioniško elgesio doktrinas, pvz. pamoksluose. Todėl didaktiniai pasakojimai turi gan griežtą formą. Ją išorėje apsprendžia autoriaus intencija savo klausytojus pamokyti, o tai tegali įvykti, jeigu pasakojamas įvykis yra surišamas su analogiška klausytojo padėtimi jo paties pasaulyje. O viduje ši intencija yra realizuojama pasakojimo tikslingumu.

Kaip tai įvyksta? Labai glaudžiai aptariant paprasčiausio didaktinio pasakojimo — pavyzdžio struktūrą, matyti, kad jis susideda iš trijų dalių: do-rovinio pamokymo abstraktaus

turinio, jo pailiustravimo pasakojamu įvykiu, aiškaus reikalavimo, kad klausytojas savo elgesiu jį pasektų. Toliau pamokymas tėra perkeliamas į pasakojamą įvykį tik tiek, kiek reikia jį kuo įtaigiau išryškinti ir taip jo tikslą pasiekti. Autorius, kiek galėdamas, taupiai perteikia veiksmą, o veikėjus kuria tik kaip tipus. Galop pasakojimas sustatomas taip, kad išeitų struktūrinė analogija tarp pasakojamo įvykio ir klausytojo padėties gyvenime, nes tik tokiu būdu perspėjimas ką nors sekoti arba vengti padarys stiprų įspūdį.

Jei panagrinėtume Valančiaus knygių apsakymus, matytume, kad jie gan tiksliai atitinka šią pagrindinę didaktinio pasakojimo schemą. Su Baronu jau būtų kiek sunkiau. O tai dėlto, kad besikeičiantys istorijoje moralinių sistemų reikalavimai kelia ir pasakojimo formas. Didaktiniai apsakymai, kaip žanras, susiformavo tada, kai jų dogmatinis pagrindas ir iš jo išvedamas pamokymas visuotiniai nebuvo klausinėjamas — pvz. ketvirtas Dievo įsakymas veik kaip visuotiniai priimtas elgesio dėsnis. Iš jo, kaip iš bendro dėsnio — principo, teoretiškai išvesti gaires konkrečiam elgesiui — kiekvienas neklausdama vaikas galėjo tiksliai susilaikyti pradžioje galo. Ši dėsnis, kaip ir kitus, palaikė moralinė-teologinė dekalogo sistema. Iš jos pamokymas, o tuo pačiu meninėje plotmėje ir pats jį iliustruojantis pasakojimas sėmė savo autoritetą.

Čia galima pastebėti, kad turbūt didžioji priežastis, kodėl didaktinė literatūros rūšis yra jau gan seniai nelabai mėgstama, yra ši: kaip skaitytojai kratomės pamokymo ne tiek todėl, kad jis yra pamokymas, kiek todėl, kad nevysdama arba nevysiškai pasitikime autoritetu, kuriuo jį bando remtis. Kai autoriteto sąvoka Vakarų kultūroje darėsi vis labiau problematiškesnė, tai ir pamokantys pasakojimai pradėjo vis labiau krypti į realistinį vaizdavimą. Buvo svarbu, kad būtų įtikinančiai sustatyta veiksmo eiga, kad atitekt istorinę situaciją, kad būtų psichologiškai motyvuota. Tai privertė veiksmą daug labiau išplėsti, meniškai išdirbti, paaiškinti. Tai reikėd, kad nepakako rašytojų apeliuoti į visuotinę visuomenės vertybių sistemą. Jis ėmė vis labiau pasikliauti vidinėm meninėm priemonėm savo kūrinijje, kad laimėtų skaitytoją pasitikėjimą, jog pamokymas teisingas ir vertas dėmesio. Tokiu būdu didaktinio pasakojimo struktūroje glūdintis reikalas skaitytoją informuoti, mokyti ir lenkti įgi-jų placiai, bet jau išsklaidytą reikšmę grožinėje literatūroje. Pavyzdžiui, visi sutinka, kad vykęs romanas savo pamokančią paskirtį atlieka implikacijos keliu — vienokios ar kitokios autoriaus rekomenduojamos elgesio gairės šaka iš romane vaizduojamo pasaulio, ne autoriaus nuogų teiginių.

(Bus daugiau)

Antspaudas Vyriausios Lietuvos Mokyklos, kuri šį vardą gavo uždarius Jėzuitų ordiną ir pertvarkius Vilniaus akademiją 1781 m. Antspaudė yra lotyniškas įrašas: "Schola Princeps Magni Ducatus Lituaniae" — Vyriausia Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos Mokykla

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

XXXII-ji "Draugo" romano konkursą laimėjo čikagietis rašytojas Anatolijus Kairys. Premiją jam paskyrė vertintojų komisija: pirm. kun. Andrius Nau-džiūnas, sekr. Nijolė Jankutė-Užubalienė, nariai — Danutė Bra-zytė-Bindokienė, Julija Švabaitė-Gylienė ir Česlovas Grincevičius. Konkursui buvo gauti devyni kūriniai. Vertintojai pasirinko romaną "Kelonė į Vilnių". Atplėšus slapyvardžio vokelį, paaiškėjo, kad jo autorius yra A. Kairys, "Draugo" konkursą laimėjęs 1979 m. už romaną "Po Damoklo kardų". Tas jo romanas buvo išleistas lietuvių ir anglų kalbomis. A. Kairys taipgi yra pasižymėjęs dramos kūriniais, nevengiantis ir poezijos. 1982 m. skaitytojus pasiekė jo poezijos rinkinys "Latofagų šaly". Klevelande gyvenančios mecenatės Irenos Vinclovienės parūpinata \$2.000 premija jam bus įteikta š.m. kovo 20 d. Toronte, Kanadoje.

Dail. Telesforas Valius mirė 1977 m. gruodžio 1 d. Toronte, Kanadoje, palikęs gilius savo pėdsakus moderniosios lietuvių grafikos raidoje, su kitais grafika iširikiavęs į jos pradininkų eiles. Mirties penkmečio proga T. Valiaus monografiją lietuvių ir anglų kalbomis yra pasirošiusi išleisti jo našlė Aldona Valiuvienė. Monografija paruošė grafikos kūrinių pasižymėjęs dail. Romas Vie-sulas, įvadą parašė kanadietis meno kritikas Paul Duval. Monografijoje bus akademiškai aptarti ir nuotraukomis atskleisti geriausi-ji T. Valiaus grafikos kūriniai. Monografija bus spausdinama Kanadoje kanadiečio dailininko prie-žiūroje.

Antrąsias Pasaulio Lietuvių Dienas Čikagoje praturtins 1983 m. birželio 25 — liepos 5 d. d. Jau-nimo Centre, M. K. Čiurlionio galerijoje, rengiama lietuvių dailininkų darbų paroda. Joje su 59 kūriniiais dalyvaus 32 dailininkai iš JAV, Kanados, Urugvajaus, Australijos, Prancūzijos, Suomijos ir Izraelio. Parodos ruošia rūpinasi M. K. Čiurlionio galerijos globos komiteto nariai: pirm. Vanda Aleknenė, Marytė Gaiz-tienė, Rimas Griškelis, Donatas Kaveniūnas, Magdalena Stankū-nienė ir Algis Trinkūnas.

Su rašytoja Ale Rūta, viešnia iš Kalifornijos, 1982 m. spalio 30 d. literatūrinėje popietėje susitiko Floridos Daytona Beach bei apylinkių lietuviams. Literatūrinė popietė buvo įjungta ir neperse-niausiai iš Kalifornijos ir Flori-da persikėlusio aktorė bei rež. Dalila Mackialienė. Ji popietės dalyvius supažindino su Ale Rūta bei jos gausiu knygų derliumi. Ale Rūta skaitė novelę "Laikas", kurioje paliečiamos tėvo ir vaikų proble-mos, mirus motinai, kai jam vie-nam tenka rūpintis lietuvišku vai-kų išauklėjimu svetimo krašto aplinkoje. D. Mackialienė popietės programon įsijungė ištrauką iš premijos susilaukusio Alės Rū-tos romano "Kelias į kairę". Popietę užbaigė Alė Rūta, papasako-dama savo išpušdžius iš apsilanky-mo sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Kompoz. Broniaus Jonušo var-do stipendiją prieš penkerius me-tus įsteigė Nebraskos valstijoje gyvenanti jo našlė Emilija Jonu-sienė. Metinė \$1.000 stipendija skiriama studentui ar studentei, kurie savo tiesiogines studijas pa-pildė lituanistika, pasizymi moks-le, dalyvauja lietuviškoje veiklo-je. Keturias stipendijas laimėjo — Robertas Saldys Brazilijoje, Marytė Bizinkauskaitė Bostone, Vilius Dundzila Čikagoje ir Te-resė Gaidelytė Omahoje. 1982 m. stipendija paskirta Los Angeles mieste gyvenančiai Livijai Lipai-tei, prieš septynerius metus atvyk-usiai iš okupuotos Lietuvos. Ten ji buvo baigusi gimnaziją, pradė-jusi dailės studijas. Jas tęsė valsty-biniame Kalifornijos universitete Long Beach, pagrindine šaka pasi-rinkusi keramiką. Studijų užbai-gos proga 1982 m. spalio 24-28 d. d. universitete buvo surengta gero įvertinimo susilaukusi diplominė jos kūrinių paroda. Dabar jai te-reikės parašyti diplominį darbą magistrės laipsniui. L. Lipaitė kandidatė vėlonies B. Jonušo sti-pendijai pasiūlė jos profesoriai R. Ramsey ir W. Young bei lietu-viškų organizacijų vadovai, pa-brėždami jos nepaprastą darbštumą, savo kūrinių aukojimą lietu-viškiems renginiams, dalyvavimą Lietuvių Dienų ir amerikiečių ren-giamose parodose. Savo kūrybon L. Lipaitė stengiasi įjungti lietu-vių tautodailės savitumą, jos grožį.

Italų rašytojas Carlo Collodi (1826 — 1890) pagarsėjo 1883 m. vaikams išleista knyga "Pinoc-chio". Jos lietuviškas vertimas 1926 m. buvo pavadintas "Pinokio nuotykiams". Carlo Collodi fon-das, minėdamas "Pinokio" pirmos laidos šimtmetį, buvo paskel-bęs tarptautinį knygženklų kon-kursą įamžinti tos knygos herojų. Jame dalyvavo 300 dailininkų iš vi-so pasaulio, atsiuntusių 500 knyg-ženklų. Konkursan su dviem knygženkliais, sukurtais oforto technika, įsijungė ir kauniečių dail. Marta Valaikiene. Vertintojų ko-misija Arezzo mieste jai paskyrė tarptautinę Italijos Pinokio pre-miją. Dail. M. Valaikienės knyg-ženklis dabar puoš Carlo Collodi fondo knygas bei kitus leidinius.

Poezijos vakarus rengia Vil-niaus konservatorijos studentai. Jų pastangų dėka vilniečiai susi-pažino su A. Puškino, Justino Marcinkevičiaus, V. Onačio eilė-raščiais. Keturias vakaras buvo skirtas Vytautui Bložei, kuris yra sukūręs daug tekstų populiarium dainom. Daļ jų atliko būsimieji solistai. Ypatingo dėmesio susi-laukė kompoz. V. Budrevičiaus poema chorui, skaitovui ir birby-nei "Raliavimai", kurios atlikime dalyvavo konservatorijos mergai-čių choras, vadovaujamas T. Šumsko. Būsimieji aktorai skaitė pastarųjų metų V. Bložės eilė-raš-čius, deklamavo jo poemų ištrau-kas. Programon taipgi įsijungė L. Vilkončiaus vadovaujamas voka-linis Vilniaus meno darbuotojų rūmų kvartetas.

Specialiu kamerinės muzikos koncertu Vilniaus filharmonija paminėjo šimtašias lenkų kompozitoriaus Karolio Šimanovskio gi-mimo metines. Apie jo kūrybą kalbėjo docentas Jurgis Dvario-nas, menotyros kandidatas. Vai-kystės prisiminimais dalijosi sol. Beatricė Grincevičiūtė. Pianistė Aldona Dvorianaitė atliko anksty-vesniajam laikotarpiui priklausan-čią K. Šimanovskio "Fantazi-ją". Neseniai sudarytas Lietuvos meno darbuotojų rūmų styginis kvartetas — A. Stelionytė, V. Ve-lickaitė, V. Raškevičiūtė ir V. Klimavičiūtė programon įsijungė K. Šimanovskio "Antruojų kvarte-tu". Koncertą užbaigė smuikinin-ko J. Dvorianio ir pianistės A. Dvorianaitės atlikta K. Šimanovskio "Sonata d-moll", trys poemos "Mitai".

Kompoz. Jurgis Gaizauskas amžiaus šešiasdešimtmečio pro-ga buvo pagerbtas specialiu jo kū-rinių koncertu Vilniuje. Sukak-tuvininkas yra sukūręs simfoni-nių, kamerinių kūrinių, bet labiau-siai pasižymėjęs valsais ir polko-mis saviveiklinėms kaimo kape-loms. Vaikams yra parašęs operą "Buratinas". J. Gaizauskas turi sudaręs savo šeimos kapelą, jau beveik 30 metų vadovauja Trakų liaudies kaimo kapelai "Galvė". Koncertan įsijungė daug kaimiš-ku kapelių iš visos Lietuvos. Jų eilėse buvo Klaipėdos "Žvėsla", Vilniaus universiteto "Jaunimė-lis", dainų ir šokių I i a u d i e s ansambli "ERANAS", solistai — G. Apanavičiūtė, I. Jasūnaitė, E. Gutauskas, J. Malikonis, G. Pa-makštyš.

Penktasias tarprespublikinis M. K. Čiurlionio pianistų konkursas įvyko Vilniuje 1982 m. gruodžio 5-13 d.d. Konkursan, kuris rengia-mas kas penkeri metai, įsijungė 43 jaunieji pianistai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gudijos ir Mol-davijos. Vertintojų komisija, va-dovaujama Vilniaus konservato-rijos rektorius prof. J. Karnavi-čiaus, geriausiu pianistu pripaži-no Vilniaus konservatorijos IV kurso studentą Zbignejų Ibel-gauptą, buvusį M. K. Čiurlionio vidurinės mokyklos auklėtinį, res-publikinio jaunųjų atlikėjų kon-kurso laureatą. Jam taipgi teko ir specialus prizas už geriausią M. K. Čiurlionio kūrinių atlikimą. Antrąsias vietas laimėjo: Talino konservatorijos ketvirtakursis Lembitas Orgsė, Gudijos A. Lu-načiarskio konservatorijos tre-čiakursis Vladimiras Dulovas, Vil-niaus konservatorijos antrakursė Rūta Šmigelskaitė; trečiašias vie-tas — Vilniaus konservatorijos III kurso studentė Živilė Karkauskaitė ir Talino konservatorijos IV kurso studentė Signė Kiubar. Jiems visiems buvo suteikti M. K. Čiurlionio konkurso laureatų var-dai. Ankstesniuose konkursuose tuos vardus yra išikovoję Lietu-vos pianistai — A. Maceina, R. Kontrimas, A. Juozapėnaitė, A. Radvilaitė, R. Bekionis, J. Kar-navičius, S. Okruška; V. Buivy-davičius.

V. Kst.

**R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE**

HIGH PARK-BLOOR, 8 kambariai per du augštus, atskiras mūrinis namas, moderni virtuvė, 2 prausyklos, didžiulis privatus kiemas, garažas su plačiu įvažiavimu.

JANE-BLOOR, 4-rių miegamųjų atskiras namas, 2 prausyklos, garažas, arti puikiojo "Bloor West Village" apsipirkimo bei požeminio traukinio; prašoma kaina — \$125.000.

MARTIN GROVE-BLOOR rajone, 6 kambarių vienaaukštis; užbaigtas rūšys, privatus įvažiavimas; skola iš 14,25%; prašoma kaina — tik \$88.900.

ROYAL YORK RD- EGLINTON, 3-jų miegamųjų vienaaukštis, nemaži kambariai, 2 prausyklos, užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu, didžiulis virš 200 pedų kiemas su vaismedžiais; prašoma kaina — \$139.900.

JANE-ANNETTE, visai naujas 6 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, išėjimas į kiemą ir veranda (patio), 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina — tik \$114.900 ir viena skola iš 14,5%.

SOUTH KINGSWAY, gražus 6 kambarių bendranamis (condominium), 2 prausyklos, balkonai, baseinas ir kt. Į kainą įeina šaldytuvai, plyta, kilimai ir t.t.; 8,75% skola iki 2001 metų; prašoma kaina — \$69.900.

2336 Bloor Street West — Tel. 763-5555

PRANAS KERBERIS
namų 767-7932

ANTANAS GINIOTIS
namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 20 milijonų**KASOS VALANDOS:**

Pirmadieniais	10 - 3	MOKA UŽ:	90 dienų termin. indėlius	9 1/4 %
Antradieniais	10 - 3		180-185 d. termin. ind.	9 1/2 %
Trečiadieniais	10 - 3		term. indėlius 1 metų	10 %
Uždaryta			term. indėlius 2 metų	10 1/2 %
Ketvirtadieniais	10 - 8		pensijų s-ta	10 %
Pentadieniais	10 - 8		spec. taip. s-ta	8 1/2 %
Šeštadieniais	9 - 1		taupomąją s-ta	8 %
Sekmadieniais	9.30 - 1		depozitų-čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:		
			asmenines nuo	15 1/2 %
			mortgičius nuo	12 1/2 % — 13 1/2 %

ANAPILYJE skyrus veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimeame mokesčių už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sskaitas. **MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS**

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

**MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)**

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- ★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- ★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
- ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
- ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE

MEAT
MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 klio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Toronto muzikantai, kurie groja "Atžalyno" koncertuose. Iš kairės: R. Bankienė, A. Bankas, K. Deksnys (iš Hamiltono), J. Kriškiūnienė-Olekaitė, D. Pargauskaitė

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tas naujojo konstitucijon įjungtų veto teisę Kvebeko provincijai. I šį reikalavimą taip pat laišku atsiliepė P. E. Trudeau. Jo nuomone, R. Levesque pirmiausia turėtų pripažinti kitų provincijų ir federacinės valdžios priimtą konstituciją, įsijungti į konferencijas jos klausimais. Tada būtų galima padaryti konstitucinių nuolaidų, liečiančių anglų kalbos teises Kvebeke, suteikti ir veto teisę, jeigu tokioms pataisoms bus susilauktas pakankamas kitų premjerų pritarimas.

Prancūzų kalbos paskelbimas oficialia kalba Kvebeko provincijoje kartais atneša liūdnų kurjuzų. I prancūzų kalbos teises ginančių komisiją kreipėsi prieš pusantų metų vėžiu Montrealyje mirusios moters dukra Huguette Larose, kaltinanti St. Mary's ligoninę prancūzų kalbos teisių pažeidimu. Ešą su merdejančia jos motina gydytojas J. Keyserlingkas ir trys ją aptarnavusios medicinos seserys kalbėjo angliškai. Pasak dukros, motinai nebuvo patarnauta prancūzų kalba, o tai esąs aiškus prancūzų kalbos teisių pažeidimas.

Vyriausias dienraščio "The Toronto Sun" red. P. Worthingtonas š. m. sausio 1 d. pasitraukė iš šių pareigų ir darbo redakcijoje. Šio rytinio dienraščio įsteigimas, užsidiarius popietiniam dienraščiui "The Telegram" buvo jo idėja. Tą į finansinius nuostolius patekusi seną dienraštį uždarė "The Toronto Star" dienraščio leidėjų "The Telegram" savininkui sumokėta didžiulė \$10 milijonų suma už skaitytojų sąrašus. Iš tikrųjų tai buvo beveik atviras kyšis atsikratyti varžovo popietinėje Toronto rinkoje. P. Worthingtonas, dirbęs "The Telegram" dienraščio korespondentu Maskvoje, gerai susipažino su komunizmu ir tapo aštriu Sovietų Sąjungos kritiku, ginančiu pavergtų tautų reikalus. Jiems jis rodo didelį palankumą "The Toronto Sun" dienraštyje savo vedamaisiais, straipsniais, kitų dienraščių ignoruojamomis žiniomis. Jį dabar pakeitė žydų kilmės žurnaliste Barbara Amiel, vaiku atvykusi iš Britanijos, studijavusi Toronto universitete, taip pat pažįstanti komunizmo grėsmę pasauliui, susigaudanti pasauliniuose įvykiuose, drįstanti kritikuoti net ir Izraelio politiką.

P. Worthingtono pasitraukimas, atrodo, yra susietas su 250.000 reguliarių skaitytojų susilaukusio "The Toronto Sun" dienraščio pusės sėrų pardavimu "Maclean Hunter" leidyklai, perėjimas jos kontrolėn. Ji, matyt, buvo nepriimtina P. Worthingtonui, kuris dabar žada rašyti du straipsnius kas savaitę kaip laisvas žurnalistas. Kitų savo planų neatskleidė, bet jį vilioja ir politinė veikla konservatorių partijoje, susieta su Kanados ateitimi. Atmestas tos partijos, P. Worthingtonas nepriklausomu kandidatu dalyvavo papildomuose Toronto Broadview-Greenwood apylinkės rinkimuose. Parlamentarė nebuvo išrinkta, bet gavo dvigubai daugiau balsų už oficialų konservatorių atstovą B. Fatsį. Dabar jis siekia atstovo teisių netrukus įvyksiančiame federacinės konservatorių partijos suvažiavime.

Europos Bendrosios Rinkos gamtos apsaugos ministerija savo posėdyje Briuselyje nutarė imtis priemonių, kurios sustabdytų jaunų ruoniukų baltų kailiukų įvežimą iš Kanados į V. Europą. Priimtoji rezoliucija nenustato bendrų priemonių, palikdama laisvas rankas kiekvienai dešimties šalių vyriausybei. Bendros priemonės bus priimtos vėliau, kai bus paskelbta tarptautinė studija, liečianti ruoniukų naikinimą. Ruoniukų rinkos uždarymo reikalavo "Greenpeace" organizacija, ginanti banginius ir ruonius. Ji teigia, kad ruoniukai specialiomis lazdomis ne užmušami, o tik apsvaiginami ir kad kailiukai numaunami gyviems. Ruoniukų kovo mėnesį leduose prie Niufaundlandijos medžioja apie 5.000 žvejų iš šios provincijos ir Kvebeko. Sumedžioti kasmet leidžiama tik 186.000 baltų ruoniukų, kai bendras ruonių skaičius siekia apie du milijonus ir kasmet didėja. Ruoniukų užmušimas lazdomis buvo tirtas, pripažintas veiksmingu. Ešą panašiai elgiamasi ir su gyvuliais V. Europos skerdyklose.

Kanada už ruoniukų kailius kasmet gauna apie \$12 milijonų. Iš šios sumos kiekvienam medžioklėje dalyvaujančiam žvejui tenka po du ar tris tūkstantčius dolerių papildyti labai menkam uždarbiui žvejyboje. Nuogaustajama, kad Bendrosios Rinkos ministrų nutarimas ruoniukų kailiukų pardavimą V. Europoje gali sumažinti 90%. Tai būtų didelis smūgis neturtingiems Kanados žvejams, jeigu nepavyks surasti kitos rinkos. Kanados vyriausybė raginama imtis atkierio V. Europos žvejams, suvaržydama jų vykdomą žvejybą teritoriniuose Kanados pakrančių vandenys. Šia proga pabrėžiama, kad ruoniai minta žuvimis. Tad perdidelis jų bandų augimas neišvengiamai mažintų žuvų atsargas, kuriomis naudojasi ne tik kanadiečiai, bet ir kitų valstybių žvejai. Iš tikrųjų šios kontroversijos pagrindinė priežastis yra graži bėgėgio ruoniuko išvaizda. Ruoniukų gynėjai, griebdamiesi už širdies, užmiršta, kad jų medžioklės vykdomos jau 400 metų ir yra tapusios žvejų gyvenimo tradicija. Jiems atrodo, kad ruoniukų žudymas turtiną moterų kailiniams apsiaustams yra skaudus gamtos išniekinimas.

Arūnas Gataveckas taip pat dalyvavo Toronto Labatt's maratone. Kadangi bėgo kartu su netaip greitai draugu, šį maratoną jis įveikė per 4 val. 01.00 min. A. S.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukai seni **PIGIA KAINA**.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Daytona Beach, Floridoje, lietuvių

korporacija "Lithona, Inc." siūlo

jums mūrinius namus (townhouse).

Du miegamieji. Dvi ir pusė prausyklos. Patogūs. Ideali vieta (3750 So Atlantic Ave.). Kitoje gatvės pusėje — Atlanto vandenynas. Gražus paplūdimys, žuvasimas, susisiekimas autobusais. Graži gyvenvietė. Jau 11 lietuvių čia įsigijo nuosavybes. **Perkantiems dabar grynais ypatinai didelė nuolaida.** Nedelskite. Rimtai pirkti manantieji prašomi kreiptis telefonu (904) 258-1330 Harris Lapins arba rašyti: Povilas Blozis, 122 Dundee Rd., Daytona Beach, Florida 32018, USA.

Skautų veikla

- Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas mūsų veiklą paremė \$200 auka. Nuosirdus acū.
- Draugininkai-kės renkas pas Silviją (23 Larkin Ave.) sausio 9 d., 6 v.v. Tema: "Draugovių sueigos ir kiti užsiėmimai".
- Sukaktuvinės stovyklos org. k-to posėdis — sausio 20 d., 7.30 v.v., pas Algį Senkų.
- Pasaulinė skautų stovykla "World Jamboree '83" bus Albertoje, netoli Banff, liepos mėnesį. Mokestis asmeniui \$400. Kelionė lėktuvu iš Toronto į Kalgari — \$520. Kadangi dalyvavimas šioje stovykloje yra labai brangus, ne-

galintiems vykti tuo pačiu laiku liepos 9-16 d.d. Toronto salose rengiama specialiai stovykla — skautorama. Joje dalyvavimas \$105 skautui ir \$90 vadovui, nekaitant maisto. Šiais renginiais bus baigiamas pasaulinės skautybės 75-rių metų paminėjimas.

• S. St. Škema yra padaręs labai gerų spalvotų nuotraukų iš Romuvos 20-mečio stovyklos ir koncerto "Romuva 20". Kas norėtų tokių nuotraukų išgityti, prašom kreiptis į br. Škemą, tel. 532-2078. Č. S.

• Užsakykite "Tėviškes Žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems

A. E. LePAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

*** Nemokamas namo įkainojimas ***

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 537-3431
Namų 769-9424

AL

GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investicijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniam ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

9 1/4 % už 90 dienų term. indėl.	9 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius	10 % už 1 m. term. indėlius	10 1/2 % už 2 m. term. indėlius	10 % už pensijų planą	9 % už namų planą	8 1/2 % už specialią taip. s-tą	8 % už taupymo s-tas	6 % už čekių s-tas (dep.)
----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	---------------------------------	-----------------------	-------------------	---------------------------------	----------------------	---------------------------

I M A:

už asmenines paskolas nuo	15 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	12 1/2 %
su nekeičiamu nuosimčiu	
2 metų	13 1/2 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1 metų	13 %
(variable rate)	

AKTYVAI virš 32 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sskaitų patarnavimas — pinigines perlaidas, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723
ir 532-1149

Toronto, Ontario
M6P 1A6

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont. M6R 2N5

Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9

Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varlotus automobilius. 24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)

Toronto, Ont., M6R 1V5

Telefonai 533-8451, 533-8452

FILTSOS BROS

NEŽINOJIMU NEGALIMA
REMTIS

Teisėjas: Kaip tamsta gali tvirtinti, kad sustojai prie raudonų šviestų? Štai, šis policininkas matė, kad jam tamsta dideliu greičiu pravažiavai. Kaltinamasis: Ponas teisėjau, aš galiu jums nurodyti šimtą policininkų, kurie šio įvykio visai nematė.

Teisėjas kaltinamąjį nubaudė. Jis savo sprendimą parėmė ne šimto policininkų ignorancija, bet vieno žinojimu.

Šis atvejis tinka ir J. Duliu ("TŽ" 1982 m. 51 nr.), kuris savo nuomonę apie muštynes okupuotos Lietuvos šventovėse remia savo ir kitų nežinojimu: jis apie tai negirdėjęs, neskaityęs ir apie tai jam nieks nepasakojęs.

Štai tik keli faktai. Rodunėje lenkai mušeikos lazdomis išėjo iš šventovės susirinkusias kolektyvų trečtininkes. Buvo išvytas ir kunigas, kolektyvų vadovas. Laikiniai okupuotoose Giedraičiuose lenkų kareiviai sukėlė muštynes. Bandančius gintis lietuvius milicija suimavo. Visa tai yra plačiai aprašyta A. Kučo ir kun. St. Ylos knygose apie arkiv. Matulaitį.

I Merkinę įsibrovę lenkų kareiviai smarkiai sumušė du lietuvių kunigus. Žiauriai jie pasielgė ir su Seinų kunigų seminarija. Visi seminarijos lietuvių profesoriai ir klierikai buvo ištremti. Kunigai — Ražaitis, Sivickas ir Dvaranauskas buvo vedami sausdyti, tačiau minia juos išgelbėjo. Vysk. A. Karosas nenorėjo be Romos žinio Seinų vyskupijos palikti ir laikinai prisiglaudė Punksio klebonijoje. Vyskupui ten gyvenant, klebonija kelis kartus buvo lenkų kareivių apsaudyta. Medinis pastatas buvo kiuramai peršautas. Tai mini A. Rukša knygoje "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės".

Mušt gavo ir popiežiaus nuncio sekretorius kun. Samore, kuris buvo palaikytas lietuvių kunigu. Jam šv. Kazimiero šventovėje Vilniuje žvakidė buvo sužalota veidas. Eitminiškių klebonas kun. Ambraziejus Jakavonis buvo klatingai per lenkų provokaciją nužudytas. Apie tai galima pasiskaityti kr. demokratų išleistoje knygoje apie arkiv. Reinį.

Riausės įvyko Švenčionėlių, Valkininkų ir kitose parapijose. Želvos šventovėje lenkai šovė į lietuviškai pamokslą sakantį kunigą (M. Biržiška, "Dėl mūsų sostinės").

Neišvengė neapykantos ir religiniai objektai. Iš 50 kryžių, kuriuos šv. Kazimiero dr-jos nariai pastatė šv. metų (1933) proga 29 buvo lenkų policijos ir kareivių nugriauti, jų tarpe buvo vienas ir J. Dulio dėdės kun. Prunskio parapijoje. Bažnytinės vėliavos su lietuviškais įrašais buvo šalintos iš šventovių (Gervėčiai, Nočia). Įsismaginę sovietiniai nulupo nuo Aušros Vartų koplyčios lotynišką užrašą "Mater Misericordiae, sub tuum praesidium confugimus", kuris buvo visų tautybių katalikams priimtinas. Jis buvo pakeistas to paties turinio lenkiškuoju.

Kalbant apie nuosavybės konfiskavimus, tai J. Duliu faktų įrašant toli važinėti nereikėjo. Jo paties dėdės kun. P. Prunskio pastatytos mokyklos namas su žeme buvo lenkų atimtas. Tas pats įvyko ir su jo dėdės remiamos Švenčionių gimnazijos pastatu ir žeme. Tokių faktų buvo daug.

Vilniuje liet. labdarybės dr-jos išlaikomos prieglaudos ir bendrabučiai buvo atimami, o vaikai kartais negailestingai išmetami į gatvę. Lenkai taip pat "rekvizavo" kun. J. Kuktos (vėliau vyskupo) ir K. Stašio namus, kuriuose buvo našlaičių prieglauda. 1937 m. paskutiniosios labdarybės dr-jos nuosavybės buvo atimtos ir joms likviduoti buvo paskirtas lenkas kursorius. Apie tai rašo "Liet. Enciklopedija".

Netenka stebėtis, kad kun. Prunskis savo sūnėnui nedaug apie save pasakojo. Jis buvo kuklus žmogus, savo nuveiktis dar-

bais nesigyrė, o patirtomis skriaudomis nesiskundė. Jis mėgdavo pakalbėti apie savo lenkynių arklių Sakalą, bites; diskutuodavo Maksimilijono Kolbės (dabar šventojo) straipsnius, tačiau niekam nesakė, ką su juo darė naktį į Ignalinos nuovadą įsivežę policininkai.

Apie nelegalių knygų platinimą okup. Lietuvoje J. Dulis tik spėlioja: jis mano, kad jas galima buvo pasiūsti į Gardiną, Ašmeną, Švenčionis arba Vilnių. Nei Gardiną, nei Ašmenoje lenkų okup. laikais jokių lietuviškų mokyklų nebuvo. Švenčionių gimnazija buvo uždaryta. Vilniuje veikė tiksliai jau suvalstybinta Vytauto Didžiojo gimnazija, į kurią dir. M. Sikšnys nebūtų įsileidęs jokių nelegalių knygų, nes tai būtų paskutiniosios lietuvių švietimo institucijos galas.

J. Budrys

KLAIDA PAVARDEJE

Pasinaudojant Floridos Amerikos Lietuvių klubo biuletenio 78 nr. žinute apie rašytojo Vinco Krėvės 100-tojo gimtadienio minėjimą ("TŽ" 1982 m. 48 nr.) suklysta paskaitininko pavardėje. Paskaitą skaitytė ne Aleksas Vaskelis, o Aleksas Vaskelis iš Filadelfijos (taip buvo ir biuletenyje parašyta).

Sofija Salienė,
"Lietuvių Žinių" redakcijos vardu

KURI ŠLIŪPAITĖ?

1982 m. gruodžio 16 d. "TŽ" buvo išspausdintas P. Lelio straipsnis "Audringas daktaro Šliūpo gyvenimas". Ten pirmoje pastraipoje rašoma: "Čia pateikiamos sutrumpintos žinios, paimitos iš jo dukterės Gražinos Šliūpaitės-Siliūnienės atsiminimų..." Dr. Jonas Šliūpas turėjo dvi dukteris — Aldoną ir Hipatiją. Gražina Šliūpaitė-Siliūnienė yra dr. Roko Šliūpo dukterė. Dr. Rokas Šliūpas buvo dr. Jono Šliūpo brolis. Gaila, kad P. Lelis nenurodė kur ir kada buvo paskelbti Gražinos Šliūpaitės-Siliūnienės ar kurios kitos dr. Jono Šliūpo dukters atsiminimai. Taip pat primintina, kad dr. Juozo Jakšto veikalas "Dr. Jonas Šliūpas" vardu rodyklėje, 381 psl. pažymėta: "Šliūpaitė Gražina (brolio dukterė)".

Ona Gailiūnaitė

KARIUOMENĖ PRISIMENANT

Nežinau, kuriam ten iš Jūsų tenka padėk už pakartotinai prisistatantį "TŽ" nr. vietoje nuklydusio pradingusio. Tai retai atsitinka, bet vis dėlto pasitaiko. O kai būna straipsnis, kurį nori nuodugniai perskaityti, bet jo pradžia ar tąsa nuklysta, tenka vėl kreiptis pas leidėjų, kad prisistatytų pakartotinai. Taigi nuoširdus aiči.

O kai pasitaiko straipsnis, žadinantis mūsų tautinius sentimentus, kūrį negalima praeiti patylo mis. Čia pat prieš akis guli 1982 m. "TŽ" 47 nr. Ten atspausdintas K. Milerio straipsnis "Ei, Lietuvos kareivėliai...". Tai deimantių paminklas buvusiai Lietuvos kariuomenei. Tai bene pirmas toks gražus apie mūsų buvusią kariuomenę lietuviškoje spaudoje atsiliepiamas. Bent man neteko panašaus skaityti. Iš tikrųjų tos brandios nepriklausomybės daugelis iš mūsų pasigedome atsidūrę už Lietuvos valstybės ribų. Jei ano meto savanorių-kūrėjas savo pasižentimu Vasario 16 akto nebūtų įgyvendinęs, tai nepriklausomybė būtų ir palikusi tik ant popieriaus.

Tų faktų išvadoje tenka tik pasidžiaugti, kad savo tarpe dar turime tautiečių (nors ir be kara maksi), gyvenančių su Lietuvos nepriklausomybės idėja, kuriems ir Lietuvos kario vardas yra neatskiriamas nuo tautos kamieno.

Kazys Zara,
Yucaipa, Calif.

• Ar tavo draugai skaito "Tėviškes Žiburias"? Atsiųskite jų adresus — gaus nemokamai keletą numerių susipažinti

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

• NAMAI • OKIAI • ŽEMĖ

Antanas Genys 231-2839
Juozas Gudus 270-5256
Vacys Žižys 232-1990

Ištaigos (416) 233-3323

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RUŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Kun. dr. VIKTORAS SKILANDŽIŪNAS, kalėjimų kapelionas-koordiniatorius Kanados sostinėje Otavoje, tarp kalinių, kurie išleistųjų proga įteikė jam dovanas. Ši nuotrauka buvo įdėta Otavos dienraštyje "The Citizen"

Aukojo "Tėviškės
Žiburiams"

\$200: Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "Talka"; \$150: V. A. Bartinikaiciai; \$100: Juozas Vaskela; \$50: V. Šlietis; \$25: Šv. Onos Draugija, Montrealis, Que.; \$16: Vanda Garnelienė; \$15: Jadvyga Pikšilingienė, V. Melnykas; \$13: M. Kuzavas; \$12: K. Grigaitė-Graudienė; \$11: Stasys Jaugelis; \$10: Jonas Zabulionis, J. V. Vingeliai; \$8: O. Dailidienė, Julius Balutis, Povilas Sutkaitis; \$5: Petras Peterson, Marija Skučienė, Jonas Duncia, K. Martinkus.

\$3: Pranas Grušas, Aug. Mylė, Juozas Arcimavičius, Linas Markelis, Feliksas Stirbas, George Palmer, Vladas Ališauskas, Jonas Paršelis, Antanas Šelmys, Feliksas Mockus, Jonas Valiulis, Ona Dabkus, Antanas Garbas, Alfonsas Gačionis, Pranas Čėčys, kun. R. Krasauskas, A. Smolskis, Vincas Vasiliauskas, B. Stankus, J. Stankus, Jonas Kukutis, Povilas Šlapelis, Vincas Bieliūnas, Stasys Banelis, Mykolas Gegužis, Linas Balaišis, Zg. Romanaukas, Ona Lukauskienė, Marija Šalčiūnienė, Paulina Šimkienė, Ona Langas, Jonas Valantienas, Ignas Pakarna, Petras Vilutis, Jonas Stanaitis, Augustas Underys, Jonas Petrauskas, Stasys Raštikis, Aldona Skrupskienė, Helena Klimas, Julius Jurėnas, J. Grajauskas, B. Rudzevičius, P. Bartšeika, S. Styra, S. Batkus, P. Polgimas, A. V. Laniauskas, J. Macėnas, A. Nūtautas, Kazys Zara, Kazys Simaitis, Monika Jurksas, John Čeporius, M. Lazdutis.

\$2: Ursulė Žilinskienė, Anthony Fedronas; \$1: Juozas Rimkus. Remėjo prenumeratą atsiuntė:

\$35: Bronius Ignatavičius; \$30: E. Heikys; \$25: Antanas Šalčiūnas, Ed. Miliauskas, Irena ir Leonas Baziliauskai, Iz. Girdžiūskas, Irena Ross, Mečys Pranyš, A. Lukšytė-Meilūnaitė, Marija Skučienė, Vytautas Balsevičius, Bronius Norkus, Jonas Uogintas, Kazys Daukas, Mečys Pranevičius, Vytautas Tikušis, Jadvyga Pikšilingienė, Jurgis Kriaučiūnas, Edv. Bumeisteris, Ona Adomavičienė, Antanas Gustaitis, Albina Čepėnienė, Jonas Labenskas, Pranas Augaitis, Henrikas Šiaurys, Kostas Meškauskas, R. Geidukytė, J. Petravičius, V. Vaitkus, Juozas Vieraitis, O. W. Mikšiai, Ada Harstock, Mečislovas Norkus, K. Ramonas, Juozas Tautkus, Antanas Žilėnas, Liucija Griškonis, Stasė Vasiliauskas, Mikalojus Pikė, Antanas Kisielis, Juozas Laimikis, E. Lengnikas, Bronius Saulėnas, P. Bružas, Juozas Račys, Adelė Vapsvienė, Jonas Ažubalis, Antanas Čepulis, V. Kėcorius, Antanas Šukaitis, Feliksas Noreika, Simas Barčaitis, A. Vaičiūnas, D. V. Vaičiūnas, Ignas Gabalis, J. Starke-Starkevičius, Gediminas Vasiliauskas.

Remėjo prenumeratą už dvejus metus po \$25 atsiuntė: V. Šlietis, A. Petrašiūnas.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Detroit, Michigan

PER TAUTYBIŲ RADIOJĄ STOTI transliuojamos "Lithuanian Melodies" radijo programos: pirmdieniais — nuo 3 iki 4 v.p.p., trečiadieniais — nuo 12 iki 1 v.p.p. ir penktadieniais — nuo 6 iki 7 v.v. Adresas: Lithuanian Melodies, P. O. Box 1460, Bloomfield Hills, MI 48013, USA.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Nuoširdus aiči už paramą lietuviškai spaudai.

Ottawa, Ont.

KUN. DR. VIKTORAS SKILANDŽIŪNAS, darbavęs kalėjimų kapelionu Otavoje vienuolika metų, pareiškė norą pasitraukti iš einamų pareigų. Kalėjimo patalpose jam buvo suruoštos išleistuvės, kuriose kaliniai atsisveikino su savo kapelionu ir įteikė dova-

Rozmarinas kvapusis

Rozmarinas yra kilęs iš Viduržemio jūros pakraščiu. Jo lotyniškas vardas "rosmarinus officinalis" reiškia "jūros rasa". Liaukos, kurios yra pailgų augalo lapelių apatinėje pusėje, gamina alyvą, turinčią specifinį kvapą. Tai mišinys pušų, muškato riešuto ir imbiero kvapų. Jūrininkai sako, jog vasarą tas rozmarino skleidžiamas kvapas oras jaučiamas jūroje net 20 mylių atstumu nuo kranto.

Lietuvoje rozmarinas retai buvo užtikamas. Jis gali pakęsti ir žemesnę temperatūrą, bet žiemai turi būti inėšamas ir vidų ir laikomas vėsioje, šviesioje, bet ne saulėje vietoje. Rozmarinas, kad sulauktų kito pavasario, turi būti rūpestingai prižiūrimas. Gyvenamuose namuose žiemą oras yra sausas, trūksta drėgmės, todėl rozmarino lapeliai turi tendenciją džiūti ir dėl to jis turi būti reguliariai apipurškiamas vandeniu. Žemė turi būti nei persausa, nei perdrėgna — vienas ar kitas kraštutinumas gali prazudyti globojamą augalą. Taip pat svarbu, kad augalas būtų apgenėjamas, nes neprižiūrimas nustoja gražios formos ir prastai atrodo. Nugenėtas šakelės galima sunaudoti kaip prieskonius mėsos patiekalams.

Rozmariną galima užsiauginti iš sėklų, bet daigumas yra netikras ir pirmasis metais nepasizymi stipriu augimu. Daug lengviau rozmariną pradėti su nupjautom šakelėmis vėlai žiemai arba anksti pavasarį. Reikia paimti 4-6 colių ilgumo šakelę, išodinti į smėlį ir prižiūrėti, kad žemė būtų drėgna. Po 6 savaitių šakelė išleidžia šaknis. Tada ją galima persodinti į vazoną su gera žeme.

Svarbiausias daržininkų rūpestis, kad rozmarinas po šalies žiemos išliktų sveikas ir

ny. Šią iškilnę aprašė ir nuotrauką įdėjo vietos dienraštis "The Citizen" 1982 m. gruodžio 18 d. Vėliau paaiškėjo, kad Otavos arkivyskupas paprašė kun. V. Skilandžiūną dar kurį laiką eiti kapeliono ir koordinatoriaus pareigas, nes tuo tarpu nėra kunigo, galinčio jį pakeisti. Kun. V. Skilandžiūnas drauge yra ir Otavos lietuvių kapelionas. K.

gyvas. Nuo senų laikų rozmarinas buvo vartojamas per šventes, deginamas aukojant, dedamas į tepalus, labai vertinamas kaip prieskonis ruošiant įvairių mėsą valgiui. Be to, rozmarinas vartojamas trenkant galvą, kaip tabako pakaitalas. Dar buvo manoma, kad rozmarinas atgaivina atmintį, teikia energijos, gryna orą, atneša laimę, sulaukia blogus sapnus (jei keli r. lapeliai bus padėti po pagalvę).

Jau per šimtmečius rozmarinas buvo artimai surištas su Kalėdų šventėmis. Buvo įprasta rozmariniais puošti šventinamus, Kalėdų židini, teikti namui daugiau šventiškos išvaizdos ir kvapo. Grindys buvo apklojamos r. šakelėmis, kad atgaivintų žmonių nuotaiką ir pašalintų kitus nemalonius kvapus.

Legenda pasakoja, kad Mergelė Marija, bėgdama į Egiptą, išplėvė savo dangaus žydrumo apsiaustą ir užmetė ant rozmarino krūmo, kad išdžiūtų. Kai apsiaustas buvo nuimtas, balti žiedeliai staiga pasikeitė į mėlynus. (Bet viena atmaina — "rosmarinus officinalis alba" nepalauja prieštarauti liaudies legendai).

Senovėje žmonės tikėjo, jog rozmarino krūmas niekad neužaugtų augštesnis už Kristų. Po 36 metų r. krūmas gali išsiplėsti į šonus, bet į augstį neauga. Šiltuose kraštuose rozmarinas užauga nuo 4 iki 6 pėdų augščio. K.K.

Ontario parlamento atstovas Yuri Shymko 1982 m. gruodžio 14 d. pasiūlė paskelbti Ontario provincijoje Pavergtų ję Tautų Savaitę. Savo kalboje J. Shymko paminėjo, kad tokią savaitę yra skelbiama kituose kraštuose, bet neskelbiama Kanadoje. Ontario vyriausybė būtų pirmoji šioje srityje. Dar neturima žinių, ar Ontario parlamentas šį pasiūlymą priims.

1983 metų EKSKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Gegužės 14	Rugpjūčio 18
Birželio 16	Rugsėjo 1
Birželio 30	Rugsėjo 15
Rugpjūčio 11	Rugsėjo 29

Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 14, birželio 30 ir rugsėjo 1 lydesiu aš pats; norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Pagalba ateiviams

Ontario pilietybės ir kultūros ministerija tarnauja daugelio kultūrų gyventojams

Ontario vyriausybė siekia išugdyti sveiką daugiakultūrę bendruomenę ir lygiateisius piliečius.

Atitinkamas programas ryžtasi įgyvendinti pilietybės ir kultūros ministerija (Ministry of Citizenship and Culture), kurios ministeris yra Bruce McCaffrey, o pavaduotojas — James Ramsay. Šioje ministerijoje yra daugiakultūris ir pilietybės skyrius.

Daugiakultūre politika siekia, kad vyriausybės tarnybos būtų lygiai prieinamos visiems, nepaisant jų etnokultūrinės kilmės. Taip pat ji rūpinasi užtikrinti visų Ontario gyventojų lygybę, jų teises į kultūrinį palikimą, kartu kovodama su diskriminacija.

Daugiakultūriame ir pilietybės skyriuje yra ateivių tarnybų poskyris (Newcomer services), kuris padeda naujai atvykusiems ateiviams prisitaikyti prie gyvenimo Ontario provincijoje, kad galėtų pilnai įsijungti į savo bendruomenių veiklą. Tas pats poskyris tvarko imigrantų bei pabėgėlių priėmimą, įkurdinimą bei kalbos įsisavinimą. Poskyris padeda vietinėms agentūroms visoje Ontario provincijoje atlikti tas pačias tarnybas.

Poskyris turi daug įvairios medžiagos, įskaitant "Newcomers' Guide to Services in Ontario" 23 kalbomis ir ateiviams pritaikytą laikraštį "Newcomer News".

Etnokultūriai skirtumai yra faktas, kurį visi turi priimti, jeigu norima pasiekti pilną, lygiateisę ir atsakingą pilietybę bei suprattimą, kad visi turime bendrus rūpesčius, bendrus tikslus ir bendrą ateitį.

Pilietybės ugdymo poskyris (Citizenship Development Branch) padeda surasti būdus pagerinti tarpusavį supratimą tarp daugiau kaip 70 skirtingų grupių žmonių. Šis poskyris skatina bendrą veiklą, kurioje dalyvauja įvairios kilmės žmonės ir dalinasi kultūrinio savo lobio. Bendrai veikdami, Ontario gyventojai gali išugdyti priklausomybę bei artimumo jausmą vienu su kitais.

Šis poskyris iš Wintario loterijos pajamų duoda pašalpas etnokultūrems grupėms, norėdamos padėti joms išlaikyti savąją kultūrą. Vyriausybė mano, kad žmonės, kurie yra jaugę savon kultūrą, turi orumo ir savivertės jausmą, kuris įgalina juos daugiau prisidėti prie visos Ontario bendruomenės. Poskyris padeda etnokultūrems organizacijoms būti veiksmingesnėmis savo veikloje.

Daugiakultūris ir pilietybės skyrius visose savo programose teikia patarimus, rūpinasi apmokymu ir duoda pašalpas iš savo ir Wintario pajamų.

Mr. McCaffrey sako: "Manau, kad pilnos pilietybės idėja pritaikoma kiekvienam Kanadoje gimusiam ir ateiviui. Mano nuomone, pilietybė apima kiekvieną veiklą, kuri yra naudinga individui ir bendruomenei".

Norintieji gauti daugiau informacijų apie betkokią ministerijos programą bei tarnybą kreipkitės į vieną iš artimiausių ministerijos 19 rajoninių įstaigų visoje Ontario provincijoje, kurių telefono numeriai čia pateikiami.

Rajoninės įstaigos: Barrie 737-3301, Belleville 968-3474, Dryden 223-2271, Hamilton 521-7229, Hanover 364-1626, Kingston 547-2235, London 438-2947, North Bay 474-4208, Ottawa 566-3728, Peterborough 748-3711, Sault Ste. Marie 942-3751, St. Catharines 688-6472, Sudbury 675-4383, Thunder Bay 475-1255, Timmins 267-7117, Toronto ir priemiesčių 963-2147, Waterloo 886-3520, Windsor 256-4919.

(Canadian Scene)

Santrauką paruošė J. Str.

Šypsenos

Šeimoje

Aleksandras Dumas yra pasakęs:

— Vedybiniai retežiai yra tokie sunkūs, kad jiems pakelti ir nešti mažą mažiausia reikią dviejų, o kartais ir trijų asmenų...

Sugretinimai

"Spygliai ir dygliai" rašo: "Alė Rūta parašė knygą "Vieniši pasauliai", Danutė Brazytė — "Viena pasaulyje", o Liudas Dovydenas — pasisakė daug drąsiau, išspausdindamas knygą "Mes valdysim pasaulį"..."

Vedė skubiau dirba

— Tėte, kaip tai yra, kad vedę vyrai viską skubiau dirba negu viengungiai? — klausia sūnus paauglys.

— Todėl, kad ir kiškis greičiau bėga, kai šuo užpakalyje veja.

Meilė

— Ir kaip tamsta išdrįsai mano dukteriai pasipiršti?! — šaukė motina jaunikačiui.

— Kodėl tamsta manęs nepasiklausė?

— Bet aš nė kiek nenujaučiau, kad tamsta mane myli, — atsakė jaunuolis.

Parinko Pr. Alš.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303 Toronto, Ontario M6S 4W3 Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200, Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKSIENE
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

— Kalėdų eglutė vaikams — sausio 9, sekmadienį, po 11 v. Mišių Anapilio Parodų salėje. Ruošia — parapijos jaunų šeimų sekėja.

— Informacinis parapijos susirinkimas — sausio 30, sekmadienį, po 11 v. Mišių.

— Parapijos skoloms mokėti aukojai: \$300 — dr. A. A. Valadkos; \$100 — P. M. Petersonas, S. A. Zimnickai, J. M. Seftleriai, P. V. Dalindos, P. O. Dabkai, N. J. Uogintai, V. Akelaitis, J. Barzdaitis, O. V. Mikšai; \$300 — J. M. Zubrickai, V. J. Demikiai, dr. R. D. Staškevičiai; \$200 — M. J. Dulūnai, V. Morkūnas, A. Aulinskas, dr. M. Uleckienė, J. J. Zenkevičiai; \$150 — J. Arštikaitis; \$100 — H. Drabato, dr. A. Josiukas, S. Vyskupaitienė, E. Žolpis, S. Sinkienė; \$50 — M. Dausienė, A. Bajorinas, J. Staras.

— Anapilio sodybai aukojai: \$1000 — S. Babinskiene, Londono Lėšų Telkimo Skyrius, N. N. iš Londono, Ont.; \$200 — A. ir R. Pacevičiai; \$100 — K. J. Liutkai, J. Pacevičienė.

— Lietuvių kapinėms aukojai: \$150 — D. ir J. King, Kun. P. Azubalio Stipendijų Fondui — \$100 V. J. Demikiai.

— Anapilio salės jau nuomojamos 1984 metams ir kitataučiams.

— Pakrikštyta Vitos (Ramanauskaitės) ir Peter Renyi dukrelė Audra-Elzbieta.

— Ruošiasi tuoktis Renata M. Cox su Lucio J. Del Zotto.

— Mišios sausio 9, sekmadienį, 10 v. — už Baltrušaičių ir Malinauskų mirusius, 11 v. — už a.a. Juliją Balčiūnienę.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapija

— Pamaldas sausio 9, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Sausio 13, ketvirtadienį, 7.30 v.v., parapijos tarybos posėdis šventovės patalpose.

— Sausio 16-23 d. krikščionių vienybės savaitė. Visi melsmės už vienybę.

— Pamaldos sausio 16, sekmadienį, įprastu laiku. Parapijos jaunimo susirinkimas — vakare šventovėje.

— Mūsų ligoniai Šv. Juozapo ligoninėje: E. Jankutė, A. Kybrancas, I. Drešerienė.

— Choras repetuoja kas pirmadienį, 7.30 v.v., šventovėje.

— Aukų vokiečiai paruošti. Atsiimti raštinėje arba sekmadieniais po pamaldų.

— Ona ir Jonas Staškevičiai iš Port Colborne, Ont., vietoje kalėdinių sveikinimų atvirukais paaukojo "TŽ" \$10, bet per neapsižiūrėjimą jų pavarde nebuvo įrašyta į sveikintųjų sąrašą. Atsiprašome.

A.a. Pranas Artiškuskas, 64 m., kilęs nuo Panevėžio, staugiai mirė Anapilyje 1982 m. gruodžio 25 d. Jis gyveno Kapuskasinge, Ont., ir dirbo "Spruce Falls Pulp A. Paper" bendrovėje 28-rius metus vamzdžių taisytoju. Kalėdoms su žmona buvo atvykęs pas dukrą ištekėjusią už G. Zielinskio ir gyvenančią netoli Anapilio. Į Bernelių Mišias atėjo pėsčias ir čia apalpo. Pirmosios pagalbos autovežimui buvo nugabentas ligoninė, kur buvo konstatuota mirtis.

Mėnraštis "Our Canada" 1982.XII.16 išspausdino informaciją apie ukrainiečio Hlady bylą Ontario teisme. Jo testamentas buvo įrašytas nurodymas testamentinį palikimą persiųsti giminei Ukrainoje siuntiniais, ne lėšomis. Sovietų adv. G. Price reikalavo, kad tas nurodymas būtų panaikintas ir palikimas perduotas lėšomis. Bylą laimėjo Hlady advokatas. Tai svarbus faktas, nes jis atidarys kelią ir kitiems palikimams, užrašytiems Lietuvoje gyvenantiems asmenims.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Šventoji valanda — 7 v.v., po to — Mišios. Ligoniniai ir seneliai lankomi namuose su Švenčiausiu, iš anksto susitarus.

— Gyvojo Rožinio Dr. ja šį šeštadienį, 11 v.r., turės Mišias ir kalbės Rožinį.

— KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo skyriaus susirinkimas — sausio 16 d., po 11.30 Mišių.

— Jei kas negavo rinkliavų vokių ar pakeitė adresą, prašom skambinti klebonijon.

— Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos prasidės sausio 23 d. po 10 v. Mišių klebonijos patalpose. Registruoti vaikus, sulaukusius 11 metų amžiaus. Sutvirtinimo sakramento ir pirmosios Komunijos iškilmes — gegužės 1 d.

— Parapijai aukojai: E. Čuplinskas ir jo bendradarbiai \$1,000, A. Banelis \$300; po \$200 aukojai: A. Smailys, K. B. Valančiai, H. V. Gumauskai, A. M. Bumbuliai; E. Žolpienė \$150, D. Melnykaitė \$130; po \$100: Č. E. Javai, E. G. Kuchalskiai, M. Z. Romeikos, L. A. Jurcevičiai, N. Fabricienė, Trečiojo ordino parapijos kongregacija, E. S. Kėkštai, P. P. Remeikos, El. Jaškie, N. Preibienė; J. O. Gustainiai \$60; po \$50 Z. A. Urbonai, B. Garbas, J. Ignatavičius, V. Zakas. Gėlėms pirkti aukojai: Gyvojo Rožinio Dr. ja \$25, A. Krikštolaitytė \$20, A. Dromantienė \$10; klierikų fondai: A. I. Jurcevičiai \$50, M. S. Gudaičiai \$30; rel. šaipai ir "Kronikai": K. B. Čepaičiai \$200; vienuolynai: dr. J. dr. M. Uleckai \$400, A. Saulis \$25.

— Mišios sausio 9, sekmadienį, 8 v. — už Edvardą Stankaitį, 9 v. — už Antaną Indą, 10 v. — už Gabrielę Tamkevičienę, 11.30 v. — už parapiją, 7 v.v. — už Bronių Kašponą.

Povilui Štuopiui, istorikui ir "TŽ" bendradarbiui, padaryta širdies operacija Šv. Mykolo ligoninėje.

Kanados Lietuvių Komitetas Žmogaus Teisėms Ginti nuširdžiai dėkoja p. Valerijai Anyšienei už auką ir KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyriui už duosnią auką.

Naujus metus torontiečiai lietuviai sutiko Anapilio, Prisikėlimo ir Lietuvių Namų salėse. Visur buvo gausu dalyvių. Ypač gražiai buvo papuošta Anapilio salė, puikus maistas ir patarnavimas. Dalyvavo nemažai iš savo krašto kilusių žmonių. Jis yra baigęs ekonominis mokslus Varšuvos daktaro laipsniu. Gavęs Fulbrighto stipendiją, atvyko į JAV-bes pagilinti savo studijas.

Vasario 16 gimnazijai paaukojo po \$50 — A. Jonynas iš Londono, Pr. Bacevičius iš Toronto; \$500 — Prisikėlimo par. kredito kooperatyvas; \$144 suaukota Rodney apylinkėje. Norintieji išlaikyti vieningą išieivioj lietuvių gimnaziją aukas gali siųsti tiesiog gimnazijai, jai remti komisiškai arba įnešti į Toronto lietuvių bankelių gimnazijos sąskaiton. Paaukojusiems \$20 ar daugiau komisija išrūpina pakvitavimus, tinkamus atskaityti nuo pajamų mokesčių.

Vasario 16 gimnazijai remti k-ja

Maloniai kviečiame atsilankyti "AITVARAS" į Toronto Lietuvių Teatro vaidinimą 1983 metų sausio 9, sekmadienį, 3.30 valandą po pietų, didžiojoje Lietuvių Namų salėje. Bus vaidinama (pakartotina, pagal pageidavimą) Vytauto Alanto

"Buhalterijos klaida",

3 veiksmų komedija

Režisuoja — Aldona Dargytė-Byszkiewicz Įėjimas — \$5.00 Aitvariečiai

Medžiotojų ir Žuklautojų Klubas "TAURAS" maloniai kviečia į

tradicinį-metinį BALIŲ

1983 m. sausio 15, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West

Programą atliks "Atžalyno" šokėjai • Tradicinė vakarienė • Veiks bufetas su stipriais bei silpnais gėrimais • Loterija • Stalmenos • Šokiama grois puikus orkestras "Les & the Music Masters"

Įėjimas: \$12.50 asmeniui. Nariams ir studentams \$10.00. Kreiptis: į W. Drešerį 233-3334, arba I. Šimkų 231-9425, arba į Klubo narius, arba — prie įėjimo.

Visi maloniai kviečiami į

LIETUVIŲ POPIETĘ

TAUTODAILĖS

sausio 16, sekmadienį, 12.30 valandą po pietų didžiojoje Anapilio salėje.

Prof. R. Vaštoka supažindins su nauja dail. A. Tamošaičio knyga

"LITHUANIAN EASTER EGGS"

Ten pat bus ir lietuviškų margučių paroda.

Dail. A. Tamošaitis kalbės apie lietuviškų margučių savybes ir autografo išsitytas knygas Lietuvių Tautodailės Institutas parodys naują spalvotą filmą

iš dail. A. Tamošaitienės veiklos "LIETUVIŲ AUDINIŲ DAILĖ"

Įėjimas — auka.

Visus dalyvauti kviečia rengėjai — Lietuvių Tautodailės Institutas ir Anapilio parapijos tarybos kultūros komisija

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ METU 1983 metų liepos 1 dieną, 8 valandą vakaro

The Auditorium Theatre (Pasaulyje garso scenoje) 70 East Congress Parkway, Chicago, Illinois

LIETUVIŲ OPERA

— stato —

I LITUANI

Bilietai gaunami: Bilietų kainos: \$20, \$15, \$12, \$8, \$7, \$6 ir \$5. Paštu bilietai užsakomi tuo pačiu adresu siunčiant čekį Lithuanian Opera Co., Inc. pavadinimu. Kviečiami visi iš anksto įsigyti bilietus. II P.L.D. Kultūrinių Renginių Komitetas

KLK Toronto apylinkės tarybos rinkimai bus 1983 m. sausio 16, sekmadienį (ne sausio 6, kaip per klaidą išspausdinta "TŽ" 1982 m. 52 nr.). Visi tautiečiai kviečiami tą dieną dalyvauti rinkimuose ir balsuoti nurodytose būstinėse — Anapilyje, Prisikėlime, L. Namuose.

Anapilio Moterų Būrelis ruošiasi pusryčiams narėms ir jų šeimoms bus sausio 23, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų didžiojoje Anapilio salėje. Programoje dalyvaus V. Kraliauskiene iš savo kūryba. Rengia — AMB valdyba.

Gen. Lietuvos konsulas dr. Jonas Žmuidzinas 1983 m. sausio 1 d. dalyvavo Ontario gubernatoriaus priėmimo, skirtame reziduojantiems Toronte konsulams, ir Lietuvos vardu pasveikino gubernatorių Naujųjų metų progą.

"Alcoholics Anonymous" draugijos lietuvių grupė daro savo susirinkimus kiekvieną penktadienį, 7.30 v.v., 119 Mimico Avenue (Royal York Rd. ir Mimico Ave. kampas). Telefonas 487-5591. Anksčiau ši grupė rinkdavosi trečiadieniais, bet, daugumai narių pagėdaujant, padarytas pakeitimas. Ši sveikatos organizacija efektingai padeda asmenims, turintiems problemų su alkoholiu.

A+A

STANISLOVUI PACEVIČIUI

iškeliauvus amžinybėn,

jo dukrai BIRUTEI STANULIENEI ir šeimai reikiame gilią ir nuoširdžią užuojautą —

A. B. Rickevičiai E. B. A. Kišonai
B. V. Gataveckai A. E. Abromaičiai

PADĖKA

Palaidoję savo mylimą žmoną ir motiną a.a. Malviną Lazdauskienę, nuoširdžiai dėkojame dalyvavusiems Rožinio maldos, pamaldose šventovėje, palydėjusiems į kapines, atsiuntusiems gėles, pareiškusiems užuojautas liudėsio dienomis.

Ypatingai esame dėkingi Tėvams pranciškonams už velionės aprūpinimą šv. Sakramentais ir už jaudinančią gražų atsisveikinimo žodį. Taip pat dėkojame karsto nešėjams ir visiems laidotuvių dalyviams.

Vyras Juozas Lazdauskas
Duktė Jonė Pakalkienė ir šeima

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijoje. — Kristaus gimimo ir N. Metų proga išleistas gražus švenčių biuletenis. Klebonas kun. St. Šileika sveikina par. komitetą, artimiausius bendradarbius, visus parapijiečius, jaunimą, buvusį par. kleboną kun. dr. F. Jucevičių, AV par. kunigus, seses ir parapijiečius. Bernelių Mišiose klebonas kvietė visus įsijungti į parapijos gyvenimą, ypač sukuriamaisiais metais. Tai mūsų tėvų bei senelių įsteigtos ir išlaikytos parapijos šventė. — Sekmadienį po pamaldų įvyko parapijos automobilio pašventinimas, gausiai dalyvaujant parapijiečiams. Salėje buvo surengti užkandžiai. Automobilis — tamsiai mėlynos spalvos, Buick '82. — Gruodžio 12 d. mirė par. vargonininkės motina — Claudia Massicotte, 88 m. amžiaus. Palaidota iš St. Sylver šventovės Laval, Que., St. Vincent de Paul kapinėse. SK.

Naujos šventosios Margaritos Bourgeois kanonizacijos iškilmės buvo surengtos ir Montrealyje. Mišias koncelebravo 500 kunigų, dalyvavo 1500 seselių ir gausi minia pasauliečių. Nauja šventoji Margarita yra įsteigusi vienuoliją Congregation de Notre Dame, kurioje yra ir penkios lietuvaitės. Iškilmėje dalyvavo ir sesuo Magdalena Glinyskytė iš Sydney Mines, N.S. Ta proga ji aplankė lietuvaites N. Pradėtosios Marijos seseris AV parapijoje.

"Nemarus mirtingasis" — knyga apie arkiv. Teofilij Matulionį rado nemažą susidomėjimą Montrealyje. Pirmoji siunta AV par. knygne jau išparduota. Laukiama antros siuntos. K.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmadieniais	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min. \$1,000.00
1 metų 10.5%
Terminuoti indėliai:
1 metų 10%
180 — 364 d. 9.75%
60 — 179 d. 9.5%
30 — 59 d. 9.25%
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ir daugiau

Taupomosios sąskaitos:
Specialios 9%
Su drauda 8.5%
Čekių sąskaitos 6%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmeninės ir prekybinės
Paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

A. a. Elena Bieliauskaitė, 71 m., palaidota 1982 m. lapkričio 29 d. lietuvių kapinėse, buvo gimusi Kaune, baigusi "Aušros" mergaičių gimnaziją. Pasirinko gail. sesers kelią ir įstojo Šv. Elzbieta vienuolijon Vokietijoje. Grįžusi Lietuvoje 1938 m., dirbo R. Kryžiaus ligoninėje Kaune, kur 1939 m. gavo gail. sesers diplomą ir išstojo iš vienuolijos. Iki 1944 m. dirbo R. Kr. ligoninėje Vilniuje. Pokario metais darbavosi Vokietijoje ir Britanijoje (ten baigė akušerės kursus). 1950 m. atvyko į Torontą ir dirbo Šv. Mykolo ligoninėje. 1962 m. tęsė studijas Toronto un-te, po to išvyko Čikagon, kur iki 1972 m. dirbo Šv. Luko medicinos centre kaip prižiūrėtoja. Sveikatos verčiama, grįžo Kanadon. Kiek galėdama, sėpė savo artimuosius Lietuvoje, juos lankė, remė labdaros bei medicinos organizacijas.

ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

IŠSPAUSDINTAS KNYGOS FORMATO 1983 METŲ KALENDORIUS, išleistas Prisikėlimo parapijos ekonominės sekcijos, paruoštas Stasio Prapako, 188 psl. Yra eileraščių, novelių, juokų, aforizmų, patarimų šeiminiškams, rašinių sveikatos klausimais. Užsakymus siųsti, pridėdant \$5.00, siuo adresu: Franciscan Fathers, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

Pianino technikas A. BRICKUS gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti 255-9924

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Ivaizdus progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronte.